206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler

Σιωπή 206 δωματίων: Μελέτες για το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου

206 Rooms of Silence: Etudes on Prinkipo Greek Orphanage

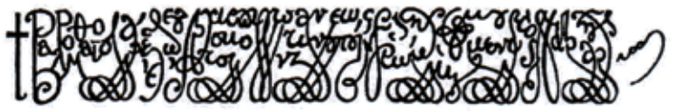
Ali Kazma, Dilek Winchester, Murat Germen, Hera Büyüktaşcıyan

Önsöz

Prológos

Prologue

Πᾶσι τοῖς ἐντευξομένοις ἀδελφοῖς καί τέκνοις τῆς ἡμῶν Μετριότητος, ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς, χάριν καί εἰρήνην παρά τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ.

Μέ ἰδιαιτέραν χαράν καί ἱκανοποίησιν χαιρετίζομεν τήν ἔκδοσιν Λευκώματος, ἐξ ἀφορμῆς τῆς κατά πάντα ἐπιτυχοῦς διοργανώσεως ἐν τῇ Αστικῇ Σχολῇ Γαλατᾶ τῆς ἐκθέσεως «Σιωπή 206 δωματίων - Μελέτες γιά τό Ὀρφανοτροφεῖο τῆς Πριγκήπου», ἐφ' ᾧ καί ὁλοθύμως συγχαίρομεν τήν Πρόεδρον τῆς Ἐφορείας αὐτῆς Εὐγενεστάτην κυρίαν Μαίρην Κομοροσάνο, τήν Ἐπιμελητήν της Ἐκθέσεως Εὐγενεστάτην Δίδα Hera Büyüktaşçıyan, τούς ἐκθέσαντας τά ἔργα αὐτῶν καλλιτέχνας, τούς χορηγούς καί ὀργανωτάς, διά τήν συμβολήν των εἰς τήν πραγματοποίησιν τῆς εἰρημένης ὡραίας ἐκθέσεως, ἡ ὁποία ἐτέλει ὑπό τήν αἰγίδα τῆς ἡμῶν Μετριότητος.

Σκοπός τῆς ἐκθέσεως ὑπῆρξεν, ἀναμφιβόλως, ἡ ἀνάδειξις ἑνός σπουδαίου μνημείου τοῦ Γένους, τοῦ μεγαλυτέρου ξυλίνου οἰκοδομήματος τῆς Εὐρώπης, τοῦ ἐν Πριγκήπῳ Ρωμαϊκοῦ Ὀρφανοτροφείου, ἔργου τοῦ διασήμου ἀρχιτέκτονος Alexandre Vallaury, ὅστις ἐσχεδίασεν ἐπίσης τό ἀρχαιολογικόν Μουσεῖον τῆς Πόλεως καί τό ξενοδοξεῖον Πέρα Παλάς. Οἰκοδομηθέν ἐν ἔτει 1898 ὑπό γαλλικῆς κατασκευαστικῆς ἑταιρείας διά νά λειτουργήσῃ ὡς ξενοδοχεῖον, ἀγορασθέν, ὅμως, μετ' οὐ πολύ ὑπό τῆς Ἑλένης Ζαφειροπούλου-Ζαρίφη ἔναντι 3.700 χρυσῶν λιρῶν καί δωρηθέν εἰς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, ὑπό τόν ὅρον, κατόπιν καί τῆς ἐκδόσεως σχετικοῦ αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος, ὅτι τοῦτο θά ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ὀρφανοτροφεῖον, ἐκλείσθη, μετά ἀπό λειτουργίαν ἓξ δεκαετιῶν ὡς «φωλεά τῶν ὀρφανῶν» τῆς Ρωμαϊϊκης Μειονότητος, ἐν ἔτει 1964, ὅτε αἱ Ἀρχαί διέταξαν τήν ἐκκένωσιν τοῦ κτηρίου, «λόγῳ κινδύνου πυρκαϊᾶς», ἔκτοτε δέ παρέμεινε, συνεπείᾳ τῆς ἐγέρσεως δικαστικῶν ἀμφισβητήσεων κατά τῆς ἐπ' αὐτοῦ κυριότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῆς περιελεύσεώς του εἰς τήν κατοχήν τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Βακουφίων, ἀσυντήρητον καί ἀπροστάτευτον, ἔρμαιον τῶν στοιχείων τῆς φύσεως, ἐνῷ τήν 29ην Νοεμβρίου 2010, μετά τήν εὐδοκίμησιν προσφυγῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τό Εὐρωπαϊκόν Δικαστήριον Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, ἐπεστράφη τό κτήριον καί ὁ σχετικός τίτλος ἰδιοκτησίας εἰς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον.

Ἡ ἔκθεσις «Σιωπή 206 δωματίων - Μελέτες γιά τό Ὀρφανοτροφεῖο τῆς Πριγκήπου», διωργανώθη εἰς τήν πλέον κατάλληλον στιγμήν, κατά τήν ὁποίαν, ὡς πανθομολογεῖται, ἄνευ ταχείας παρεμβάσεως εἶναι ἀδύνατον νά ἐξασφαλισθῇ ἡ διάσωσις τοῦ μνημείου τούτου. Δέν εἶναι τυχαῖον, ἄλλως τε, ὅτι ἡ Ὀργάνωσις Europa Nostra ἔχει συμπεριλάβει τό Ὀρφανοτροφεῖον τῆς Πριγκήπου εἰς τόν κατάλογον τῶν ἑπτά περισσοτέρων κινδυνευόντων μνημείων παγκοσμίου πολιτιστικῆς κληρονομίας τοῦ ἔτους 2018. Διά τῆς ἐμπνευσμένης προσεγγίσεως καί τῶν ἐκθεμάτων τῶν ταλαντούχων καλλιτεχνῶν, καθώς καί διά μέσου τοῦ ὀπτικοακουστικοῦ ὑλικοῦ καί τῶν συλλεχθεισῶν γραπτῶν καί προφορικῶν μαρτυριῶν, ἡ ἔκθεσις ἐφώτισεν ἀγνώστους πτυχάς τῆς ἱστορίας καί τῆς λειτουργίας τοῦ Ὀρφανοτροφείου Πριγκήπου, τό ὁποῖον κατά τήν διάρκειαν τῆς ἑξηκονταετοῦς λειτουργίας του προσέφερε στέγην, φιλοξενίαν καί πρωτοβάθμιον σχολικήν ἐκπαίδευσιν εἰς 5.800 παιδία. Ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἐκθέσεως, τῆς ὑποδεχθείσης ἐπί ἕνα μῆνα χιλιάδας ἐπισκεπτῶν, ἐπραγματοποιήθησαν καί παράλληλοι ἐκδηλώσεις, διαλέξεις, ἐργαστήρια, συζητήσεις, προβολή ταινιῶν καί ἄλλαι συναφεῖς δράσεις, χάρις εἰς τάς ὁποίας προεβλήθη ἡ τύχη τοῦ Ὀρφανοτροφείου εἰς τό πλαίσιον τῆς γενικωτέρας πορείας τῆς Ρωμιοσύνης κατά τόν πολυτάραχον εἰκοστόν αἰῶνα, μέχρι καί τῆς σήμερον.

↑
Saygıdeğer Ekümenik Rum Patriği Bartholomeos, Büyükada Rum Yetimhanesinde. Fotoğraf Nikolaos Manginas 2018

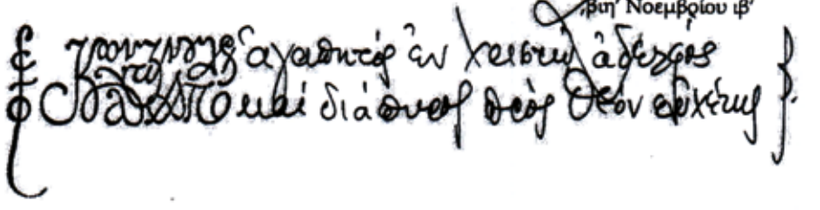
↑
Α.Θ.Π ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος στο Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου. Φωτογραφία: Νικόλαος Μαγγίνας 2018

↑
His All-Holiness Ecumenical Patriarch Bartholomew at the Prinkipo Greek Orphanage, Photograf: Nikolaos Manginas 2018

Τά μνημεῖα ἡμῶν εἶναι ἡ εὐγλωττος ἱστορία τοῦ Γένους, ἡ ἔκφρασις τῆς πίστεως, τῆς φιλοκαλίας καί τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ. Ὀφείλομεν νά τά προστατεύωμεν, νά ἐνδιαφερώμεθα διά τήν συντήρησίν των, καθώς καί διά τήν ἀνάδειξιν τῶν ὑψηλῶν ἀξιῶν, τάς ὁποίας ταῦτα ἐκφράζουν. Τό ἐν Πριγκήπῳ Ὀρφανοτροφεῖον, εἰδικώτερον, μαρτυρεῖ τό φιλογενές καί φιλάνθρωπον πνεῦμα τῶν δωρητῶν αὐτοῦ, τήν θυσιαστικήν ἀγάπην δσων ἐμόχθησαν διά τήν καλήν λειτουργίαν του, διά τήν κάλυψιν τῶν ζωτικῶν ἀναγκῶν, τήν προστασίαν καί τήν παιδείαν τῶν τροφίμων αὐτοῦ. Συνιστᾷ, ἐπίσης, μάρτυρα ἀψευδῆ διά τάς περιπετείας τῆς Ὁμογενείας, διά τήν ἀκμήν καί διά τά «πέτρινα χρόνια» αὐτῆς.

Ὑπό τό φῶς τῶν ἀνωτέρω διαπιστώσεων, καθώς καί τῆς βεβαιότητος ὅτι ἡ ἔκθεσις «Σιωπή 206 δωματίων» συνέβαλεν οὐσιαστικῶς εἰς τήν διατήρησιν καί τόν ἐμπλουτισμόν τῆς ἱστορικῆς μνήμης, ἐκφράζομεν τήν Πατριαρχικήν εὐαρέσκειαν ἡμῶν πρός τήν ὑπό τήν Εὐγενεστάτην κυρίαν Μαίρην Κομοροσάνο Ἐφορείαν τῆς Αστικῆς Σχολῆς Γαλατᾶ, τήν Ἐπιμελητήν της Ἐκθέσεως Εὐγενεστάτην Δίδα Hera Büyüktaşçıyan, τούς ἀγαπητούς καλλιτέχνας καί τούς λοιπούς συντελεστάς τῆς τε ἐκθέσεως καί τῆς παρούσης ἐκδόσεως, ἐπικαλούμενοι ἐπί πάντας τούς ἐντευξομένους εἰς αὐτήν τήν ζείδωρον χάριν καί τό ἀμέτρητον ἔλεος τοῦ Δοτῆρος παντός ἀγαθοῦ, τοῦ πανοικτίρμονος Θεοῦ τῶν Θαυμασίων.

Ἐν τῇ Πατριαρχικῇ καί Σταυροπηγιακῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῇ ἐν Καρυῇ τῆς Νήσου Χάλκης, τῇ κβ' Νοεμβρίου ιβ'

I Bartholomeos İstanbul Rum Patriği

Galata Rum Okulu'nda konuk edilen 206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler sergisinin yanısıra yapının yaşatılması amacıyla gerçekleşen etkinliklerin çok saygın ve değerli düzenleyicileri,

Kültürel mirasın korunmasına yönelik çalışmalarıyla bilinen sivil toplum kuruluşu Europa Nostra tarafından 2018 Kültürel Miras Yılı kapsamında "Tehlike Altındaki 7 Dünya Mirası" arasında gösterilen Büyükada Rum Yetimhanesi'ne odaklanan söz konusu muhteşem sergi, geçmişten bugüne pek çok hadiseye tanıklık etmiş ve bir nevi toplumsal tarihin kaydını tutmuş bu yapı, fiziksel heybetinin ötesinde, biriktirdikleriyle sessizliğe gömülmüş gibi dursa da, yerleşmiş olduğu tepeden bize unutulmuş ve kaybolmanın eşiğinde olanı hatırlatmaya başarılı bir şekilde davet etti.

Var olan bir kent mirasının bize neler öğrettiği, bilinmeyen tarihsel ve sosyal katmanları üzerinden bugünü, kültürel mirasa ve mekanları bugün nasıl bir gözle okumamız gerektiğini tartışmaya açan söz konusu etkinlikleri binlerce vatandaşın ziyaret etmesine büyük bir memnuniyetle tanık olduk.

Yapının korunması için neler yapılabileceğine, finansal kaynakların nasıl sağlanabileceğine dair uzmanların bir araya geldiği, acil önemlerin görüşüldüğü aynı zamanda yapının tarihi birikiminin, buradaki geçmiş deneyimlerin belgelendiği, geleceğine dair sürdürülebilen önerilerin üretildiği toplantılara ev sahipliğe yapma onurlu görevini üstlenen Galata Rum Okulu Vakfı, ayrıca da Vakıf Başkanı Sayın Meri Komorosano ve serginin kuratörü Hera Büyüktaşçıyan hanımefendilerini gönülden tebrik eder sarfettiği çabalardan dolayı ona teşekkür etmeyi borç bilmekteyiz.

Malum olduğu gibi, Büyükada Rum Yetimhanesi Avrupa'nın en büyük, dünyanın ise ikinci en büyük ahşap yapı niteliğindedir. Beş kata yayılmış binada toplam 206 oda bulunuyor. Ahşap karkas strüktür, yapının büyük salonundaki ahşap işlemeli sütunlar ve ahşap tablalı, profilli tavan ile zenginleştirilmiş. Yapının yakınında üç katlı ahşap bir ilkokul binası da bulunuyor.

Yapı, dönemin en önemli mimarlarından Alexandre Vallaury tarafından 1899 yılında, lüks bir otel olarak inşa edildi. 1900'lerin başında kentin kozmopolit karakterini yansıtan Adalar, İstanbul'daki değişik dini ve etnik kökenden gelen cemaatlerin tercih ettiği yazlık bir mekâna dönüşmüştü. Yetimhane o dönemi ve dönemin toplumsal yapısını yansıtması açısından da büyük önem taşıyor.

1903'te Sultan II. Abdülhamid, yapının otel ve kumarhane olarak kullanılmasına izin vermeyince, yapı önde gelen Rum banker Yorgo Zarifi'nin eşi Bayan Eleni Zarifi tarafından satın alınıp yetimhane olarak kullanılması şartıyla Ekümenik Patrikliğe bağışlanmıştı.

1964'te kapatılana kadar yetimhane eşsiz şekilde işlevini sürdüren yapı, o zamandan beri ihmal edilmesi zaruri oldu, giderek yıprandı ve bugün ağır hasarlı duruma geldi. Yapının mülkiyetine Ekümenik Patrikliğe karşı dair açılan davalar, kullanılma girişimlerinin önünde engel haline geldi. Böylece Patriklik tarafından harcanması istenen yapının durumunun iyileştirilmesi yönündeki çabalar maalesef sonuçsuz kaldı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları gereğince mülkiyeti ile ilgili ihtilaf sona erdikten sonra yapının korunması yönünde yapılacak çalışmaların önündeki engeller kalktı.

Yapı bugün olumsuz hava şartlarına tümüyle açık durumda. Denize yakın oluşu durumu daha da kötüleştiriyor. Yapının strüktürel elemanları ciddi derecede tehlike arz ediyor. Çatının bazı bölümleri ve köşe dikmeleri düşmüş durumda. Yetimhane ise bütünüyle çökme tehlikesi ile karşı karşıya.

Meselenin uzmanlarının katılımlarıyla düzenlenen, bu önemli kültürel varlığı yaygın biçimde hem tanıtılması hem de korunması için hassasiyet uyandırılması amacıyla gerçekleştirilen 206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler sergisi ve beraberinde yer alan etkinliklerin katkısında bulunanlara gönülden tebrik ve teşekkür etmekteyiz.

Hayır dualarımızla,

I Bartholomew Archbishop of Constantinople-New Rome

To the distinguished readers of the book published on the occasion of the exhibition "The Silence of 206 Rooms - Studies on the Prinkipo Greek Orphanage": May God's grace and peace be with you.

We are writing to express our wholehearted congratulations to all those who contributed toward the successful organization of the exhibition that was held over the course of an entire month at the Primary Greek Orthodox School in Galata and was dedicated to the Prinkipo Greek Orphanage.

This historic and unique building was constructed in 1898 by the renowned French-Ottoman architect, Alexandre Vallaury. Although the building was originally designed as a hotel and casino, it was ultimately pre-ordained for a more noble and sacred purpose. When Sultan Abdülhamid II's ban on gambling prohibited the casino from opening, the structure was purchased by Eleni Zafiropoulos-Zarifis, the wife of Georgios-Ioannis Zarifis, a banker to the Sultan and grand benefactor of the Greek community in Istanbul. Mrs. Zarifis subsequently donated it to the Ecumenical Patriarchate and, in accordance with her charitable vision, the Prinkipo Greek Orphanage was officially opened by Patriarch Joachim III in 1903. In 1964, after having sheltered and educated nearly 5,800 orphans, the building was unexpectedly declared a fire hazard and forcibly closed down by Turkish authorities. Decades later, in 1997, the General Directorate of Foundations of Turkey seized ownership of the structure from the Ecumenical Patriarchate, which, in turn, tried in vain to recover legal ownership. However, in 2010, the European Court of Human Rights determined in a landmark decision that the confiscation was a clear violation of its property rights and ordered the building's return to the Ecumenical Patriarchate.

The Orphanage's edifice is a unique example of wooden architecture, as it is extremely rare for a wood-frame construction to achieve such size and scale. In the context of the Princes' Islands Cultural and Natural Conservation site, it is an integral part of the unique cultural and architectural history and background of the island. Unfortunately, the building today is in a dire state of disrepair, as it has been uninhabited since 1964.

Despite the significance of its heritage and monumental appearance, the building remains in a high-risk state, as it continues to be exposed to conditions that increase its decay, and thus, subject it to greater deterioration and disrepair. Therefore, unless immediate precautions are taken, we are afraid that the total loss of this iconic and historic structure will be imminent.

The significance of this monument as an architectural legacy, together with its present unprotected state, lead to its nomination as one of the 7 Most Endangered heritage sites, which could greatly assist future efforts to save the building.

Önsöz - Meri Komorosano, Galata Rum Okulu Mütevelli Heyeti Başkanı

Bu metni kaleme almadan önce kendime şu soruyu sordum: Galata Rum Okulu'nda büyük bir başarıyla gerçekleşen, Ekümenik Patrik I. Bartolomeos'un şereflendirip değerli sözleriyle desteklediği 206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler sergi kitabı için bu yazıyı yazma şerefini neye borçlu olabilirim?

Cemaatimizin değerli kurumu Galata Rum Okulu'nun yaşadığı sorunların adil bir çözüme kavuşmasına katkı sağlamış, bunun mutluluğunu ve heyecanını derinden hissetmiş, okulun mütevazı bir emektarıyım. Bir zamanlar Büyükada Rum Yetimhanesi'yle benzer bir kaderi paylaşmasına ramak kalmış olan okulumuzun hayata tutunma ve dönüşüm sürecine el vermiş ve tanıklık etmiş biri olmam kitabın ilk sayfalarından değerli okurlara hitap etmemi anlamlı kılıyor olabilir.

Bu ortak hafızayı yaşatmaya yönelik çalışmanın Galata Rum Okulu'nun çatısı altında gerçekleşmesini çok kıymetli buluyorum. Umarım bütün bu çabalar sonucunda kaybolmanın eşiğine gelmiş bu belleği kurtarmaya bir katkı sağlamış oluruz. Temenni ederim ki, bir zamanlar Galata Rum Okulu'nun kaybolmanın eşiğinden alıp hayata bağlayan müşterek destek Büyükada Rum Yetimhanesi için de sağlanır ve yetimhane binası nefes alınan bir yapı olarak yeniden karşımıza çıkar.

Bu sergi çalışmasının hayata geçmesinde bilhassa katkıları nedeniyle, yirmi yedi yıldır İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada Rumlarına, Ortodoks dünyasına ve bütün insanlığa fedakârlıkla hizmetlerini sunan Ruhanî Önderimiz, Ekümenik Patrik Bartolomeos'a sonsuz şükranlarımı ve teşekkürlerimi sunmak isterim.

Ayrıca okulda düzenlenen tüm etkinliklerin muntazam olması için insanüstü çaba gösteren, hiç dinlenmeden çalışan, bu serginin de küratörlüğünü üstlenen değerli mesai arkadaşım Bayan Hera Büyüktaşcıyan'a, kıymetli eserleriyle Büyükada Rum Yetimhanesi'ni tekrar gündeme getiren sanatçılara, serginin gerçekleşmesi ve bu kitabın çıkması için çaba gösteren herkese teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Son olarak, 1964'e kadar hizmet veren bu değerli kurumu bize armağan eden cemaatimizin rahmetli din büyüklerini ve hayırseverlerini saygıyla anmak isterim. Masum çocukların korunmasını ve yaratıcı bireylere dönüşmelerini ilke edinen bu insanların gelecek nesillere ilham kaynağı olmasını ümit ederim.

Προλόγος της Πρόεδρου της Εφορείας Αστικής Σχολής Γαλατά Μαίρης Κομοροσάνο

Βρίσκομαι αντιμέτωπη με το ερώτημα: ‹›τι θα μπορούσα να γράψω ως εισαγωγικό σημείωμα σ'ένα λεύκωμα πού εκδίδεται με αφορμή την ολοκλήρωση της έκθεσης με τίτλο: «Σιωπή 206 δωματίων – Μελέτες για το Ορφανοτροφείο της Πριγκίπου», η οποία πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στην Αστική Σχολή Γαλατά. Μάλιστα, την έκθεση όχι μόνο τίμησε με την παρουσία Του αλλά προλογίζει και την έκδοση, με σεπτό συγχαρητήριο ευλογητικό μήνυμα η Αυτού Θειοτάτη Παναγιότης, ο Οικουμενικός Πατριάρχης κκ. Βαρθολομαίος με τον μεστό, ιστορικό και εκκλησιαστικό του λόγο.

Συνυφασμένο με την ιστορία της ομογένειας, χτισμένο στα τέλη του 19ου αιώνα στο μεγαλύτερο από την ομώνυμη εξ αυτού συστάδα των εννιά Πριγκιποννήσων της Προποντίδας, το ελληνικό ορφανοτροφείο της Πριγκίπου θεωρείται το μεγαλύτερο ξύλινο κτήριο στην Ευρώπη και το δεύτερο μεγαλύτερο στον κόσμο. Αυτό το μοναδικό, πενταώροφο ξύλινο αριστούργημα στέγασε 5.800 Ελληνορθόδοξα ορφανά μέχρι που έκλεισε το 1964. Σήμερα, οι εναπομείναντες Έλληνες της Κωνσταντινούπολης και το Φανάρι προσπαθούμε να σώσουμε αυτό το αρχιτεκτονικό «στολίδι», πριν ο χρόνος δώσει τη χαριστική βολή στο ερειπωμένο κτήριο με τα 206 δωμάτια. Ξεφυλλίζοντας το λεύκωμα, ο αναγνώστης μέσα από τις εικόνες, θα νιώσει τον παλμό εκείνης της εποχής όταν το λαμπρό Ορφανοτροφείο «πρωταγωνιστούσε» στις ζωές όλων μας. Παράλληλα, αυτή η έκδοση αποτελεί έναν ακόμη ιστορικό μάρτυρα πτυχών της πορείας της ομογενειακής οικογένειας στο πέρασμα των χρόνων αλλά και πολιτισμικό καταγραφέα που πρέπει να συνυπάρχει σε κάθε βιβλιοθήκη.

Με την ιδιότητα της Προέδρου της Εφορείας της Αστικής Σχολής Γαλατά, η οποία γεύθηκε την χαρά και την συγκίνηση της απόδοσης δικαιοσύνης στις οδυνηρές εκκρεμότητες του παρελθόντος, θεωρώ ότι αποτέλεσε βάλσαμο ψυχής η πραγματοποίηση της εικαστικής παρουσίασης που προηγήθηκε της δημιουργίας αυτού του λευκώματος – ντοκουμέντο – που κρατάτε στα χέρια σας.

Χρέος τιμής αποτελεί, η έκφραση θερμών ευχαριστιών στην ανεκτίμητη συνεργάτιδα της Σχολής, την εικαστική επιμελήτρια Hera Büyüktaşçıyan, η οποία υπερέβη εαυτόν σε κόπους και άοκνες προσπάθειες για την άρτια προετοιμασία της συγκεκριμένης έκθεσης, καθώς επίσης και προς τους συμμετέχοντες καλλιτέχνες και λοιπούς συντελεστές της εκθέσεως και της παρούσας έκδοσης χάρις στην οποία έγινε ευρύτερα γνωστό το Ορφανοτροφείο της Πριγκίπου, ως μνημείο του πανανθρώπινου πολιτισμού.

Αισθάνομαι, τέλος την ανάγκη να εκφράσω αισθήματα βαθύτατης ευγνωμοσύνης προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη, ο οποίος επί είκοσι επτά έτη διακονεί με αυταπάρνηση την Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία, και είναι πάγια αρωγός και συμπαραστάτης της απανταχού ορθόδοξης Ομογένειας.

Prologue by Meri Komorosano Galata Greek School - Chairman of the Board of Trustees

Before writing this text, I asked myself: To what do I owe the honour of writing this piece for the book on the highly successful exhibition 206 Rooms of Silence: Etudes on Prinkipo Greek Orphanage hosted by Galata Greek school, supported and honoured by Ecumenical Patriarch I. Bartholomeos with his valuable words.

I am a modest veteran of Galata Greek School who has contributed for a fair settlement to the problems of the valuable institution of our community and who felt deeply happy and excited about it. It may be meaningful for me to address valuable readers from the first pages of the book, since I was one of those who had witnessed and lend a hand to the process of protection and transformation of our school, which was once nearly shared the same destiny with Prinkipo Greek Orphanage.

I find it very valuable that the work to keep this collective memory under the roof of the Galata Greek School. I hope that as a result of all these efforts, we will contribute to save this memory that is about to be lost. I wish that the joint support for the Greek School of Galata, which was once saved the school from disappearing, would be provided for the Greek Orphanage in Büyükada, and the orphanage building reappears as a breathing structure.

I would like to express my deep gratitude and thanks to dignitary Ecumenical Patriarch Bartolomeos, who has been devotedly serving Istanbul, Gökçeada and Bozcaada Greeks, the Orthodox world and all humanity for twenty-seven years.

I also owe my gratitude to my dear colleague, Mrs. Hera Büyüktaşcıyan, who has worked without rest, superficially to coordinate all the activities organised in the school and who was the curator of this exhibition. In addition, I would like to thank the artists who brought the Büyükada Greek Orphanage back to the agenda with their precious works and thank everyone who made an effort for the exhibition and publish the book.

Last but not least, I would like to commemorate the late religious elders and philanthropists of our community who gave us this valuable institution that served until 1964. I hope that these people, who adopt the principle of protecting innocent children and transforming them into creative individuals, will inspire future generations.

*
2018 yılında çekilmiş yetimhanenin güncel halini gösteren fotoğrafların bütünü Murat Germen'e aittir.

*
Οι φωτογραφίες που δείχνουν την τρέχουσα έκδοση του 2018 ανήκουν στον Μουράτ Γκερμέν.

*
All the photographs that show the current status of the orphanage taken on 2018 are by Murat Germen.

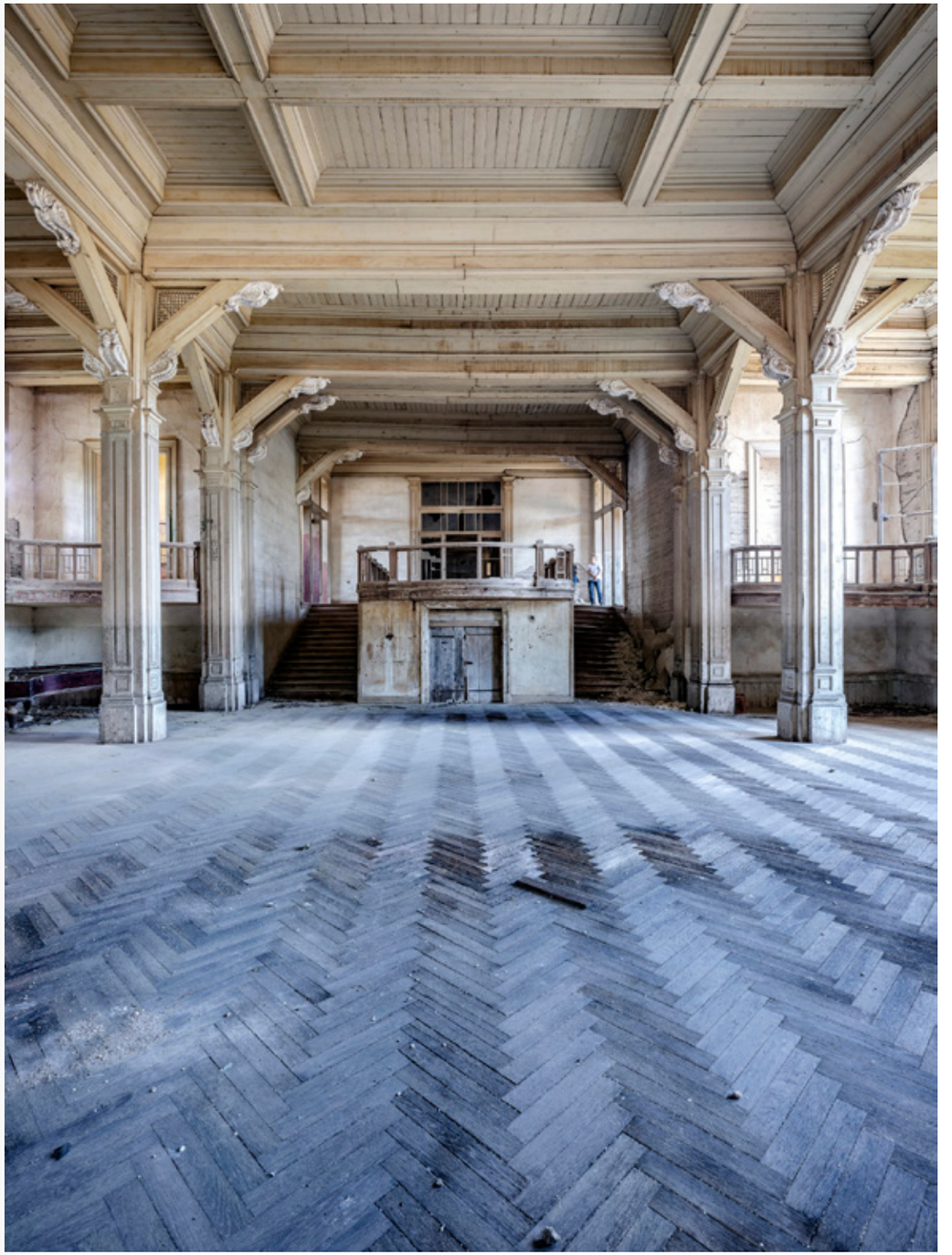

206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler

Sanatçılar: Ali Kazma, Dilek Winchester, Murat Germen, Hera Büyüktaşcıyan

206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler, kültürel mirasın korunmasına yönelik çalışmalarıyla bilinen sivil toplum kuruluşu Europa Nostra tarafından 2018 Kültürel Miras Yılı kapsamında "Tehlike Altındaki 7 Dünya Mirası" arasında gösterilen Büyükada Rum Yetimhanesi'ne odaklanır. Sergi, Avrupa'nın en büyük ahşap binası olan, ünlü mimar Alexandre Vallaury'nin (1850-1921) eseri bu hafıza mekânının derinliklerinde taşıdığı külliyata dair bir kapı aralar. Büyükada Rum Yetimhanesi ile benzer bir kaderi paylaşmasına ramak kalmış olan Galata Rum Okulu'nda gerçekleşen sergide, Prinkipo Palace'tan, İstanbul Rum cemaatinin yetim çocuklarına kucak açan bir yuvaya dönüşen mekânın, azınlık toplumuna yönelik siyasi ve toplumsal müdahaleler neticesinde bir hayalet yapıya evrilme süreci anlatılmıştır. Sergide sanatçılar Ali Kazma,

←
Murat Germen
Palas Pandıras
Belgesel fotoğraf serisi
2018

Μουράτ Γκερμέν
«Άρον άρον»
Φωτογραφίες του ντοκιμαντέρ
2018

Murat Germen
Palas Pandıras
Documentary photo series
2018

Murat Germen, Dilek Winchester ve Hera Büyüktaşcıyan'ın Büyükada Rum Yetimhanesi'nden yola çıkarak bu sergi için özel olarak ürettikleri eserlerinin yanı sıra Güney Ongun'un kaleme aldığı, dağılmakta olan bir tarihe ışık tutan zaman çizelgesi ile sözlü tanıklıklar, yazılı ve görsel belgeler yer alır.

İzleyiciyi, Murat Germen'in binanın ilk katından başlayıp diğer katlarına doğru devam eden "Palas Pandıras" başlıklı fotoğraf serisi karşılar. Apar topar boşaltılarak yalnızlaştırılmış bu yapının bugününe ve zamanın bıraktığı izlere tanıklık etmemizi sağlayan bu fotoğraflar boyutları itibarıyla yetimhanenin sadece tarihsel değil mimari anlamda da anıtsallığını gözler önüne serer. Fotoğraf serisi, anıtsallığıyla izleyiciyi mekâna bir çocuğun gözünden bakmaya teşvik etmesi ve mimari benzerliğiyle Galata Rum Okulu'nun fizikselliği içerisinde eriyerek mekânı dönüştürür ve zamanlar ötesi bir bağ kurar.

İzleyicinin mekânla dönüştüğü bu ilk karşılaşma sonrasında geçilen ikinci katta Büyükada Rum Yetimhanesi'nin tarihsel sürecini aktaran zaman çizelgesi, fotoğraf ve belge arşivi ile sözel tarih videoları yer alır. Buna ilaveten aynı katta binanın kendini en çok muhafaza edebilmiş yerlerinden birisi olan yemekhane için ayırılmış özel bir kısım bulunur. Bir nevi yemekhane odasının benzeri bir yerleştirmeye sahip olan bu bölümde, yemekhanenin farklı dönemlerden kalma arşivsel fotoğraflar ile kaybın bilançosunu yansıtan belgeler yer almaktadır.

Unutulmuş bir geçmişe dair bilgi sağlayan arşiv bölümünden sonra üçüncü katta, Ali Kazma'nın geçmiş ile bugün arasında kalmış zaman ve mekân belleğine dikkat çeken ''Yetimhane'' başlıklı filmi bulunur. Bugün bir hayalete dönüşmüş olan bu yapının çeperinden derinliklerine doğru inen çalışma, geçmişin yıkıcı gerçekliğinin yanı sıra kimi izleri muhafaza eden ve bünyesinde halen başka organizmalara alan açarak var olmayı sürdüren bir mekânı bize hatırlatır. Yetimhane zamanlar ötesi bir hayalet misali süzülürken, uzaktaki bir odada sürekli olarak akan deniz görüntüsü dışarıda akan zamana ve kentle ada arasında kat edilen yolculuğa atıfta bulunur.

Dördüncü kata geldiğimizde, ayakta durma çabasında olan bir yapının bugün yaşadığı yıkımı yansıtan son bölüm karşımıza çıkar. Hera Büyüktaşcıyan'ın geçmişin tekinsiz dalgalarının ayağımızın altında duran zemini ve bugünümüzü yerle bir edebileceğine ve geçiciliğimize işaret eden ''Dalgaların Dalgası'' başlıklı yerleştirmesi —beklentinin aksine— binanın çatısından içeriye doğru hareket eden ahşap bir dalga ile izleyiciyi karşılar. Beklenmedik bu dalganın devinimi ile Murat Germen'in kısmen yıkılmış çatıya işaret eden fotoğrafları birleşerek sadece bu yapının değil, dünyevi şeylerin faniliğini de hatırlatır.

Dilek Winchester'ın yapının derinliklerinden gelen uğultu seslerin yarattığı deprem ve alt üst olma hissini irdeleyen ''Ihlamur Ağacı'' başlıklı yerleştirmesi, sürekli sarsıntıya uğramış tarih ve aidiyet meselesini şiirsel bir dille izleyiciye aktarır. Bu yerleştirme, geçmişte yetimlerin oyun oynarken sıkça söylediği Ihlamur Ağacı şarkısından yola çıkarak, uzaklarda kalmış kayıp bir yerin özlemini anlatan bu şarkının gelecekte yaşanacak kayıp ile olan tesadüfi bağlantıya gönderme yapar. Zamanla içi boşaltılmış belleklerin tüm bu sarsıntıya rağmen verdikleri ayakta kalma çabasına işaret eden çalışma, varoluş ve yok oluş arasındaki araf bölgenin tekinsizliğini yaşatır ve uçurumun eşiğinden dönülebilme şansına dair bir tür hatırlatıcı niteliğindedir. Aynı şekilde, Galata Rum Okulu'nun kütüphane odasında yer alan ve Winchester'ın yetimhanenin çeşitli yerlerinden öğrenci notlarından derlediği mekân kaydı, yapının her şeye rağmen taşıdığı bellek ve izlere tutunarak var olma mücadelesine tanıklık etmemizi sağlar.

Sanatçıların bu çalışmalarının yanında, birçok değerli akademisyen, yazar ve kültür alanından değerli kişilerin katılımı ve katkısıyla yetimhanenin 1964'te boşaltılması ve çocukların başka bir merkeze nakliyle beraber Rum cemaatinin maruz kaldığı uygulamalar, yetimhanenin hukuki durumu, filantropi, kültürel miras, hafıza, kültürel kimlik ekseninde paneller, konuşmalar, okumalar ve film gösterimleri gerçekleşmiştir.

206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler kent tarihinin görünmez katmanlarını içinde barındıran bu hayat okulunun koridorlarında gezinmeye ve geçmişe bugünün gözünden bakmaya davet eder.

İstanbul Ekümenik Rum Patrikhanesi himayesinde yapılmış olan sergi 4. İstanbul Tasarım Bienali'nin paralel etkinliği olarak hayata geçmiştir.

↑
Murat Germen
Palas Pandıras
Belgesel fotoğraf serisi
2018

Μουράτ Γκερμέν
«Άρον άρον»
Φωτογραφίες του ντοκιμαντέρ
2018

Murat Germen
Palas Pandıras
Documentary photo series
2018

Σιωπή 206 δωματίων: Μελέτες για το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου

Καλλιτέχνες :
Αλί Καζμά
Ντιλέκ Βίντσεστερ
Μουράτ Γκερμέν
Ήρα Μπουγιούκταστσιγιαν

Η έκθεση με τίτλο Σιωπή 206 δωματίων: Μελέτες για το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου, προσανατολίζεται στην ανάδειξη του Ελληνορθόδοξου Ορφανοτροφείου της Πριγκήπου σε μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς, καθώς έχει συμπεριληφθεί από την κορυφαία μη κυβερνητική οργάνωση Europa-Nostra στον κατάλογο των «7 επαπειλούμενων παγκόσμιων μνημείων του 2018». Η έκθεση άνοιξε μια χαραμάδα στα άδυτα αυτού του χώρου μνήμης, του μεγαλύτερου ξύλινου κτηρίου της Ευρώπης, έργο του διάσημου αρχιτέκτονα Alexandre Vallaury (1850-1921) και πραγματοποιήθηκε στην Σχολή Γαλατά η οποία κόντευε να έχει την ίδια τύχη με αυτό. Εκεί παρουσιάστηκε η πορεία του κτηρίου από την περίοδο κατασκευής του σαν Prinkipo Palace μέχρι την μετατροπή του σε φιλόξενη φωλιά όπου στεγάστηκαν τα ορφανά της ελληνορθόδοξης κοινότητας και την κατάληξή του σε σκιά του εαυτού του μετά από τις πολιτικές και κοινωνικές διώξεις που εφαρμόστηκαν στις μειονότητες. Στην έκθεση πήραν μέρος έργα των καλλιτεχνών Αλί Καζμά, Ντιλέκ Βίντσεστερ, Μουράτ Γκερμέν και Ήρα Μπουγιουκταστσιγιάν που φιλοτέχνησαν ειδικά για την έκθεση αυτή, καθώς και γραπτά κείμενα, χρονολογική καταγραφή γεγονότων, προφορικές

μαρτυρίες και έγγραφα που επιμελήθηκε ο Γκιουνέι Ονγκούν με σκοπό να πέσει λίγο φως σε μια ιστορία που ήταν έτοιμη να ξεχαστεί.

Το πρώτο πράγμα που συναντούν οι επισκέπτες είναι η έκθεση φωτογραφίας του Μουράτ Γκερμέν με τίτλο «Άρον Άρον» η οποία ξεκινάει από τον πρώτο όροφο και συνεχίζεται στους επόμενους. Οι φωτογραφίες δείχνουν την άρον άρον εκκένωση του κτηρίου και την εγκατάλειψή του, ενώ λόγω των διαστάσεών τους δεν μας προϊδεάζουν μόνο για την ιστορία του, αλλά και για την αρχιτεκτονική του. Οι φωτογραφίες παροτρύνουν τον επισκέπτη να δει τον χώρο με το μάτι ενός παιδιού, ενώ το κτήριο της Σχολής Γαλατά λόγω της ομοιότητάς του με το Ορφανοτροφείο, δημιουργεί έναν πρωτόγνωρο δεσμό μέσα στον χρόνο.

Μετά την πρώτη εξοικείωση του επισκέπτη με τον χώρο, στον δεύτερο όροφο εκτίθενται το σχετικό με το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου αρχειακό γραπτό και φωτογραφικό υλικό, η χρονολογική καταγραφή των γεγονότων και βιντεογραφημένες προφορικές μαρτυρίες. Παράλληλα έχει αφιερωθεί ένα τμήμα στην τραπεζαρία του Ορφανοτροφείου, η οποία είναι από τους πιο καλά διατηρημένους χώρους του κτηρίου. Στο τμήμα αυτό, που με την κατάλληλη διαρρύθμιση προσομοίασε με την εν λόγω τραπεζαρία, εκτίθεται το αρχειακό φωτογραφικό υλικό διάφορων εποχών, σκεύη και έγγραφα τα οποία αποτυπώνουν τον απολογισμό της απώλειας.

Μετά από τον αφιερωμένο στο αρχειακό υλικό δεύτερο όροφο ακολουθεί ο τρίτος όπου προβάλλεται η ταινία με τίτλο «Ορφανοτροφείο» του Αλί Καζμά, η οποία φωτίζει την πορεία του κτηρίου μέσα στον χρόνο και εφιστά την προσοχή σ' αυτό τον χώρο μνήμης. Το έργο προσεγγίζει το κτήριο απ' όλες τις σκοπιές, μέσα κι έξω, και αναλύει τα αίτια της μετατροπής του σε σκιά του εαυτού του, ενώ παράλληλα με τις καταστροφικές αλήθειες του παρελθόντος μας υπενθυμίζει την δυναμική που έχει μέσα του και η οποία του επιτρέπει να στέκεται ακόμα όρθιο. Μέσα από το παράθυρο ενός απομακρυσμένου δωματίου κυλάει η θάλασσα όπως κυλάει ο χρόνος και το Ορφανοτροφείο σαν ένα φάντασμα χαμένο στον χρόνο υπογραμμίζει ένα ταξίδι μεταξύ πόλης και νησιού, μεταξύ του χθες και του σήμερα.

Στον τέταρτο όροφο προβάλλει μπροστά στον επισκέπτη το τελευταίο μέρος της έκθεσης όπου αποτυπώνεται ο αφανισμός ενός κτηρίου που προσπαθεί να κρατηθεί όρθιο. Εδώ τον περιμένει το έργο της Ήρας Μπουγιούκταστσιγιάν με τίτλο «Το κύμα των κυμάτων». Αντίθετα με το αναμενόμενο, το ξύλινο κύμα που εισβάλλει από την οροφή του κτηρίου υπενθυμίζει σε όλους μας την παροδικότητα του ανθρώπου και το ότι τα δυσοίωνα κύματα του παρελθόντος μπορούν να σαρώσουν το έδαφος κάτω από τα πόδια μας και να ανατρέψουν το σήμερα. Η κινητικότητα αυτού του απρόσμενου κύματος και οι φωτογραφίες του Μουράτ Γκερμέν που απεικονίζουν την κατά τόπους κατεστραμμένη οροφή του κτηρίου, συνδυάζονται για να μας υπενθυμίσουν επίσης το εφήμερο όχι μόνο του εν λόγω κτηρίου, αλλά και όλων των πραγμάτων πάνω στην γη.

Το έργο της Ντιλέκ Βίντσεστερ με τίτλο «Η φλαμουριά» και οι ήχοι που μοιάζουν να έρχονται από τα βάθη του κτηρίου δίνουν την αίσθηση ενός επικείμενου σεισμού και προκαλούν μια εσωτερική αναταραχή, ενώ υποδεικνύουν με ποιητικό τρόπο στον επισκέπτη την ανάστατη και ταραχώδη ιστορία. Το έργο αυτό εμπνευσμένο από το τραγουδάκι «Η φλαμουριά» που τραγουδούσαν συχνά τα ορφανά καθώς έπαιζαν, μας μεταφέρει την νοσταλγία ενός τόπου που χάθηκε μέσα στον χρόνο, ενώ εφιστά την προσοχή σε κάποια απώλεια που ενδέχεται να βιωθεί στο μέλλον. Υποδεικνύει την προσπάθεια που κάνει η μνήμη για να κρατηθεί ζωντανή παρά την αφαίμαξή της από τον χρόνο και τον κλυδωνισμό, ενώ παράλληλα κάνει αισθητό το αβέβαιο του τόπου μεταξύ ύπαρξης και αφανισμού. Λειτουργεί σαν ένα καμπανάκι που υπενθυμίζει ότι υπάρχει πάντα η ελπίδα της διάσωσης από το χείλος του γκρεμού. Επίσης στην βιβλιοθήκη της Σχολής Γαλατά εκτίθενται σημειώματα των μαθητών που συνέλεξε η Βίντσεστερ από διάφορα μέρη του ορφανοτροφείου και αφορούν στην καταγραφή του χώρου. Έτσι γινόμαστε όλοι μάρτυρες της προσπάθειας του κτηρίου να επιβιώσει μέσα από τις μνήμες και τα αχνάρια.

Παράλληλα με αυτά τα έργα των καλλιτεχνών πολλοί ακαδημαϊκοί, συγγραφείς και εκλεκτοί άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών συμμετείχαν σε εκδηλώσεις, διαλέξεις, αναγνώσεις και προβολές ταινιών με σκοπό να προσεγγίσουν από νομική, φιλανθρωπική, πολιτιστική και συναισθηματική σκοπιά την εκκένωση του Ορφανοτροφείου το 1964, την μεταφορά των ορφανών σε άλλους χώρους, καθώς και τις αλλεπάλληλες αδικίες που υπέστη η ελληνορθόδοξη κοινότητα.

Η έκθεση Σιωπή 206 δωματίων: Μελέτες για το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου, καλεί τους επισκέπτες σε μια περιήγηση στους διαδρόμους αυτού του σχολείου της ζωής, το οποίο φιλοξενεί στους κόλπους του τις αθέατες στιβάδες της ιστορίας και τους παροτρύνει να κοιτάξουν το παρελθόν με τα μάτια του σήμερα.

Η έκθεση τελεί υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου και πραγματοποιήθηκε ως παράλληλη δραστηριότητα της 4ης Μπιενάλε Σχεδιασμού της Κωνσταντινούπολης.

← Murat Germen
Palas Pandıras
Belgesel fotoğraf serisi
2018

Μουράτ Γκερμέν
«Άρον άρον»
Φωτογραφίες του ντοκιμαντέρ
2018

Murat Germen
Palas Pandıras
Documentary photo series
2018

206 Rooms of Silence: Etudes on Prinkipo Greek Orphanage

Artists:
Ali Kazma
Dilek Winchester
Murat Germen
Hera Büyüktaşcıyan

The exhibition; 206 Rooms of Silence: Etudes on Prinkipo Greek Orphanage, focuses on Prinkipo Greek Orphanage which is considered as one of the "7 Most Endangered" by Europa Nostra, a non-governmental organisation known by its work on protection of the cultural heritage. The exhibition opens a door to the reminiscence of this memory space which is the biggest wooden building in Europe, work of famous architect Alexandre Vallaury (1850-1921). Galata Greek School, where the exhibition will be on display, nearly shared the same destiny with Prinkipo Greek Orphanage. The exhibition told the transformation of Prinkipo Palace to a home that embraced the orphans of Istanbul Greek community and to a ghost building as a result of political and social events against the minorities. Art works that have been specially created based upon Prinkipo Greek Orphanage by artists; Ali Kazma, Murat Germen, Dilek Winchester and Hera Büyüktaşcıyan took place at the exhibition as well as the oral

testimonies, written and visual documents with a timeline that sheds light on a disintegrating history that Güney Ongun penned.

A series of photographs titled "Helter-Shelter" which starts from the first floor of the building and continues towards the other floors, meet the audience. These photographs, which let us witness the present and the traces left by this lonely structure that has been hastily evacuated, reveal the monumentality of the orphanage not only in history but also in terms of architecture. The photography series transforms the space and transcends the times through its monumentality, encouraging the viewer to look at the place through a child's eye and melting in the physicality of the Galata Greek School with its architectural similarity.

On the second floor after the first encounter, where the audience transformed with space, there is a timeline, photo and document archive and verbal history videos which convey the historical process of the Prinkipo Greek Orphanage. In addition, there is a special section for the refectory, which is one of the most preserved places of the building. This section, which has a similar installation of a dining hall, contains archival photographs from different periods of the refectory and documents reflecting the balance sheet of the loss.

On the third floor after the archive section, which provides information on a forgotten past, Ali Kazma's film titled "The Orphanage" which draws attention to the memory of time and space between past and present. The work that goes down deep from the perimeter of this structure, which has turned into a ghost today, reminds us of a place that preserves some traces of history as well as the destructive reality of the past and continues to exist by opening up space for other organisms. While the orphanage glides like a ghost, the continuous sea view in a distant room refers to the time that flows outside and the journey between the city and the island.

When we come to the fourth floor, the last section reflecting the destruction that a building is trying to survive is seen. The installation "The Wave of all Waves" by Hera Büyüktaşcıyan, with the theme of transience points that the uncanny waves of the past can demolish the ground we stand on and can destroy our present, meets the audience with a wooden wave moving inwards -contrary to expectations- from the roof of the building. With the motion of this unexpected wave, Murat Germen's photographs, which point to the partially demolished roof, merge and recall not only for this structure, but also the transience of worldly things.

Dilek Winchester's installation titled "Linden Tree", which examines the feeling of earthquakes caused by buzzing sounds from the depths of the building, conveys the constantly shaken history and belonging to the audience in a poetic language. This installation refers to the coincidental connection between the future loss and the Linden Tree song, that orphans often used to sing in the past which is about the longing for a lost place far away. The work indicates the effort of survival of the emptied memory over time, sustain the uncanny of purgatory between existence and extinction, it is a kind of reminder of the chance of being returned from the brink of the abyss. Similarly, the space record of Winchester's collection of student notes from various parts of the orphanage in the library room of the Galata Greek School allows us to witness the struggle for existence by clinging to the memory and traces carried by the structure.

In addition to the works of the artists, various activities have been organised including; panels, discussions, readings and film screenings on the axis of cultural heritage, memory, cultural identity, philanthropy, legal status of the orphanage and the practices the Greek community has been exposed to along with the evacuation of the orphanage in 1964 and the transfer of children to another centre.

206 Rooms of Silence, Etudes on Prinkipo Greek Orphanage invited us to walk through the corridors of this school of life, which includes the invisible layers of city history, and look to the past through the lens of the present.

Exhibition held under the auspices of the Ecumenical Greek Patriarchate of Istanbul and was a parallel event to 4th Istanbul Design Biennial.

→
Murat Germen
Palas Pandıras
Belgesel fotoğraf serisi
2018

Μουράτ Γκερμέν
«Άρον άρον»
Φωτογραφίες του ντοκιμαντέρ
2018

Murat Germen
Palas Pandıras
Documentary photo series
2018

← Hera Büyüktaşcıyan, 2018

Φωτογραφία: , Ήρα Μπουγιούκταστσιγιαν , 2018

Photograph: Hera Büyüktaşcıyan, 2018

206 Odalı Sessizlik

Hera Büyüktaşcıyan

Derinliklerden beslenerek büyüyen bir tepenin üzerinde zarifçe yükselir
Ve zirvesinden durup da aşağıya bakanlara
Yer çekimini alt etmiş uçan bir bina hissini verir.
Bir yüzünü kente ve Heybeli'ye doğru eğer, diğerini Sedef Adası'na
Ve diğer ikisi...
Kuzey ve güney uçları ise
Tüm deli rüzgârların hizmetindedir.

Genelde uzaktan seyre dalmakla yetinilen, içinden ve özellikle ücra yükseltilerinden dünyaya bakması ise cesaret isteyen ada tepeleri, ileriyi görebilen zihinler için ufuklar açmıştır. Adadan dünyaya, herkesin aynı ufuk çizgisine bakarak farklı hayallere dalmasını tahayyül eden Alexandre Vallaury gibi... Birlikte Sanayi-i Nefise Mektebi'ni inşa ettiği Osman Hamdi'nin "Mimar-ı Şehîr" olarak adlandırdığı Vallaury, herkesin görebilmesi için çamların arasından göğe doğru büyüyen, düş ve gerçeğin gövdesinde birleştiği heybetli bir bina inşa etti. Adanın derinliklerinden yükselen bu yapı çepeçevre sarıldığı ormanın dev bir yansıması gibiydi. Öyle ki karşı adanın zirvesiyle aynı rüzgârları paylaştı... Aynı anda bulutlara gömüldü...

Ancak mimarın hayali yerini bulsa da, bu heybetli yapı inşa ettiği odaları dolduracak bedenlere kapısını açamadı. Odaları dolduran tek şey ada rüzgârları, camlarına değen çam iğnelerinin hışırtısı, nefes alıp veren ahşap vücudunun derin ancak ağır, gıcırtılı devinimi ve içindeki sayısız boşluğun sessizliği oldu.

Sonraları bu dev yapının içini, heybetinin karşısında ufacık kalan yetimler dolduracaktı. Dev bir ağacın bedenine sığınmış canlılar gibi hayatta tek başına kalanlar için bir yuvaya dönüşmüş gibiydi adeta bina. Her odasında; duvarlarında belirli bir boy hizasına kadar çiziklerin atıldığı, yatakların altına çocukluk hayallerinin ve kimi zaman korkularının süpürüldüğü, yatakla tavan arasındaki mesafede hayallerin uçuştuğu ve yalnızlık duygusunu alt eden kader birliğinin kol kanat gerdiği zamanlara tanıklık etti. Hayatın eşit haklardan yoksun bıraktığı küçük misafirlerinin büyümesini ve ondan öğrendikleriyle akıp giden zamanın ve dünyanın kollarına atılmasını izledi tekrar tekrar. Göremeyenlere ötedekini görmeyi ve işitmeyi, kaybı kazanıma dönüştürmeyi ve yoktan var etmeyi öğreten bir hayat okulu gibiydi.

İçinde barınanların olduğu kadar kendisinin de dönüşümünü izleyip durdu yıllar yılı...

Bilinmeyenin giderek artan bir hızla ötekileştirildiği ve bir tehlike olarak görüldüğü zamanlar daha da yaklaştıkça, yakasını bu dev dalgadan sıyıramadı. İçinde sakladığı, biriktirdiği, büyütüp yeşerttiği ne varsa sökülüp atıldı... Geriye kalan tek şey kaybın sesi ve duvarlarda asılı kalan sahipsiz zaman.

İçi boşaltılmış bir hayalet gibi, her şeye ve herkese rağmen doğduğu tepede altında ezilip gittiğimiz tarihin heybeti ile süzülmeye devam etti... Etmeye de devam ediyor...

Geçmiş zaman parçacıklarını tomar tomar kâğıtlar gibi taşıyan duvarlar artık tutunabileceği bir kolonun olmadığı gerçekliğiyle yüzleşmiş gibi... Ayağının altından kayıp giden yeryüzü gibi, geçmiş zamanlarda yüzlerce adımın atıldığı zemin yıkılmış...

Bir ağacın yaşını okuduğumuz damar çizgileri gibi... Dökülmüş sıvaların ardında saklı bağdadi duvarların ele verdiği yaşanmışlık sayısının kaydını tutturuyor insana.

Geçmişe batmış bir şimdi...
Şimdinin acı gerçeğini hazmedemeyen bir geçmiş...
Kendisini içten dışa doğru parça parça söker halde...

Σιωπή 206 δωματίων
Κείμενο: Ήρα Μπουγιούκταστσιγιαν

Υψώνεται με χάρη πάνω στον λόφο που θρέφεται από της γης τα βάθη
Και δίνει την αίσθηση σε όσους στέκονται στην κορφή του για να κοιτάξουν χαμηλά
Πως νίκησε την έλξη της γης και πετάει ψηλά.
Γέρνει από την μια πλευρά στην Πόλη και στην Χάλκη, από την άλλη στην Αντιρόβυθο
Και οι δυο άλλες του πλευρές...
Η βορινή και η νότια,
Είναι στην διάθεση των τρελών ανέμων.

Ορισμένοι αρκούνται στο να ατενίζουν τις ψηλές κορφές του νησιού σαν μια όμορφη μακρινή εικόνα. Θέλει τόλμη για να ανέβεις στις απάτητες κορφές του και να κοιτάξεις από εκεί τον κόσμο. Για τους διορατικούς ανθρώπους όμως οι κορφές αυτές έδωσαν το έναυσμα για δημιουργία. Όπως κοιτάζουν όλοι τον ίδιο ορίζοντα, αλλά ονειρεύονται διαφορετικά πράγματα, έτσι και ο Alexandre Vallaury κοίταξε όπως όλοι τον κόσμο από το νησί αυτό και δημιούργησε... Ο Vallaury, τον οποίο ο ιδρυτής της Σχολής Καλών Τεχνών της οθωμανικής αυτοκρατορίας Οσμάν Χαμντί ονόμασε «Αρχιτέκτονα της Πόλης», κατασκεύασε ένα φαντασμαγορικό κτίριο που συνδυάζει

το όνειρο με την πραγματικότητα. Ένα κτίριο που ξεπηδά μέσα από τα πεύκα και αναπτύσσεται προς τον ουρανό. Το αναδυόμενο από τα βάθη του νησιού κτίριο, μοιάζει με αντανάκλαση του πυκνού δάσους που το περικυκλώνει. Μοιράστηκε τους ίδιους ανέμους με την κορφή του αντικρινού νησιού... Τις ίδιες στιγμές βυθίστηκε στα σύννεφα...

Παρότι όμως το όραμα του αρχιτέκτονα πραγματοποιήθηκε, το επιβλητικό κτίριο δεν κατάφερε να φιλοξενήσει στα δωμάτιά του τους επισκέπτες για τους οποίους προοριζόταν. Το μόνο που συμπλήρωνε τα άδεια δωμάτια ήταν οι νησιώτικοι άνεμοι, οι ήχοι των πευκοβελόνων που κτυπούσαν στα παράθυρά του, η ανάσα του ξύλινου κορμού του καθώς έτριζε αργά και η αφωνία του αμέτρητου κενού του.

Αργότερα, το εσωτερικό αυτού του γιγαντιαίου οικήματος γέμισαν τα ορφανά που έμοιαζαν τόσα δα μπρος στην εκθαμβωτική μεγαλοπρέπειά του. Μετατράπηκε ξαφνικά σε μια ζεστή φωλιά που στέγαζε μοναχικές ψυχές, σαν ένα τεράστιο δένδρο όπου βρίσκουν καταφύγιο ειδών ειδών ζωντανά. Σε κάθε δωμάτιό του, σε ένα συγκεκριμένο ύψος, εμφανίστηκαν μουντζούρες, κάτω από τα κρεβάτια του σκουπίστηκαν παιδικά όνειρα, καμιά φορά και φοβίες, στην απόσταση μεταξύ κρεβατιών και οροφής φτερούγισαν όνειρα. Έγινε μάρτυρας σε μια κοινή μοίρα που εξουδετέρωνε την αίσθηση της μοναξιάς. Περίμενε να μεγαλώσουν οι μικροί ένοικοί του, από τους οποίους η ζωή είχε στερήσει τα ίσα δικαιώματα με τους συνομήλικούς τους και να σταθούν στα πόδια τους με όσα διδάχτηκαν εκεί. Ξανά και ξανά. Ήταν σαν ένα σχολείο ζωής που μάθαινε σε αυτούς που δεν μπορούσαν να δουν το πώς να βλέπουν και να ακούν τον άλλον, το πώς να μετατρέπουν την απώλεια σε κέρδος, το πώς να δημιουργούν από το τίποτα...

Έμεινε έτσι για χρόνια παρακολουθώντας παράλληλα με την μεταμόρφωση των φιλοξενούμενών του και την δική του μετάλλαξη.

Σε μια περίοδο που άρχισε με γοργούς ρυθμούς να περιθωριοποιείται το άγνωστο και να φαντάζει ως απειλή, δεν κατάφερε να σωθεί από την λαίλαπα αυτή. Ό, τι είχε φυλάξει μέσα του, ό, τι είχε συλλέξει με τα χρόνια, όλα όσα άνθησαν στους κόλπους του, ξεριζώθηκαν... Το μόνο που έμεινε πίσω ήταν η φωνή της απώλειας και στους τοίχους του κρεμασμένος ο αδέσποτος χρόνος.

Σαν ένα κούφιο φάντασμα εξακολούθησε να μαραζώνει στον λόφο όπου γεννήθηκε, κάτω από το βάρος της ιστορίας... Και εξακολουθεί ακόμα...

Οι τοίχοι του, οι οποίοι κουβαλούν τα ψήγματα του παρελθόντος σαν πολυάριθμα μάτσα χαρτιών, συνειδητοποίησαν πια ότι δεν έχουν καμία κολόνα για να κρατηθούν... Σαν την γη που φεύγει κάτω από τα πόδια, έτσι και τα πατώματα όπου έγιναν εκατοντάδες βήματα, κατέρρευσαν...

Σαν τους κύκλους των κορμών που δηλώνουν την ηλικία των δένδρων... Το μπαγδατί που είναι κρυμμένο πίσω από τους φθαρμένους σοβάδες, μαρτυράει όλα

← →
Murat Germen
Palas Pandıras
Belgesel fotoğraf serisi
2018

Μουράτ Γκερμέν «Άρον άρον» Φωτογραφίες του ντοκιμαντέρ
2018

Murat Germen
Palas Pandıras
Documentary photo series
2018.

←
Murat Germen
Palas Pandıras
Belgesel fotoğraf serisi
2018

Μουράτ Γκερμέν «Άρον άρον» Φωτογραφίες του ντοκιμαντέρ
2018

Murat Germen
Palas Pandıras
Documentary photo series
2018.

όσα βιώθηκαν στον χώρο αυτό.
Ένα σήμερα βυθισμένο στο χθες...
Ένα παρελθόν που αδυνατεί να χωνέψει την πικρή πραγματικότητα του σήμερα...
Που ξηλώνει τον εαυτό του κομμάτι κομμάτι από μέσα προς τα έξω...

206 Rooms of Silence: Text by: Hera Büyüktaşcıyan

Elegantly rises on a hill growing from the depths...
and gives the feeling of a flying building that overcomes the gravity
...to those who stand at the peak and look down.
Faces one side to the city and Heybeli, the other to Sedef Island
And the other two...
North and south ends
are at the service of all the wild winds.

Hills of the island are usually settled to being watched from afar and required courage to look into the world from within or especially from the solitary elevations, has broadened the horizons of the ones who are farsighted. Just like Alexandre Vallaury, who envisaged that whoever watches the world from the island, falls into different dreams while looking towards the same horizon... Valluary, named "Mimar-ı Şehir" (architect of the city) by Osman Hamdi, who worked together to build the "Sanayi-i Nefise Mektebi" (first fine arts school of the Ottoman Empire). Valluary has built a magnificent building, growing among the pine trees into the sky, that merges on the body of dreams and reality, so that everyone could be able to see it. This building, rising from the depths of the island, was like a reflection of the forest that surrounded it. Even more, it shared the same winds with the summit of the island across. Covered by the same clouds at the same time...

Even though the architect's dream came true, this majestic building was unable to open its doors to the bodies that would fill the rooms it built. Only things that filled the rooms were; the island winds, the rustling of the pine needles touching the windows, the deep but heavy, squeaky movement of the breathing wooden body. It all became the silence of the numerous emptiness inside.

Afterwards, the orphans, who were tiny in the face of its majesty, filled this gigantic structure. The building seemed to have turned into a nest for the lonely survivors who took refuge in its giant tree-like body. Every room witnessed the times when; the walls marked up to a certain height, childhood dreams and sometimes fears swept under the beddings, the dreams flew in between the bed and the ceiling and the unity of common fate has overcome the loneliness. Throughout the flowing of time, it watched the growth of its little guests who were deprived of equal rights in life and observed how they left with what they had learned. It was like a school of life, teaching to see and hear the ulterior to those who cannot see, to transform loss into gain and to create out of nothing.

Time after time, it witnessed the transformation of the inhabitants as well as its own...

As the times approached when the unknown becomes more and more marginalised and seen as a danger; it became impossible to escape from this giant wave. Everything that it hid, stored, raised and glowed inside was dismantled and discarded. All that was left was the sound of loss and unattended time, hanging on the walls.

Like a hollow ghost, despite everything and everyone, it has remained to stand on the hill it was born, overwhelmed with the magnificence of history... And it still remains...

Like the walls carrying the pieces of the past as pile of papers, seems to face the fact that there is no longer a column to hold on to... The ground that hundreds of steps were taken in the past has collapsed, as if the earth slips away under your feet...

Like the growth rings that we read the age of a tree... Revealing the number of memories that has been hidden on the lath walls behind the falling plasters and leading people to keep a record.

A present that has sunk into the past...
A past that cannot bear with the painful truth of the present...
Disassembles itself, piece by piece, from the inside out...

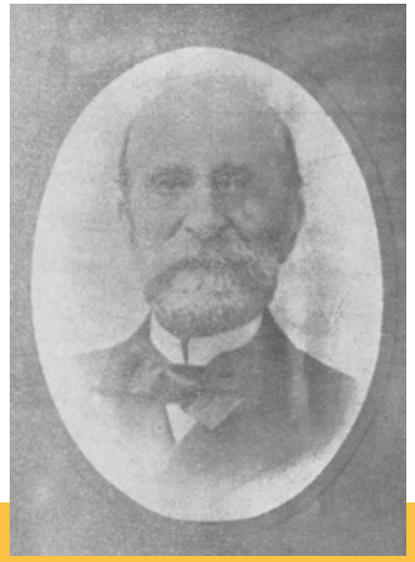

Odamın Geçmişine Doğru ...

206

Προς το παρελθόν των
206 δωματίων

Towards the past of
206 rooms

←
(Solda)Andreas Singros. (Sağ üst) Balıklı Rum Yetimhanesi. (Sağ alt) Kınalıada'daki Siniosoğlu Yetimhanesi
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

Yedikule'de Bir Rum Yetimhanesi 1853

İstanbul'da ilk Rum yetimhanesi Patrik IV. Yermanos'un gayretleriyle 1853 yılında Balıklı Rum Hastanesi dâhilinde kurulmuştur. Ancak 1894 yılında meydana gelen depremde binanın ağır hasar almasıyla yetimler hastanenin arka tarafında yer alan ve kötü koşulları nedeniyle "Ton Psillon" (Pirelerin Yeri) olarak adlandırılan eski bir binaya nakledilir. Cemaatin önde gelen isimlerinden Andrea Singros çocukların mağduriyetini gidermek için yeni bir yetimhane inşa ettirmek istese de ani ölümü buna mani olur. Geriye yeni bir yetimhane için yüklü bir meblağ bırakır. Fakat bir şartı vardır: Binanın hastaneden mümkün olduğunca uzak bir noktada olması...

Ένα Ελληνορθόδοξο ορφανοτροφείο στο Επταπύργιο. 1853

Το πρώτο Ελληνορθόδοξο ορφανοτροφείο της Κωνσταντινούπολης ιδρύθηκε το 1853 με την προσωπική παρέμβαση του Πατριάρχη Γεννάδιου Δ', στον χώρο του Ελληνορθόδοξου Νοσοκομείου Βαλουκλί. Ο ισχυρός σεισμός όμως του 1894 στάθηκε αιτία να υποστεί μεγάλες ζημιές το οίκημα, με αποτέλεσμα να μεταφερθούν τα ορφανά σε ένα παντελώς ακατάλληλο και παλιό κτήριο πίσω από το νοσοκομείο, που λόγω της κακής κατάστασής του ονομαζόταν «Των ψύλλων». Ο μέγας ευεργέτης Ανδρέας Συγγρός θέλοντας να δώσει τέλος στο μαρτύριο των ορφανών, αποφάσισε να χρηματοδοτήσει ένα καινούριο ορφανοτροφείο, αλλά ο ξαφνικός θάνατός του δεν του το επέτρεψε. Άφησε όμως πίσω ένα μεγάλο ποσό για τον σκοπό αυτό, με την μοναδική δέσμευση, το καινούριο ορφανοτροφείο να βρίσκεται όσο το δυνατόν πιο μακριά από το νοσοκομείο του Βαλουκλί...

A Greek Orphanage in Yedikule 1853

The first Greek orphanage in Istanbul was established in 1853 by the efforts of Patriarch IV. Yermanos, within the Greek Hospital of Balıklı. However, when the building was heavily damaged in an earthquake in 1894, the orphans were transferred to an old building at the back of the hospital, that called "Ton Psillon" (place of fleas) because of bad conditions. Andrea Singros, a prominent figure in the congregation, wants to build a new orphanage in order to resolve the unjust treatment of children, but his sudden death prevented this. He left great amount of money for a new orphanage. But there was a condition: The building should be as far away as possible from the hospital...

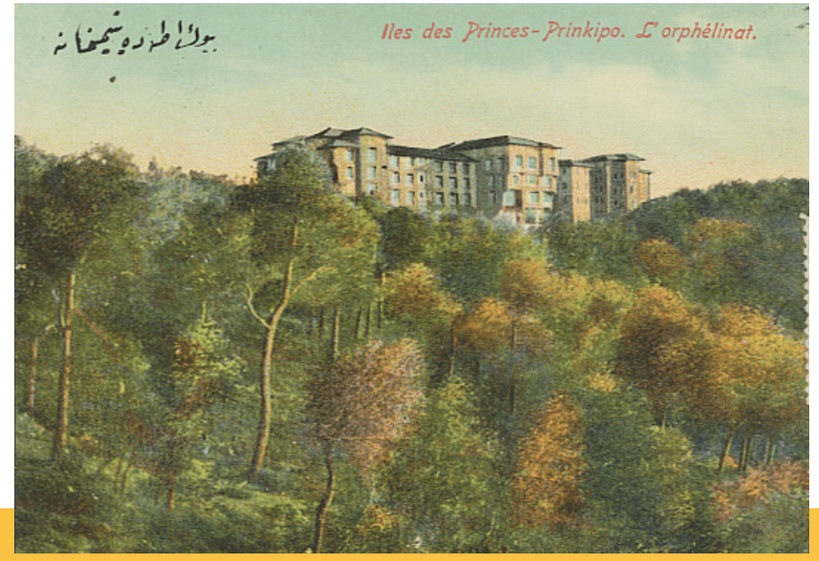
↖
(Αριστερά) Ο Ανδρέας Συγγρός. (Πάνω δεξιά) Εθνικό Ορφανοτροφείο του Γένους Βαλουκλή. (Κάτω δεξιά) Πρώτη Εθνικού ορφανοτροφείου των θηλέων Συμεών Σινιόσογλου.
Πηγή: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

↖
(Left) Andreas Singros. (Top right) Balıklı Greek Orphanage. (Bottom right) Siniosoğlu Orphanage in Proti Island.
Source: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

→
Büyükada Rum Yetimhanesi /Carte Postale, Iles des Princes – Prinkipo. L'orphelinat Max Fruchtermann

→
Ορφανοτροφείο της πριγκήπου / Carte Postale, Iles des Princes – Prinkipo. L'orphelinat Max Fruchtermann

→
Prinkipo Greek Orphanage / Carte Postale, Iles des Princes – Prinkipo. L'orphelinat Max Fruchtermann

Pirelerin Yeri"nden Büyükada'ya... 1902

Bu sorunu çözmek için yola koyulan Patrik III. İoakim ve yetkili heyet –cemaat içerisinden yükselen çeşitli itirazlara rağmen– yeni yetimhane için en uygun yerin Büyükada'da, Hristos Tepesi'nde bulunan boş bir otel binası olduğuna karar verir. Akabinde buranın satın alınması ve gerekli tadilat masraflarının karşılanması için bir başka hayırsever Eleni Zarifis'in kapısı çalınır.

Bahse konu yer, ünlü Şark Ekspresi'ni işleten Fransız firmanın 1897-98'de inşa ettirdiği devasa ahşap yapıdır. Avrupa'daki emsalleri gibi çeşitli eğlencelere ve kumar oyunlarına ev sahipliği yapacak otel, Osmanlı yönetiminden ruhsat alamadığı için kapalı haldedir. 1902 yılında varılan anlaşma ile binanın yeni sahibi Patrikhane olurken, dönemin Osmanlı hükümdarı II. Abdülhamid yetimhane olarak hizmet verecek binayı yüklü bir devir vergisi ile diğer emlak vergilerinden muaf tutmuştur.

Από το οίκημα «Των ψύλλων» στην Πρίγκηπο... 1902

Ο Πατριάρχης Ιωακείμ Γ' αναλαμβάνει να φέρει εις πέρας την αποστολή αυτή και παρά τις αντιρρήσεις πολλών μελλών της κοινότητας, αποφαίνεται πως το πιο κατάλληλο μέρος για να μεταφερθούν τα παιδιά είναι ένα κενό ξενοδοχειακό κτήριο που βρίσκεται στον λόφο του Χριστού στην Πρίγκηπο. Στην συνέχεια επιστρατεύεται

← (Solda) Eleni Zarifi, (Sağ) Patrik III. Ioakim
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

← (Αριστερά) ΗΕλένη Ζαρίφη, (Δεξιά) ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ ο Γ' Πηγή : Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

← (Left) Eleni Zarifi, (Right) Patriarch III. Ioakim
Source: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

μια άλλη ευεργέτιδα για την αντιμετώπιση των εξόδων αγοράς και μετατροπής του κτιρίου, η Ελένη Ζαρίφη.

Το κτήριο για το οποίο γίνεται λόγος, δεν είναι άλλο από το γιγαντιαίο ξύλινο οικοδόμημα το οποίο κατασκεύασε η διάσημη γαλλική εταιρία του Όριεντ Εξπρές το 1897-1898. Το κτήριο σχεδιάστηκε με σκοπό να φιλοξενήσει, όπως και άλλα παρόμοιά του στην Ευρώπη, καζίνο με τυχερά παιχνίδια και ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Ωστόσο δεν κατάφερε να αποσπάσει από το οθωμανικό κράτος άδεια λειτουργίας και έμεινε ανεκμετάλλευτο για χρόνια. Το 1902 το οίκημα μεταβιβάζεται στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και ο τότε σουλτάνος Αμπντουλχαμίτ Β' απαλλάσσει το Ορφανοτροφείο από όλους τους φόρους μεταβίβασης και ακίνητης περιουσίας.

From the "Place of Fleas" to Büyükada... 1902

In order to solve this problem, the Patriarch III. Ioakim and the authorised committee - despite various objections arising from the congregation- decides that the most suitable place for the new orphanage is an empty hotel building in Hristos Hill in Buyukada. Right after, another benefactor Eleni Zarifis steps in for the purchase of the property and to cover the necessary renovation costs.

Mentioned place is a gigantic wooden structure built by the French company which operated the famous Orient Express in 1897-98. The hotel, which will host various entertainment and gambling games like its counterparts in Europe, is closed because it cannot obtain a license from the Ottoman administration. The new owner of the building became the Patriarchate with the agreement reached in 1902, while the Ottoman Emperor II. Abdülhamid has exempted loaded transfer tax and other real estate taxes of the building that will serve as an orphanage.

→ (Ortada) Alexandre Vallaury Osman Hamdi Bey ile Sanayi-i Nefîse Mektebi'ne
Kaynak: http://www.archmuseum.org

→ Alexandre Vallaury (στο κέντρο), μπροστά από τους Osman Hamdi Bey και Sanayi-i Nefîse Mektebi
Πηγή: http://www.archmuseum.org

→ Alexandre Vallaury (center) with Osman Hamdi Bey at Sanayi-i Nefîse Mektebi
Source: http://www.archmuseum.org

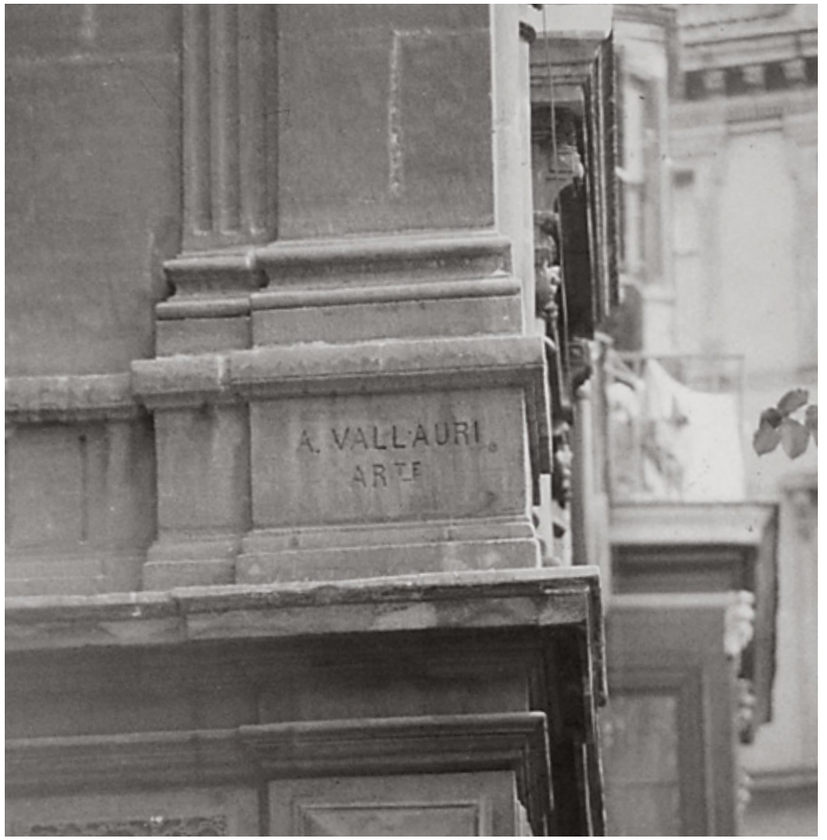

"Mimar-ı Şehîr" Alexandre Vallaury

26 bin metrekarelik bir alanı kaplayan arsa içine devrin muteber mimarı Alexandre Vallaury (1850-1921, İstanbul) tarafından inşa edilmiş; 206 odası, iki yemek salonu, toplantı, konser ve balo salonları olan, kerestesi Romanya'dan, kiremitleri Marsilya'dan, kuzineleri Paris'ten getirilmiş bu bina artık yetimlerin yeni yuvasıdır. Dönemin en iyi mimarlık okulu Ecole des Beaux Arts'da eğitim gören Vallaury, Batı ile Osmanlı mimarlığına oldukça vakıftır. Pera Palas, Osmanlı Bankası, Cercle d'Orient ve Union Française gibi Batılı tarzdaki ilk dönem eserlerinin ardından aralarında Büyükada Yetimhanesi'nin de olduğu Abdülmecid Efendi Köşkü, Afif Paşa Yalısı, Rıdvan Paşa Köşkü, Osman Reis Camii gibi yapıları geleneksel Osmanlı mimarisi ve Türk konut anlayışına getirdiği yeni yorumları yansıtmaktadır. İmzasını attığı eserlerle şehrin siluetine olumlu katkılarda bulunan Vallaury, Hristos (İsa) Tepesi'ndeki bina için malzeme olarak geleneksel Osmanlı mimarisinde sıklıkla kullanılan ahşabı seçmiştir. Mimar, dünyanın ilk çok katlı ahşap yapısının cephelerini heybetine kıyasla oldukça sade bir şekilde tasarlamış, birbiri üzerine tekrarlanan çıkmalarla cephelere hareketlilik getirmeye çalışmıştır.

«Ο αρχιτέκτων της πόλης» Alexandre Vallaury

Το κτήριο κατασκευάστηκε από τον γνωστό αρχιτέκτονα της εποχής Alexandre Vallaury (1850-1921, Κωνσταντινούπολη), σε ένα οικόπεδο των είκοσι έξι χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων. Είχε 206 δωμάτια, 2 τραπεζαρίες, καθώς και αίθουσες συνεδριάσεων, συναυλιών και χορού, ενώ η ξυλεία που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή του εισήχθη από την Ρουμανία, τα κεραμίδια από την Μασσαλία και οι φούρνοι της κουζίνας από το Παρίσι... Στο εξής, το πολυτελές αυτό κτήριο θα γίνει η νέα φωλιά των ορφανών. Ο απόφοιτος της Ecole des Beaux Arts, της καλύτερης σχολής της εποχής εκείνης, Vallaury, γνωρίζει καλά τα αρχιτεκτονικά ρεύματα και της Ανατολής και της Δύσης. Τα σημαντικότερα από τα δυτικότροπα έργα του, που ανήκουν στα πρώτα χρόνια της σταδιοδρομίας του,

← Alexandre Vallaury'nin imzasını taşıyan bir binadan detay.

← Από κτίριο που φέρει την υπογραφή Alexandre Vallaury.

← Detail from a building carrying Aleandre Vallaury's inscription.

είναι το Pera Palas, η Οθωμανική Τράπεζα, το Cercle d'Orient και η Union Française. Στην συνέχεια, προσθέτοντας παράλληλα και νέες αντιλήψεις στις οικιστικές συνήθειες των Τούρκων, δημιούργησε έργα προσανατολισμένα περισσότερο στην ανατολίτικη αισθητική, όπως το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου, η έπαυλη του Αμπνουλμετζίτ Εφέντη, το γιαλί του Αφίφ Πασά, η έπαυλη του Ριντβάν Πασά και το τζαμί Οσμάν Ρεΐς. Ο Vallaury που με τα έργα του ομόρφυνε την όψη της Κωνσταντινούπολης, επέλεξε ως υλικό κατασκευής τού εν λόγω κτιρίου στον λόφο του Χριστού, το ξύλο, καθώς ήταν το προσφιλές υλικό της οθωμανικής αρχιτεκτονικής. Ο αρχιτέκτονας σχεδίασε αρκετά λιτές τις προσόψεις του παγκοσμίως πρώτου πολυώροφου ξύλινου κτιρίου, ενώ προσπάθησε να τους προσθέσει ζωντάνια και χάρη με την επαναλαμβανόμενη προβολή του ενός επιπέδου πάνω στο άλλο.

"Renowned Architect" Alexandre Vallaury

Built by the respected architect of the era Alexandre Vallaury (1850-1921, Istanbul), in the land which covers area of 26 thousand square meters; with 206 rooms, 2 dining halls, meeting rooms, concert hall and a ballroom. This building, whose timber was brought from Romania, tiles from Marseille and cousins from Paris, is now the new home of orphans. Vallaury studied at the Ecole des Beaux Arts, the best architectural school of the time and he was quite familiar with Western and Ottoman architecture. Including Greek Orphanage, structures such as Abdülmecid Efendi Pavilion, Afif Pasha Yalısı, Rıdvan Pasha Pavilion and Osman Reis Mosque; reflects traditional Ottoman architecture and new interpretations of Turkish housing, in pursuit of his early period works in western-style like Hotel Pera Palace, Ottoman Bank, Cercle d'Orient and Union Française. Vallaury, who contributed positively to the city's silhouette with his works, choses wood which used often in traditional Ottoman architecture as the material for the building on the Hristos (Christ) Hill. The architect has designed the facades of the world's first multi-storey wooden structure rather simply compared to its majesty and tried to create movement with the repeated wooden fronts.

→ Büyükada Rum Yetimhanesi'nin açılış törenine katılan Patrik III. Ioakim ve yetimler. 21 Mayıs 1903
Kaynak: Akillas Millas. Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. İstanbul: Adalı Yayınevi, 2014.

→ Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ ' παρευρίσκεται στα εγκαίνια του Ορφανοτροφείου Πριγκήπου με τα ορφανά. 21 Μαΐου 1903
Πήγης: Άγιος Γεώργιος Κουδουνάς Ο εν Πριγκήπω νήσω/ Ακύλας Μήλλας, Εκδότης: Μίλητος

→ Patriarch III. Ioakim attending to the inauguration of the Prinkipo Greek Orphanage with the orphans. May 21st 1903
Source: Akillas Millas. Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. İstanbul: Adalı Yayınevi, 2014.

Yeni Ev 1903

Binanın açılış günü olarak "yetimlerin anası" Eleni Zarifis'in isim gününe denk gelen 21 Mayıs 1903 belirlenmiştir. Hristos Manastırı'nda yapılan ayinden sonra başta yetimlerin ve öğretmenlerinin, ardında muganni-lerin ve metropolitlerin, sonunda da Patrik III. İoakim'in bulunduğu alay yetimhane binasına doğru yola koyulur. Yoğun bir katılımın olduğu açılışa Sultan II. Abdülhamid de iştirak eder. Cemaatin ve çocukların –tebaası-nın– kendisine gösterdiği ilgiden hayli memnun kalan sultan, yetimler için maddi yardımda bulunmayı da ihmal etmez.

Το νέο σπίτι 1903

Για τα εγκαίνια του Ορφανοτροφείου επελέγη η 21 Μαΐου του 1903, ανήμερα της ονομαστικής εορτής της «μητέρας των ορφανών» Ελένης Ζαρίφη. Μετά την λειτουργία που πραγματοποιήθηκε στην μονή του Χριστού, μια πομπή από τα ορφανά, τους δασκάλους τους, ψάλτες και δεσπότες με επικεφαλής τον Πατριάρχη Ιωακείμ Γ' κατευθύνθηκαν στο ανακαινισμένο κτήριο του Ορφανοτροφείου. Στα εγκαίνια παρακολούθησε πλήθος κόσμου, με επίτιμο προσκαλεσμένο τον Σουλτάνο Αμπντουλχαμίτ Β'. Συγκινημένος από τον σεβασμό που του έδειξαν οι υπήκοοί του, η Ελληνορθόδοξη κοινότητα και τα παιδιά, ο σουλτάνος τους παραχώρησε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό.

← Büyükada Rum Yetimhanesi'nin açılış törenine katılan Patrik III. Ioakim. 21 Mayıs 1903
Kaynak: Akillas Millas. Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. İstanbul: Adalı Yayınevi, 2014.

← ΄Υποδοχή του Πατριάρχου ‘υπό της Εφορείας κατά την ‘ημεράν της τελετής της λογοδοσίας του Εθνικού Ορφανοτροφείου. 21 Μαίου 1903
Πήγης: Άγιος Γεώργιος Κουδουνάς Ο εν Πριγκήπω νήσω/ Ακύλας Μήλλας, Εκδότης: Μίλητος

← Patriarch III. Ioakim attending to the inauguration of the Prinkipo Greek Orphanage. May 21st 1903
Source: Akillas Millas. Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. İstanbul: Adalı Yayınevi, 2014.

New Home (1903)

21st May1903 determined as the opening day of the building, which was also name day of Eleni Zarifis "mother of orphans". After the rite at Hristos Monastery, regiment set off to the new orphanage building, notably the orphans and teachers, behind the singer and metropolitans, and finally Patriarch III Ioakim. Sultan II. Abdülhamid also participates to the opening which was a large turnout. The sultan, who is very satisfied with the interest shown by the congregation and the children -by his subjects- does not neglect to provide financial support for the orphans.

→ Büyükada Rum Yetimhanesi'ne ait mühürler
Kaynak: Άγιος Γεώργιος Κουδουνάς Ο εν Πριγκήπω νήσω/ Ακύλας Μήλλας, Εκδότης: Μίλητος

→ Οί Σφραγίδες του Ορφανοτροφείου
Πήγης: Άγιος Γεώργιος Κουδουνάς Ο εν Πριγκήπω νήσω/ Ακύλας Μήλλας, Εκδότης: Μίλητος

→ Seals of Prinkipo Orphanage
Source: Άγιος Γεώργιος Κουδουνάς Ο εν Πριγκήπω νήσω/ Ακύλας Μήλλας, Εκδότης: Μίλητος

←→
Yetimhanede yer alan terzi ve kundura atölyeleri. (Sol ve sağ alt)
Kaynak: Akillas Millas. Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. İstanbul: Adalı Yayınevi, 2014.

←→
Εργαστήρια ραπτικής και υποδηματων στο ορφανοτροφείο. (Αριστερά και κάτω δεξιά)
Πήγης: Άγιος Γεώργιος Κουδουνάς Ο εν Πριγκήπω νήσω/ Ακύλας Μήλλας, Εκδότης: Μίλητος

Dersbaşı

Açılışın ardından çocuklar binaya yerleştirilir ve eğitmenler ile yetkili heyet nezaretinde çalışmalar başlar. Yetimhanede Rum Ortodoks cemaatine mensup anasız babasız çocuklara yahut fakir ailelerin çocuklarına bakılmaktadır. Bu dönemde ikinci ve üçüncü katta yatakhaneler, yine üçüncü katta dispanser ile eczane yer almaktadır. Binanın büyük bir kısmı ise kapalı tutulur. İlkokul eğitimini kapsayan programda din derslerinin yanında, dil, tarih, coğrafya, matematik, fizik, botanik, resim ve müzik dersleri yer alır. Ayrıca öğrenciler için dikiş-nakış, ayakkabıcılık, marangozluk, demircilik gibi meslekleri öğrenebilecekleri kurslar açılır. Öyle ki ilkokul sonrasında öğrenimine devam edemeyecek öğrenciler bu dersler sayesinde zanaat sahibi olur. Ayrıca eğitim süreçlerini tamamlamakla birlikte kalacak yerleri bulunmayan çocuklar için de yetimhanenin özel olarak düzenlenmiş bölümleri düşünülmüştür.

Έναρξη μαθημάτων

Μετά τα εγκαίνια, τα παιδιά τακτοποιούνται στο κτήριο και οι εκπαιδευτικοί με την υπεύθυνη επιτροπή πιάνουν δουλειά. Στο Ορφανοτροφείο μένουν ορφανά της Ελληνορθόδοξης κοινότητας, αλλά και παιδιά άπορων οικογενειών. Την περίοδο αυτή στον δεύτερο και τρίτο όροφο βρίσκονται οι κοιτώνες, στον τρίτο υπάρχει επίσης το ιατρείο και το φαρμακείο, ενώ ένα μεγάλο μέρος του κτηρίου μένει κλειστό. Στο διδακτικό πρόγραμμα του δημοτικού σχολείου περιλαμβάνονται τα μαθήματα των θρησκευτικών, η γλώσσα, η ιστορία, η γεωγραφία, τα μαθηματικά, η φυσική, η βοτανική, η ζωγραφική και η μουσική. Δημιουργούνται επίσης τμήματα εκμάθησης τεχνών όπως ραπτική, κέντημα, υποδηματοποιία, ξυλουργική ή σιδηρουργία. Σκοπός είναι να αποκτήσουν επαγγελματική κατάρτιση όσα παιδιά δεν είναι ικανά να συνεχίσουν στο γυμνάσιο και στο λύκειο. Επίσης υπάρχει και πρόβλεψη στέγασης και μετά την αποφοίτησή τους σε ειδικά διαμορφωμένη πτέρυγα του κτηρίου, για όσα παιδιά δεν έχουν οικογένεια.

First Day of School

Following the opening, the children are placed in the building and the work begins under the supervision of the instructors and the authorized delegation. The orphanage takes care of children without parents or children of poor families of the Greek Orthodox community. In this period, there were dormitories on second and third floors and infirmary and dispensary were on the third floor as well. Large part of the building was kept closed. The program, which covers primary school education, includes courses on language, history, geography, mathematics, physics, botany, painting and music as well as religion. In addition, there are courses where students can learn professions such as needlecraft, shoemaking, carpentry, and forging. So that the students who cannot continue their education after primary school would be able to be craftsmen through these lessons. Furthermore, particular sections of the orphanage have been designed for consideration of children who do not have a place to stay after completing their education.

↖↗
Shoemaking and tailing classes in the Orphanage. (Left and bottom right)
Source: Akillas Millas. Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. İstanbul: Adalı Yayınevi, 2014.

↘
Büyükada Rum Yetimhanesi'nin yatakhanesinden bir görüntü
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

↘
Μια εικόνα από τον κοιτώνα του ορφανοτροφείου
Πήγης: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

↘
An image from the Prinkipo Greek Orphanage dorms
Source: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

←
Katerina Proku'nun büyükbabası Athanasios Prokos yetimleri muayene ederken, 6 Mayıs 1926
Kaynak: Katerina Proku Aile arşivi

←
Ο Αθανάσιος Πρόκος, ο παππούς της Κατερίνας Προκού, εξέτασει τα ορφανά, στις 6 Μαΐου 1926
Πήγης: Αρχείο της Κατερίνας Προκού

←
While Katerina Proku'a grandfather Athanasios Prokos, examines the orphans. May 6th 1926
Source: Family archive of Katerina Proku

→
Anastasia Nikolaidou Mangina (sağ tarafta) yetimler ile birlikte 1942
Kaynak: Nikolaos Manginas Arşivi

→
Ορισμένοι τρόφιμοι και η διευθυντρια δεξιά επάνω Αναστασία Νικολαίδου Μαγγίνα στο Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου το 1942
Πήγης: Αρχείο τον Νικόλαος Μαγγίνας 2018

→
Anastasia Nikolaidou Mangina on the right side, with the orphans at the Prinkipo Greek Orphanage 1942
Source: Nikolaos Manginas Archive

← Yetimler gözetmenleri ile Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

← Τα ορφανά με επιτηρητές τους. Πήγης: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

İşgalciler ve Zoraki Misafirler 1915

Yeni yuvalarına kavuşan yetimlerin sevinci ne var ki kısa sürer. Patlak veren I. Dünya Savaşı'nın ardından İttihat ve Terakki hükûmeti 1915 yılında binaya el koyar. Burada önce Kuleli Askeri Okulu talebeleri, sonrasında müttefik Alman askerleri son olarak da işgal kuvvetleri tarafından adaya yollanan Rus göçmenler kalır. Bu süreçte bina oldukça yıpranmıştır. O kadar ki muhacirler adanın kara kışında ısınmak için döşeme tahtalarını dahi söküp yakmaktan çekinmez. Bina iade edildiğinde karşılaşılan manzara yürek burkar. Onarım masraflarının karşılanmasına imkân yoktur ve okul bu haliyle faaliyet göstermek zorunda kalır.

Οι εισβολείς και οι υποχρεωτικοί επισκέπτες 1915

Δυστυχώς η χαρά των ορφανών που βρήκαν καινούρια φωλιά δεν διήρκησε πολύ. Μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο η κυβέρνηση του κόμματος Ένωσης και Προόδου [İttihat ve Terakki] το 1915 επιτάσσει το κτήριο. Στην αρχή στεγάζονται εδώ οι μαθητές της Στρατιωτικής Σχολής Κουλελί, στην συνέχεια στρατιώτες των συμμαχικών γερμανικών δυνάμεων και τέλος Ρώσοι πρόσφυγες που έστειλαν στο νησί οι δυνάμεις κατοχής. Την περίοδο αυτή το κτήριο φθείρεται σε μεγάλο βαθμό. Τόσο ώστε υπήρχαν φορές που οι προσωρινοί ένοικοί του δεν δίστασαν να ξηλώσουν τα παρκέ και να τα ρίξουν στην φωτιά για να ζεσταθούν τις κρύες μέρες του χειμώνα. Όταν το κτήριο επανέρχεται στον φυσικό του κάτοχο, η εικόνα είναι αποκαρδιωτική. Είναι αδύνατον να αντιμετωπιστεί το ποσό που απαιτείται για την επιδιόρθωσή του γι' αυτό και το σχολείο επαναλειτουργεί κάτω από αυτές τις συνθήκες.

Intruders and Uninvited Guests (1915)

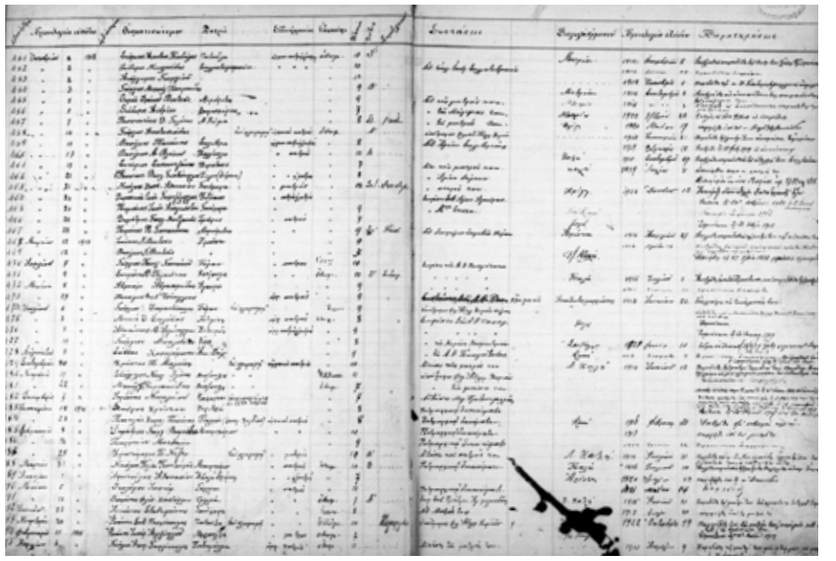
Unfortunately, the joy of orphans with their new home lasts for a short time. After the erupt of World War I, the Committee of Union and Progress confiscated the building in 1915. First the students of the Military School of Kuleli, then the allied German soldiers and finally the Russian migrants sent by the occupation forces stayed in here. The building was frayed out in this process. Insomuch that the immigrants do not hesitate to remove and burn the floorboards to warm up in midwinter. When the building was finally returned to the community, its condition was heart-breaking. It was impossible to cover the repair costs, so school was obligated to operate in this condition.

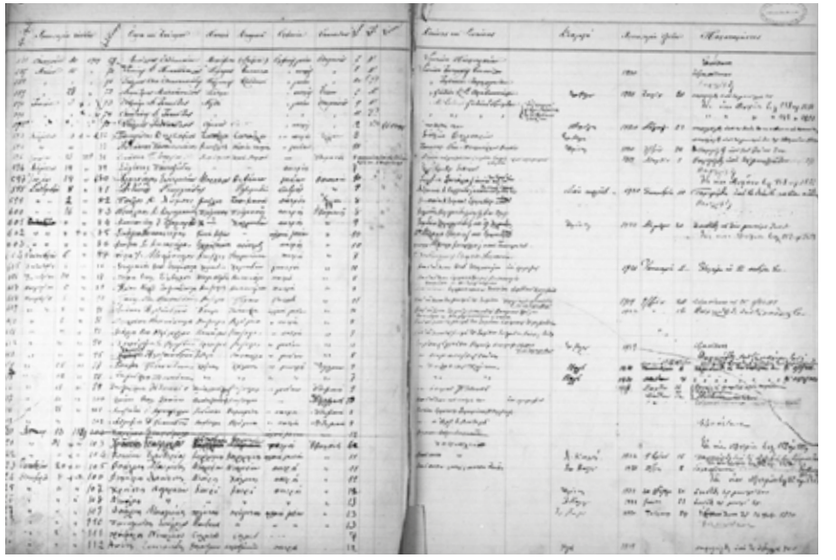
↖ Orphans with their invigilators Source: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

→ Okul kayıt defteri (1887-1920), Kaynak: AnthemionArşivi

→ Σχολικό μητρώο (1887-1920), Πήγης: Αρχείο Ανθέμιον

→ School Record (1887-1920), Source: Anthemion Archive

Büyükada Rum Yetimhanesi'nin yatakhanesinden bir görüntü
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

Sığınak 1942

1942 yılına kadar yetimhanede yalnızca erkek çocuklar kalmaktadır. O yıl Heybeli Deniz Harp Okulu'nun Kamariotisa Manastırı'na el koymasıyla burada kalan kız öğrenciler Büyükada Rum Yetimhanesi'ne nakledilir ve okul karma eğitime geçer.

—84—

συνίζονται ἄνω τῶν 40 παιδίων καὶ δίδονται κατ' ἔτος ἰσοδύναμα εἰς ἐπὶ τὰ 150 δραχμάς.

ΕΝΟΡΙΑ ΚΑΘΗΚΟΥΣΑ

Ἡ φιλανθρωπία εἰς τὴν πολυάνθρωπον καὶ ἐκλεκτὴν ταύτην Κοινότητα εἶναι περισσότερον ἀργανωμένη.

Τὴν δίκην κήνσιν ἐπιβλέπει καὶ κανονίζει ἡ Κεντρικὴ ἐφορεία τῆς Κοινότητος Χαλκηδόνος ἡ ὁποία εἶναι ὁ ἀνώτατος ρυθμιστὴς τῆς Κοινότητος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Εἰς τὴν Κεντρικὴν ταύτην ἀρχὴν τῆς ὁποίας ἡ Ἕδρα εἶναι ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγ. Εὐφημίας ἐπάγονται αἱ τέσσαρες ἐπιτροπαὶ τῶν ἐκλογῶν, τοῦ νεκροταφείου καὶ τῆς ἐφορείας τῆς σχολῆς.

Τὴν Κεντρικὴν ταύτην ἐπιτροπὴν ἀπαρτίζουν οἱ κ. κ. Χαρ. Παπαδάκης, Ἰωάν. Χατζησταυρίδης, Χαρ. Ἀϊμιλιανίδης καὶ Κων. Δημητριάδης μὲ γραμματέα τὸν κ. Ἀλ. Ἀρσενίου.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων βοηθημάτων τὰ ὁποῖα ἀφθόνως χορηγοῦνται κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς φροντίδι τῆς Φιλεκπαιδεύτου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν χορηγεῖται μεσημβρινὴ τροφὴ εἰς 30 παιδία καὶ εἰσέρχονται 80 γέροντες.

Διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ συσσιτίου τούτου φροντίζουν δέκατος αἱ κ. κ. Ἐλ. Ἐλευθεροπούλου, Εὐφρ. Καμπούρογλου, Δόμνα Παπαδοπούλου, Δέσπ. Στατηρόπουλου καὶ ἄλλοι φιλάνθρωποι δέσποιναι καὶ δεσποινίδες.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει ἰδιαιτέρως τὴν φιλανθρωπικὴν κίνησιν ἐν Καθήκοντι εἶναι τὸ ὅτι αὕτη γίνεται ἀθορύβως, χωρὶς ἐπίδειξιν καὶ μὲ ἀπολύτως σεμνὰ τὰ ἐπακούσματα τῶν εὐεργετῶν καὶ τῶν ἀπόρων.

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ

Πρῶτος ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ὁ Δ' τὸ 1858 ἵδρυσε ἐν στενωτάτοις ὁρφανοτροφεῖον ἀρρένων ἐν Ἐπταπυργίῳ τὸ ὁποῖον βλάβη τινὰ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ 1894 συμβάντος σεισμοῦ.

Καὶ ἐπαγρύπνει μὲν ὁ ἀοίδιμος Ἀνδρέας Συγγρὸς νὰ ἀνεγείρῃ νέον κτίριον διὰ τὸ ὀρφανοτροφεῖον, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀκριβῆ του, ἀποθανὼν ἐν τῷ μεταξὺ πλὴν μεριμνήσας διὰ τὸ εὐεργετικὸν τοῦτο ἔργον κατ-

—85—

θέσων διὰ διαθήκης διέθεσε 15 χιλ. λιρῶν ἐπὶ τὸν ὅρον ἵνα τὸ νέον ὀρφανοτροφεῖον ἱδρυθῇ μακρὰν τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ. Τὸ σχέδιον τοῦ ἀοιδίμου Α. Συγγροῦ ἐπραγματοποίησεν ἀκολούθως ἡ σύζυγος τοῦ Μ. ὑπουργοῦ Γεωργίου Ζαρίφη, Ἑλένη, ἡ ὁποία ἀνέλαβε τὴν ἀγορὰν καὶ διαρρύθμισιν εἰς Ὀρφανοτροφεῖον μεγαλοπρεπὲς κτίριον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Μανῆς τοῦ Χριστοῦ ἐν Πριγκήπῳ τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀνεγείρει ξένη ἑταιρεία διὰ ξενοδοχεῖον.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ὀρφανοτροφείου τῶν Ἀρρένων ἔγιναν τὴν 21 Μαΐου 1903 προεξάρχοντος τοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ

τοῦ Γ', ὁ ὁποῖος συνετέλεσε τὰ μέγιστα διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐν λόγῳ ἀγορᾶς.

Μαζὶ μὲ τὴν πικρὰν γνῶσιν ἀστικῆς παιδεύσεως οἱ τρόφιμοι τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐξησκοῦντο εἰς τὴν γαστρικὴν, τὴν ἐνδυματοποιΐαν, ἐπιπλοποιΐαν καὶ σιδηρουργικήν.

Σήμερον τὸ ἐν Πριγκήπῳ Ὀρφανοτροφεῖον τῶν ἀρρένων ἂν καὶ ἔχει ἄδειαν πενταταξίου σχολῆς, λειτουργεῖ μόνον ὡς τριταξίου, γίνονται δὲ ἐν αὐτῇ δεκατὰ ὀρφανὰ διὰ τοῦ 6ου ἕως συμπεριλαμβανομένου, μέχρι τοῦ 14ου ἔτους, ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν σήμερον διατεμένων ὀρφανῶν εἶναι 70. Τὴν Σχολὴν διευθύνει ἡ δ-νὶς Ἀναστασία Νικολαΐδου, διδάσκουσι δὲ ἐν αὐτῇ α', δεσποινίδες Δέσποινα Ἠλιάδου καὶ Σοφία Κυαλίδου.

Μια εικόνα από τον κοιτώνα του ορφανοτροφείου
Πήγης:: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

An image from the Prinkipo Greek Orphanage dorms
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

1955-1964 yılları arasında okul müdürlüğü yapan Hristos Mavrofridis ve Yetimlerden görüntüler. (Fotoğraflar:1955-1960)
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

Ο Χρήστος Μαυροφρύδης διευθυντής του σχολείου μεταξύ των ετών 1955-1964 και εικόνες από το ορφανοτροφείο, 1955-1960.
Πήγνς: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

Καταφύγιο 1942

Μέχρι το 1942 στο οικοτροφείο έμεναν μόνο αγόρια, ενώ τα κορίτσια φιλοξενούνταν στην μονή της Καμαριώτισσας στην Χάλκη. Την χρονιά εκείνη όμως κατάσχεται η μονή και μεταφέρεται εκεί η Τουρκική Ναυτική Στρατιωτική Σχολή. Έτσι τα κορίτσια μεταφέρονται στο Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου, το οποίο στο εξής λειτουργεί ως μεικτό.

The Shelter 1942

Until 1942, only male children stayed in the orphanage. That year, with the confiscate of the Kamariotisa Monastery of Heybeli Naval Academy, female students who were staying there were transferred to the Greek Orphanage and the school started coeducation.

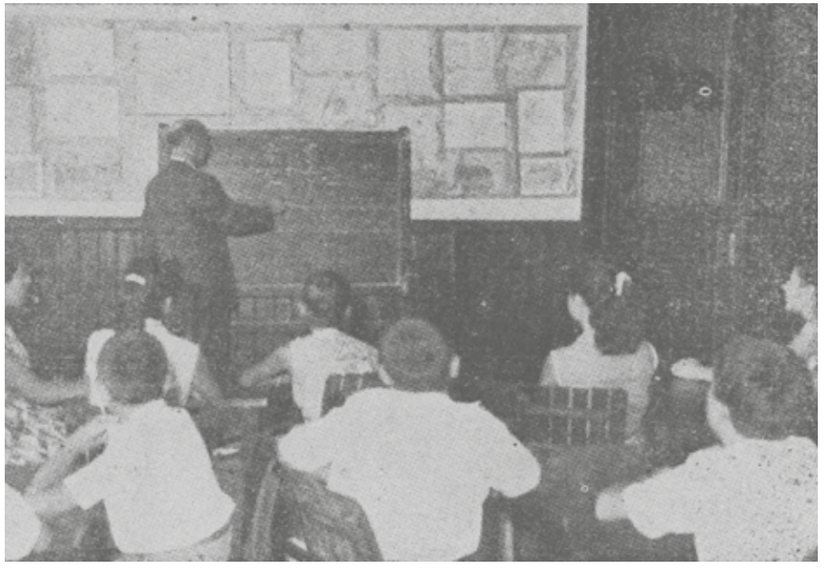

"Altın Çağ" 1955-1964

1955'te okul müdürlüğüne cemaatin değerli mürebbibi Hristos Mavrofridis'in atanmasıyla taze bir sayfa açılır. Bu yenilikçi dönemde Yannis Kalamaris gibi diğerkâm öğretmenler büyük rol oynar. Çocuklar son derece modern pedagojik yöntemlerle eğitim görür, jimnastik dersleri alır, eğlenceli ve eğitici oyunlar oynar ve gezilere katılır. Onlar için düzenlenen sinema geceleri ve yemekler büyük bir mutluluk kaynağı olur. Çocukların sağlıklı beslenmelerine ve vücutlarının doğru gelişmesine daha büyük önem verilir. Tek tip formalar kaldırılır ve çocuklar bundan sonra elbise giyer. Ortaokul ve liselerde okuyan kızların kış aylarında Büyükada'ya gitmesi zor olduğundan onları ağırlamak üzere Pera bölgesinde bir mekân temin edilir. Bu dönemde bahçedeki eski ahşap yapı restore edilir ve yıkılmak üzere olan binanın yerini son derece modern ve konforlu bir okul alır.

Images of the orphans and Hristos Mavrofridis who has been the headmaster of the orphanage between 1955-1964 . (Photos:1955-1960.)
Source: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

←→
1955-1960 yılları arasında yetimhaneden fotoğraflar.
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

←→
Εικόνες από το ορφανοτροφείο, 1955-1960.
Πήγνς: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

←→
Images from the orphanage between the years 1955-1960.
Source: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

«Η Χρυσή Εποχή» 1955-1964

Το 1955 την διεύθυνση του σχολείου αναλαμβάνει ένας εκλεκτός παιδαγωγός, ο Χρήστος Μαυροφρύδης, ανοίγοντας μια νέα σελίδα στην ιστορία του. Τα παιδιά απολαμβάνουν το πιο σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα, κάνουν γυμναστική, διασκεδάζουν με παιδαγωγικά παιχνίδια και συμμετέχουν σε εκδρομές. Οργανώνονται για αυτά βραδιές κινηματογραφικών προβολών και γεύματα αγάπης, χαρίζοντάς τα στιγμές απέραντης ευτυχίας. Δίνεται μεγάλη σημασία στην διατροφή και την σωματική τους ανάπτυξη. Καταργούνται οι στολές και στο εξής τα παιδιά φορούν ρούχα της αρεσκείας τους. Για τα κορίτσια που επιλέγουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στα ομογενειακά γυμνάσια και λύκεια, εξασφαλίζεται στέγη στην περιοχή του Πέρα, καθώς είναι δύσκολη η μετακίνησή τους από και προς το νησί τους κρύους μήνες του χειμώνα. Την περίοδο αυτή επιδιορθώνεται το ετοιμόρροπο ξύλινο κτήριο που βρισκόταν στον κήπο και μετατρέπεται σε ένα υπερσύγχρονο σχολικό κτήριο.

“Golden Age” 1955-1964

In 1955 a new leaf turns over with the appointment of the respected governor of congregation; Hristos Mavrofridis as headmaster to the school. Teachers like Yannis Kalamaris with altruistic manners had an important role in this new phase. Children were educated with very modern and pedagogical methods, took gymnastics classes, played fun and educational games and took part in field excursions. Cinema nights and feast organisations becomes a great source of happiness for them. More importance was given to healthy nutrition and physical development of children. School uniforms were removed, and children wear casual dresses after that. Since it was difficult to go to Buyukada during the winter, a place was provided in Pera area to welcome the secondary and high school girls. During this period, the old wooden structure in the garden was restored and the building, which was about to be demolished, was replaced by an extremely modern and comfortable school.

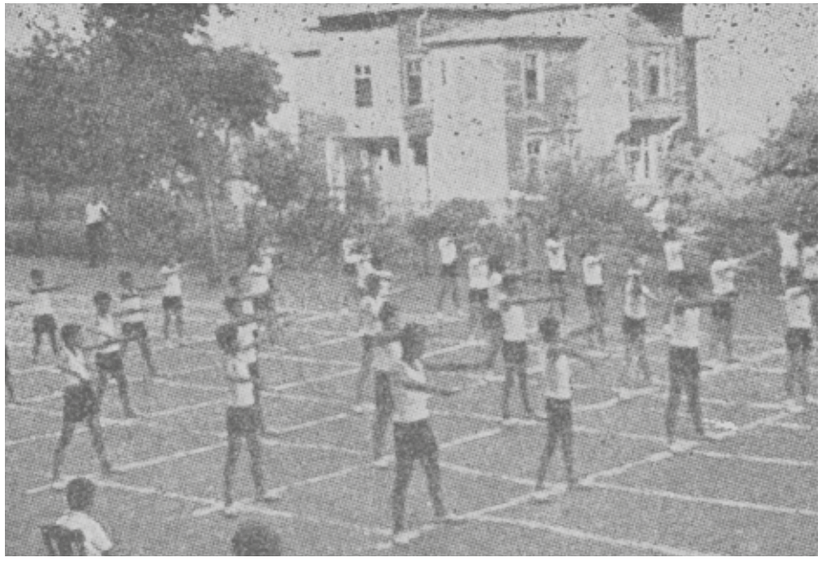

←→
1955-1960 yılları arasında yetimhaneden fotoğraflar.
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

←→
Εικόνες από το ορφανοτροφείο, 1955-1960.
Πήγνς: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

←→
Images from the orphanage between the years 1955-1960.
Source: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

←→
Konstantinos Karamanlis, kız kardeşi Vaso Kokkof ve Olga Filippara ile yetimhane kapısı önünde (1953)
Kaynak: Konstantinos Karamanlis Arşivi

←→
Ο Κωνσταντίνο Καραμανλή μπροστά από την πύλη του ορφανοτροφείου με την αδελφή του Βάσω Κόκκοφ και την Όλγα Φιλιππάρα. (1953)
Πήγης: Αρχείο Κωνσταντίνου Καραμανλή

←→
Konstantinos Karamanlis infront of the orphanage with his sister Vaso Kokkof and Olga Filippara (1953)
Source: Konstantinos Karamanlis Archive

←
Patrik Athenagoras Büyükada Rum Yetimhanesinde, 1960
Kaynak: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

6-7 Eylül

Okul bu esnada gayrimüslimlere yönelik toplu yağma ve linç vakalarının yaşandığı 6-7 Eylül Olayları'nı ucuz atlatır. Yetimhane mezunlarından Vaso Kokkof'un anlatımına göre, kalabalık bir grup ellerinde meşalelerle okula yaklaşmaktadır. Bunu gören 13 yaşındaki Hurmuzis Tzimulakis isimli talebe eline bir Türk bayrağı alarak onların önüne çıkar. Bayrağı gören güruhun geri çekilmesiyle bu cesur öğrenci büyük bir felaketin önüne geçmiş olur.

Hristos Mavrofridis 1964 yılında istifasını verir. Bu pek çok anlamda bir dönemin sonudur. Kötü günler kapıdadır...

6-7 Σεπτεμβρίου

Το σχολείο περνάει σχετικά ανώδυνα τα γεγονότα των Σεπτεμβριανών του 55, κατά την διάρκεια των οποίων λιντσαρίστηκαν μέλη των μειονοτήτων και λεηλατήθηκαν οι περιουσίες τους. Σύμφωνα με την αφήγηση της αποφοίτου του Ορφανοτροφείου Βάσως Κοκκόφ, την νύχτα εκείνη ένα αγριεμένο πλήθος κρατώντας στα χέρια αναμμένους δαυλούς ξεκίνησε για να επιτεθεί στο Ορφανοτροφείο. Τότε ο δεκατριάχρονος μαθητής Χουρμούζης Τζιμουλάκης άρπαξε μια τουρκική σημαία και πετάχτηκε μπροστά τους. Στην θέα της σημαίας ο όχλος έκανε πίσω κι έτσι ο θαρραλέος μαθητής εμπόδισε τα χειρότερα.

Το 1964 ο Χρήστος Μαυροφρύδης παραιτείται. Αυτό σημαίνει και το τέλος μιας εποχής. Οι μαύρες μέρες είναι προ των πυλών...

September Events (Istanbul Pogrom)

Meanwhile, school get off lightly from the events of September 6th-7th, which involves mass looting and lynch cases against non-Muslims. According to the statement of Vaso Kokkof, one of the orphanage graduates, a large group was approaching to the school with torches in their hands.13-year-old Hurmuzis Tzimulakis, who saw this, appeared in front of them with a Turkish flag in his hand. The group retreated when they saw the flag and this courageous student overcame a great disaster.

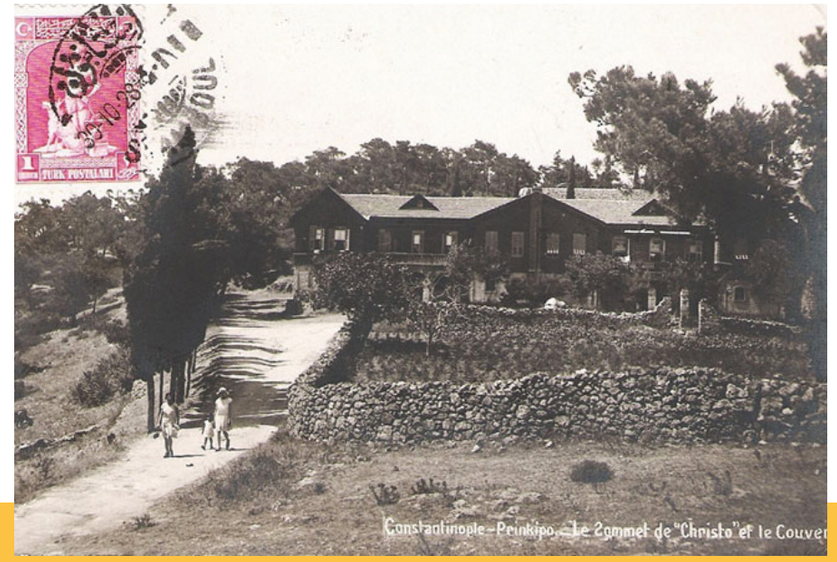
Hristos Mavrofridis gave his resignation in 1964. This was the end of a period in many ways. Hard times were just around the corner...

↖
Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας Α΄ (1886-1972) με ορφανά στο Ορφανοτροφείο της Πριγκηπου
Πήγης: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

↖
Patriarch Athenagoras at Prinkipo Greek Orphanage, 1960
Source: Ιστορικόν λεύκωμα των ορφανοτροφείων μας 1853-1958 / επιμελεία Χρήστου Μαυροφρύδου, Διευθυντού του ορφανοτροφείου

→
Hristos Manastırı, Büyükada
Kaynak: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011.

→
Ιερά Μονή του Σωτήρος Χριστού, Πριγκήπου
Πήγης: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011.

61 Yıl; İki Gün 1964

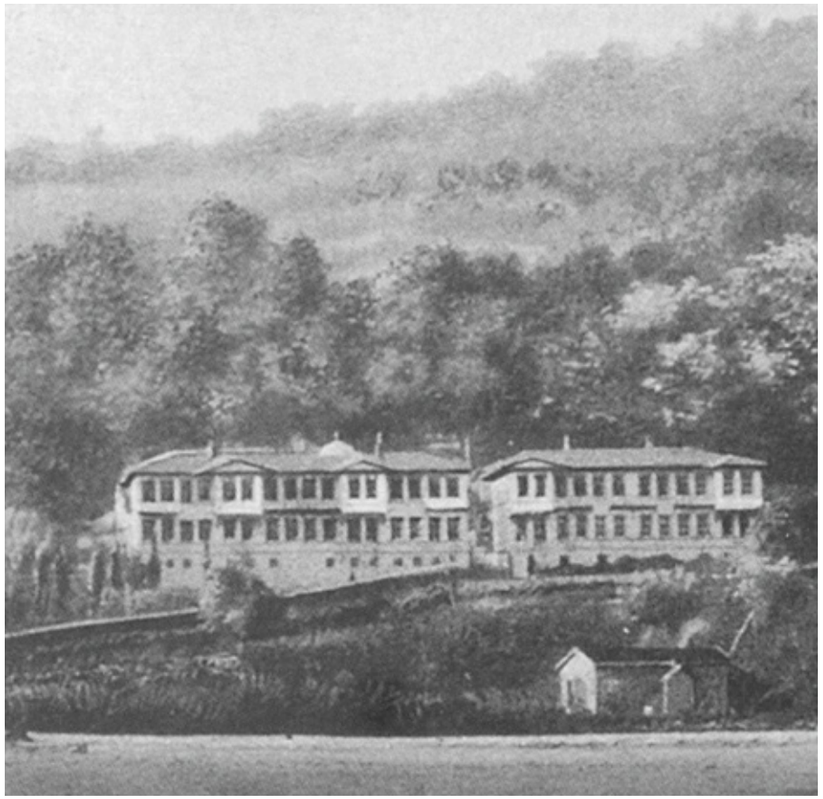
1964 yılı, Kıbrıs Olayları nedeniyle Rum cemaati için oldukça sancılı başlar. 16 Mart 1964'te alınan İstanbul, Bozcaada ve Gökçeada'da yaşayan Yunan uyruklu Rumların ivedilikle sınır dışı edilmesine, bankalardaki hesaplarına ve gayrimenkullerine bloke konulmasına yönelik karar ülkedeki Rum nüfus için bir nevi dönüm noktası niteliğindedir. Yıllardır Türkiye'de yaşayan, burada evlenip iş sahibi olmuş 12 bin Rum apar topar sınır dışı edilir. (Onları ailesi, akrabası, giderek yalnızlaşan eşi-dostu, komşusu izler. Rum cemaati birkaç yıl içerisinde yaklaşık 50 bin kadar mensubunu kaybeder.)

Cemaati saran tehlikenin yetimhaneye ulaşması gecikmez. 20 Nisan 1964 tarihinde resmî makamlarca gönderilen bir talimat ile "çamlık bölgede yangına sebep olabileceği" öne sürülerek binanın iki gün içerisinde tahliye edilmesi istenir. Yapılan itirazlar, okulu yıkıp taş bir bina inşa etme yönündeki öneriler sonucu değiştirmez ve (kaynaklara göre 1903 ila 1956'ya kadar 5744 çocuğun barındığı) yetimhanenin kapısına kilit vurulur. Bu iki gün ise okulda çalışanlar ve öğrenciler için büyük bir seferberliğe dönüşür; resmî yazışmalardan mutfak teşekkülüne kadar her şey büyük bir gayretle tasfiye edilir. Mevcut 177 öğrenciden kızlar Hristos Manastırı'na, erkekler de Ayios Nikolaos Manastırı'na nakledilirken derslerin Büyükada Rum İlkokulu'nda yapılmasına karar verilir.

61 Χρόνια. 2 Μέρες 1964

Το 1964 ξεκινάει πολύ άσχημα για την Ελληνορθόδοξη κοινότητα της Κωνσταντινούπολης, λόγω των γεγονότων στην Κύπρο. Οι αποφάσεις που παίρνονται στις 16 Μαρτίου του 1964 σχετικά με την απέλαση των Ελλήνων υπηκόων που ζούσαν στην Κωνσταντινούπολη, στην Ίμβρο και στην Τένεδο, η κατάσχεση των τραπεζικών τους λογαριασμών κ.α. αποτελούν σταθμό για την πορεία της κοινότητας. 12 χιλιάδες Ελληνορθόδοξοι που είχαν γεννηθεί και

↗
Xristos Monastery,Prinkipo
Source: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011.

← Aya Nikola Manastırı, Büyükada
Kaynak: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011.

← Μονή Αγίου Νικολάου Πριγκήπου
Πήγης: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

ζήσει για χρόνια στην Τουρκία, που είχαν παντρευτεί και είχαν τις δουλειές τους εδώ, διώχτηκαν κακήν κακώς. Αυτούς ακολουθούν οι συγγενείς και οι φίλοι τους που έμειναν πίσω, με αποτέλεσμα η κοινότητα μέσα σε λίγα χρόνια να χάσει περίπου 50 χιλιάδες μέλη της.

Η πολεμική αυτή κατά της κοινότητας δεν αργεί να φθάσει και στο Ορφανοτροφείο. Στις 20 Απριλίου του 1964 με επίσημο κρατικό έγγραφο διατάσσεται η εκκένωση του Ορφανοτροφείου εντός 2 ημερών, με την δικαιολογία ότι «βρίσκεται σε πευκόφυτη περιοχή που εγκυμονεί κινδύνους.» Οι αντιρρήσεις της κοινότητας και η πρόταση να κατασκευαστεί το κτήριο εκ νέου από πέτρα δεν εισακούγονται. Έτσι, το κτήριο που σύμφωνα με τις πηγές, την περίοδο μεταξύ 1903-1956 είχε φιλοξενήσει 5.744 παιδιά, κλείνει για πάντα. Προσωπικό και μαθητές ξεκινούν έναν τρομερό αγώνα για να μαζέψουν και να μεταφέρουν τα πάντα, από έγγραφα μέχρι εξοπλισμό της κουζίνας, στις εγκαταστάσεις των δύο μοναστηριών του νησιού. Από τα 177 παιδιά του Ορφανοτροφείου τα κορίτσια μεταφέρονται στην Μονή του Χριστού και τα αγόρια στου Αγίου Νικολάου, ενώ στο εξής θα παρακολουθούν τα μαθήματα στο κοινοτικό σχολείο της Πριγκήπου.

61 Years and 2 Days 1964

The year of 1964 began quite painful for the Greek community due to the Cyprus incidents. According to decisions taken on 16th March 1964 aimed at Greece origin Greeks living in Istanbul, Bozcaada and Gökçeada to immediate deportation and blockings on bank accounts and real estates, was like a milestone for the Greek Community in the country. 12,000 of Greek who lived, married and worked in Turkey for many years hastily deported. (Followed by their families, relatives, increasingly isolated acquaintances and neighbours. Within a few years, the Greek community loses about 50,000 members.)

↖ Agios Nikolaos Monastery, Prinkipo
Source Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011.

→ 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı resmi geçidine katılan öğrenciler ile öğretmenleri Marika Haçu. 23 Nisan 1967
Kaynak: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

→ Μαρίκα Χάτσου με μαθητές της στη Γιορτή της Εθνικής Κυριαρχίας και Παιδιού της 23ης Απριλίου.
23ης Απριλίου 1967
Πήγης: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

The danger that surrounds the community was not far away from the orphanage. On 20th April 1964, an order was sent by the official authorities, that expected the building should be evacuated within two days with the excuse of "it can cause fire in the pinetum.". Objections or proposals to pulling down and replacing with a stone building did not change the result and the orphanage (according to sources, there were 5744 children from 1903 to 1956) shut down. Those two days becomes a big mobilisation for school staff and students; from official correspondence to the establishment of kitchen, everything was liquidated with great effort. It was decided to have the courses in the Büyükada Greek Primary School while girls were transferred to the Hristos Monastery and the boys to the Monastery of Ayios Nikolaos of the current 177 students.

Bugün 23 Nisan!

Korkunç geçen bu iki günün ardından çocukların 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın resmigeçidinde hazır bulunmaları gerekmektedir. Taşınma işlemleri nedeniyle yorgunluktan bitkin düşen eğitmenler Hristos Manastırı'nın bahçesinde derme çatma bir elektrik tesisatı kurup çocukların formalarını hazırlar ve ütüler. Zira çocuklar her zamanki gibi muntazam görünmelidir... Ertesi sabah çocuklar resmi geçitteki yerlerini almıştır.

↗ Marika Hacou with her students during the parade of the celebrations of April 23 National Sovereignty and Children's Day. (April 23rd 1967)
Source: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

Σήμερα είναι γιορτή! 23 Απριλίου...

Μετά από τις εξαντλητικές και τρομερές δύο μέρες, οι μαθητές πρέπει να πάρουν μέρος στις εορταστικές εκδηλώσεις της αφιερωμένης στα παιδιά εθνικής εορτής της 23ης Απριλίου. Οι κατάκοποι από την μετακόμιση εκπαιδευτικοί συγκεντρώνονται στον κήπο της μονής του Χριστού και αφού στήνουν με πρωτόγονα μέσα μια η ηλεκτρική εγκατάσταση, ετοιμάζουν και σιδερώνουν τις στολές των παιδιών. Οι μαθητές θα πρέπει όπως πάντα να είναι στην εντέλεια... Την επόμενη μέρα τα παιδιά είχαν πάρει, όπως τα υπόλοιπα του νησιού, την θέση τους στην καθιερωμένη παρέλαση...

↔
Yetimhanenin son yıllarından fotoğraflar
Kaynak: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

↔
Φωτογραφίες από τα τελευταία χρόνια του ορφανοτροφείου
Πήγης: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

It's April 23rd! (National Sovereignty and Children's Day)

After these two horrible days, children should be present at the parade on the April 23rd National Sovereignty and Children's Day. Teachers who were exhausted because of the moving process have set up a makeshift electrical installation in the garden of the Hristos Monastery to prepare and iron the uniforms of children. Since children should look neat and tidy as usual... Next morning children took their place in the parade.

↖↗
Photographs from the final years of the Orphanage.
Source: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

Veda
1964-1977

Çocukların nakledildiği ancak onları ağırlayacak kapasitede olmayan, banyo ve ısıtma için tesisatı bulunmayan bu ahşap manastırlar yine çamlık bölgededir. Çocuklar okula ulaşmak için her gün üç kilometrelik bir yolu kat etmek zorunda kalır. Rum okullarında görev yapan 39 öğretmen görevden uzaklaştırılır, öğretmen tayinleri durdurulur. Yunanistan'dan gelen kitaplar, okul binalarına onarım yapmak yasaklanır.

Türkiye ile Yunanistan arasında yapılan uzun görüşmelerin ardından 1969 yılının başında yeni atamalar gerçekleşir. Rum cemaatinin sayısı giderek eridiğinden nüfus artık ciddi derecede azalmıştır. 1974 yılında yaşanan Kıbrıs Harekâtı, Rum cemaati için yeni bir darbe olur. Birçok ailenin İstanbul'u terk etmesiyle okullar boşalır, öğretmenler azalır. Çocuklar, kaldıkları ve okudukları mekânların restorasyonuna izin verilmediğinden inanılmaz şartlar altında yaşamak zorunda kalır. Kış aylarında, yemekhane ve etüt salonundan başka hiçbir yerin ısınma imkânı yoktur. Pek çok hastalık kol gezer. 1975-77 arası da Milli Eğitim Bakanlığı'nın baskılarıyla geçer.

Yetimhane binasına mühür vurulmasından on iki yıl sonra, ikamet sorunu gündeme gelir. Vakıflar Kanunu'na göre, vakfa ait bir gayrimenkulün başka bir vakfa ait gayrimenkulde barınması yasalara aykırıdır. Yetimhane kurucu temsilcisi ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında bir yılı aşkın süren yazışmalar sonuç getirmez. 19 Ağustos 1977'de yetimhanenin kapatılma kararı açıklanır. 14 Eylül 1977'de ilgili evraklar, okul mührü, öğrenci ve öğretmen cetvelleri yetkililere teslim edilir ve Yetimhane Okulu resmen kapatılır.

Yetimhaneden geriye kimsenin arayıp sormadığı bir çocuk ile nereden geldiğini, kim olduğunu hiç kimsenin bilmediği, yıllardır okulun çatısı altında yaşayan ve kendisine Suskun Katina diye hitap edilen yaşlı bir kadın kalır...

Αποχαιρετισμός 1964-1977

Και οι δύο μονές όπου μεταφέρθηκαν τα παιδιά είναι παντελώς ακατάλληλες να τα φιλοξενήσουν, καθώς δεν διαθέτουν σύστημα θέρμανσης, ούτε μπάνια για την προσωπική τους υγιεινή. Το ευτράπελο είναι ότι και οι δύο βρίσκονται σε πευκόφυτες περιοχές... Τα παιδιά υποχρεώνονται να διανύουν καθημερινώς απόσταση τριών χιλιομέτρων για να πάνε στο σχολείο. Την περίοδο αυτή παύονται 39 εκπαιδευτικοί και παγώνουν οι διορισμοί εκπαιδευτικών. Απαγορεύονται τα βιβλία που στέλνονται από την Ελλάδα, καθώς και η όποια επιδιόρθωση στα σχολικά κτίρια.

Μετά από πολύχρονες διαπραγματεύσεις μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, στις αρχές του 1969 γίνονται οι νέες μεταθέσεις. Στο μεταξύ ο αριθμός των μελών της Ελληνορθόδοξης κοινότητας μέρα με την μέρα φθίνει. Η εισβολή στην Κύπρο το 1974 αποτελεί άλλο ένα χτύπημα για την κοινότητα. Λόγω της μαζικής φυγής των Ελληνορθόδοξων από την Κωνσταντινούπολη, τα ομογενειακά σχολεία αδειάζουν και ελαττώνονται οι εκπαιδευτικοί. Στο πλαίσιο αυτό τα παιδιά του Ορφανοτροφείου αναγκάζονται να ζουν σε άθλιες συνθήκες, καθώς δεν δίνεται άδεια στην παραμικρή παρέμβαση των ακατάλληλων για αυτά χώρων. Τους χειμωνιάτικους μήνες οι μόνοι χώροι που θερμαίνονται υποτυπωδώς είναι η τραπεζαρία και η αίθουσα μελέτης. Θερίζουν οι ασθένειες. Οι χρονιές 1975- 1977 περνάνε με τις συνεχείς πιέσεις του Τουρκικού Υπουργείου Παιδείας.

Δώδεκα χρόνια μετά το κλείσιμο του ιστορικού κτιρίου επανέρχεται στην επικαιρότητα το θέμα της στέγασης. Σύμφωνα με τον κανονισμό των βακουφίων απαγορεύεται η στέγαση ενός ιδρύματος στις εγκαταστάσεις κάποιου άλλου. Ακολουθεί επί ένα και πλέον χρόνο σχετική αλληλογραφία μεταξύ του ιδρυτή του Ορφανοτροφείου και του Τουρκικού Υπουργείου Παιδείας που δεν φέρνει κανένα αποτέλεσμα. Στις 19 Αυγούστου του 1977 βγαίνει απόφαση διακοπής της λειτουργίας του Σχολείου του Ορφανοτροφείου. Στις 14 Σεπτεμβρίου του 1977 παραδίδονται στις αρχές τα σχετικά έγγραφα, η σφραγίδα του σχολείου, οι φάκελοι μαθητών και διδασκόντων και κλείνει πλέον και επίσημα το Σχολείο του Ορφανοτροφείου.

Τα παιδιά μοιράζονται στις οικογένειες ή στους οικείους τους. Απομένει μόνο ένα παιδάκι που δεν το αναζήτησε κανείς και μια ηλικιωμένη κωφάλαλη τρόφιμος που είχε ξεμείνει στο ίδρυμα από τα πρώτα του χρόνια, για την οποία κανείς δεν ήξερε ποια ήταν και από πού είχε έρθει, η Κατίνα της Σιωπής...

Farewell 1964-1977

These wooden monasteries which children transferred to, didn't have the facilities for bathing and heating, and weren't in the capacity to accommodate them even more they were still in the pinetum. Children had to travel three kilometres a day to get to school. 39 teachers in Greek schools were suspended and teacher assignations was stopped. The books coming from Greece and repairing the school was prohibited.

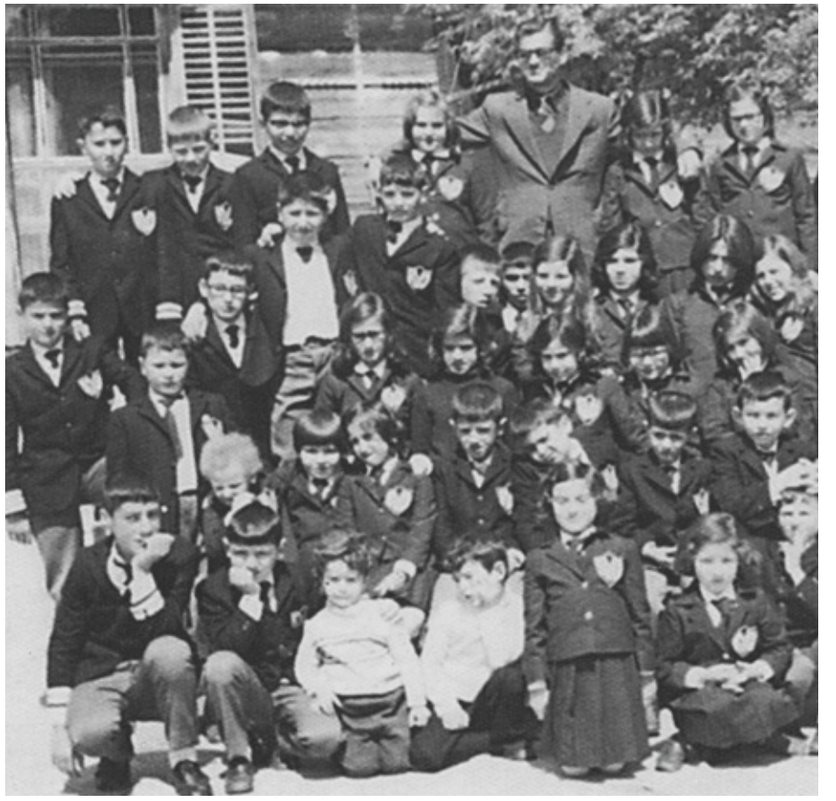
After long negotiations between Turkey and Greece made, new appointments took place at the beginning of 1969. Since the number of Greek communities was on the wane, the population has decreased significantly. The 1974 Cyprus Operation was a new crusher for the Greek community. Lots of families have left Istanbul consequently many schools were emptied, teachers were diminished. Children had to live under unbelievable conditions as it was forbidden to renovate the schools and buildings they were staying. In winter, there was no heating anywhere except for the dining and study hall. Many illnesses loom around. Years between 1975-77 passes with the pressures of the Ministry of National Education.

The issue of residency came up, after twelve years of the shutdown of the orphanage building. According to the Law on Foundations; it is illegal for a foundation to reside in a property owned by another foundation. The correspondence between the founder representative of the orphanage and the Ministry of National Education lasts more than a year but does not bring any results. On 19 August 1977, the decision to close the orphanage is announced. On 14 September 1977, the relevant documents, school seal, student and teacher syllabuses are delivered to the authorities and the Orphanage School is officially closed.

→
Yetimhanenin son yıllarından fotoğraflar
Kaynak: Marίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

→
Φωτογραφίες από τα τελευταία χρόνια του ορφανοτροφείου
Πήγης: Marίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου.

→
Photographs from the final years of the Orphanage.
Source: Marίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011
Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

All that was left from the orphanage was; a boy that nobody's been looking for and an old woman who no one knows who she is, has been living under the roof of the school for years and called Suskun Katina (Silent Katina).

←
Yetimhanenin son yıllarından fotoğraflar
Kaynak: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

←
Φωτογραφίες από τα τελευταία χρόνια του ορφανοτροφείου
Πήγης: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

Metruk Binadan Mazbut Vakfa 1997

22 Ocak 1997'de Vakıflar Genel Müdürlüğü, Yetimhane Vakfı'nı artık yardım amaçlı bir faaliyette bulunmadığı gerekçesiyle mazbut (kullanılmayan) vakıflardan ilan eder. Bunun yanında, vakfın yönetim kurulunun görevden alınması ve yönetimin Vakıflar Genel Müdürlüğüne teslimi yönünde karar verir. Bunun üzerine asliye mahkemelerine ve Yargıtay'a yapılan iptal başvuruları, itirazlar aleyhte sonuçlanır.

Από «προσαρτημένο» κτήριο σε «κατειλημμένο» 1997

Στις 22 Ιανουαρίου του 1997 η Γενική Διεύθυνση Βακουφίων, με την δικαιολογία ότι έχει παύσει να επιτελεί τον φιλανθρωπικό σκοπό για τον οποίο προοριζόταν, κατατάσσει το Ίδρυμα του Ορφανοτροφείου στην κατηγορία «κατειλημμένων» (mazbut) κτιρίων. Παράλληλα αποφαίνεται ότι θα πρέπει να καταργηθεί η διοικητική του επιτροπή και η διοίκησή του να περάσει στην Γενική Διεύθυνση Βακουφίων. Ακολουθεί δικαστικός αγώνας, ενστάσεις και διαμαρτυρίες στον Άρειο Πάγο που δεν δικαιώνονται.

From the Derelict Building to Fused Foundation 1997

On January 22, 1997, the General Directorate of Foundations announces the Orphanage as a fused foundation on the grounds that it has no activities for charity. In addition, they decide on the dismissal of the board of directors of the foundation and the delivery of the administration to the General Directorate of Foundations. Upon this, the cancellation applications to the Courts of First Instance and the Court of Cassation shall be concluded against the objections.

↖
Photographs from the final years of the Orphanage.
Source: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011

AİHM Süreci 2005-2008

19 Nisan 2005'te Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvuruda bulunulur. 2008 yılında AİHM, yetkili makamlarca, davacının mülkiyet hakkına müdahalede bulunulurken yasallık prensibine uyulmadığı, kamu yararı kapsamı dışına çıkıldığı ve orantılılık ilkesinin aşıldığı gerekçesiyle, mülkiyetin iadesine hükmedilmesinin yerinde olacağına işaret eder.

Η περίοδος του ΕΔΑΔ 2005-2008

Στις 19 Απριλίου του 2005 το θέμα διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ). Το 2008 το ΕΔΑΔ αποφαίνεται ότι υπάρχει παρέμβαση στην ιδιοκτησία του ενάγοντα, ότι δεν ακολουθήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες και ότι έγινε παρέκκλιση από τις αρχές του δημόσιου συμφέροντος. Έτσι ορίζεται η επιστροφή της ιδιοκτησίας του ακινήτου.

Process of ECHR 2005-2008

On 19 April 2005 an application is made to the European Court of Human Rights (ECHR). In 2008, the ECHR states that it would be appropriate for the authorities to return the property on the grounds that the principle of legality was not followed, and the principle of proportionality was exceeded when the plaintiff's property rights were interfered.

İade - 2010

Bu karar üzerine 2009'da Adalar Asliye Hukuk Mahkemesi'nde yargılamanın yenilenmesi davası açılır ve 2010'da mahkeme yetimhanenin İstanbul [Fener] Rum Patrikhanesi adına tapuya tesciline hükmeder.

Η επιστροφή 2010

Σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση, το 2009 ανανεώνεται η δίκη στο Πρωτοδικείο Νήσων και το 2010 το δικαστήριο ορίζει ως νόμιμο ιδιοκτήτη του ακινήτου το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Return 2010

Regarding this decision, in 2009, the case was brought to the Civil Court of First Instance of Prince Islands in order to renew the proceedings. In 2010, the court granted the registration of the orphanage to the title deed in the name of the Istanbul (Fener) Greek Patriarchate.

Miras - 2018

Dünyanın ikinci en büyük ahşap yapısı kabul edilen Büyükada Rum Yetimhanesi, Europa Nostra ile Avrupa Yatırım Bankası Enstitüsü tarafından "Avrupa›nın Tehlike Altındaki 12 Kültürel Mirası" alanı arasına girer.

Κληρονομιά 2018

Το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου θεωρείται το δεύτερο μεγαλύτερο ξύλινο κτήριο παγκοσμίως και συμπεριλαμβάνεται από την Europa Nostra και το Ινστιτούτο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στην βραχεία λίστα 12 μνημείων που χαρακτηρίζονται πολιτιστική κληρονομιά.

Heritage 2018

Buyukada Greek Orphanage, which is accepted as the second largest wood structure in the world, is considered as one of the "12 Cultural Heritage Sites in Europe" area by Europa Nostra and European Investment Bank.

← Saygıdeğer Ekümenik Rum Patriği Bartholomeos, Büyükada Rum Yetimhanesinde. Fotoğraf: Nikolaos Manginas 2018

← Α.Θ.Π ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος στο Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου. Φωτογραφία: Νικόλαος Μαγγίνας 2018

← His All-Holiness Ecumenical Patriarch Bartholomew at the Prinkipo Greek Orphanage, Photograf: Nikolaos Manginas 2018

Kaynaklar

Derleyen: Güney Ongun

Akpolat, Mustafa Servet. Fransız Kökenli Levanten Mimar Alexandre Vallaury. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış doktora tezi, 1991.

Batur, Enis. Hayalet: Büyükada Yetimhanesi ve Alexandre Vallaury için bir fotoroman denemesi. İstanbul: Norgunk Yayıncılık, 2011.

Ceylan, Oğuz. "Büyükada Rum Yetimhanesi". Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi. İstanbul: Tarih Vakfı, 1991.

Göktürk, Hakkı. "Büyükada Rum Yetimhanesi". İstanbul Ansiklopedisi. İstanbul, 1963.

Gülersoy, Çelik. Büyükada Yetimhanesi. İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını, 2001.

Haçou, Marika. Büyükada Rum Yetimhanesi'nin gidişatı ve sonu. Der. Emilia Themopoulou. Çev. Io Çokona. Atina: Syllogos Zappidon Yayınları, 2011. Eserin Yunanca aslı: Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011.

Millas, Akillas. Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. İstanbul: Adalı Yayınevi, 2014.

Rapor
Cem Murat Sofuoğlu. "Büyükada Rum Yetimhanesi'nin Hukuki Sürecine Dair Kronoloji". Eylül 2018.

Πηγές

Editor:Güney Ongun

Akpolat, Mustafa Servet (Άκπολατ Μουσταφά Σερβέτ). Ο Φραγκολεβαντίνος αρχιτέκτονας Alexandre Vallaury. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Μη δημοσιευμένη διδακτορική διατριβή, 1991.

Batur, Enis (Μπατούρ Ενις). Φάντασμα: Το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου και ένα δοκίμιο φωτορομάντζου για τον Alexandre Vallaury. Εκδόσεις Norgunk, İstanbul, 2011.

Ceylan, Oğuz (Τζεϊλάν Ογούζ). "Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου". Εγκυκλοπαίδεια Ισταμπούλ από το χθες στο σήμερα. Tarih Vakfı, İstanbul 1991.

Göktürk, Hakkı (Γκιόκτουρκ Χακκί). "Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου". Εγκυκλοπαίδεια Ισταμπούλ. İstanbul, 1963.

Gülersoy, Çelik (Γκιούλσοϊ Τσελίκ). Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου. Εκδόσεις Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul 2001.

Μήλλας, Ακύλλας. Πρίγκηπος: Πρίγκηπος η Μεγαλόνησος. Εκδόσεις Adalı, İstanbul 2014.

Χάτσου, Μαρίκα. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Μετάφραση: Ιώ Τσοκώνα . Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα 2011.

Έκθεση
Cem Murat Sofuoğlu (Τζεμ Μουράτ Σοφούογλου). "Χρονολόγιο σχετικά με την νομική πορεία του Ορφανοτροφείου της Πριγκήπου." Σεπτέμβριος 2018.

References

Επιμέλεια: Γκιουνέι Ονγκούν

Akpolat, Mustafa Servet. Fransız Kökenli Levanten Mimar Alexandre Vallaury. Ankara: Hacettepe University Institute of Social Science. Unpublished doctoral dissertation, 1991.

Batur, Enis. Hayalet: Büyükada Yetimhanesi ve Alexandre Vallaury için bir fotoroman denemesi. İstanbul: Norgunk Yayıncılık, 2011.

Ceylan, Oğuz. "Büyükada Rum Yetimhanesi". Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi. İstanbul: Tarih Vakfı, 1991.

Göktürk, Hakkı. "Büyükada Rum Yetimhanesi". İstanbul Ansiklopedisi. İstanbul, 1963.

Gülersoy, Çelik. Büyükada Yetimhanesi. İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayını, 2001.

Haçou, Marika. Büyükada Rum Yetimhanesi'nin gidişatı ve sonu. Ed. Emilia Themopoulou. Trans. Io Çokona. Atina: Syllogos Zappidon Yayınları, 2011. (The original version): Μαρίκας Χάτσου. Η πορεία και το τέλος του Εθνικού Ορφανοτροφείου Πριγκήπου. Επιμέλεια: Αιμιλία Θεμοπούλου. Εκδόσεις Σύλλογος Ζαππίδων, Αθήνα, 2011.

Millas, Akillas. Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. İstanbul: Adalı Yayınevi, 2014.

Report
Cem Murat Sofuoğlu. "Büyükada Rum Yetimhanesi'nin Hukuki Sürecine Dair Kronoloji". September 2018.

“Benim evime ne yapmışlar?”*

[...] Ben burada yaşıyorum yani bu bir gönül bağı, çocukluğum burada geçtiği için, anılarım olduğu için, buraya çok ayrı bir değer veriyorum. Benim yaşam biçimim oldu artık, bu binayla özdeşleşmişim. Yaşam biçimim. Şunu söyleyeceğim yani burası benim evim aynı zamanda. Ben evimi koruyorum. Ben burada görev yapıyorum diyemem, burada evimi koruyorum.

[...] İzmir’den bir kişi gelmiş kapıya, yaşlıca bir adam. “İçeri girmek istiyorum” dedi. Kış günüydü, yağmur da hafif çiseliyordu. “Giremezsiniz” dedim, “özel mülk burası, sonra tehlike de arz ediyor.” “Lütfen” dedi, “girmek istiyorum.” “Sebep ne?” diye sordum, “burada okudum” dedi. “Baştan neden öyle söylemiyorsun, tabii ki gel” dedim. Birkaç soru soruyorum anlayabilmek için. [...] Sorunca bakıyorum, gerçekten burada kalmış çünkü her tarafını çok iyi biliyor. Girip geziyor, “işte ben şurada yatıyordum, şurası bizim yatakhanemizdi, burada yemekhanemiz vardı” falan... Bina o zaman biraz daha sağlamdı yani anlattığım yine 10 seneye yakın bir hadise, bir anı. Dolaşırken ne zaman ki yemekhaneye girdik bir an adam baktım çok duygulandı. Bana diyor ki “ben şurada otururdum.” Tabii belki masalar yoktu orada ama yemekhanenin o bölümünde diyor ki “ben şurada oturuyordum.” Ve başladı ağlamaya. Yani artık bilmiyorum aklına neler geldi... “Ya” dedi, “benim evime ne yapmışlar?” Ya şimdi onun evi benim de, evim çocukluğumu ben de burada yaşamışım. Onun hislerini ben de paylaştım ve ikimiz de ağlamaya başladık. Ben ona sarıldım o da bana sarıldı. Bunu hiç unutmuyorum.

*
1985’ten beri Büyükada Rum Yetimhanesi’nin bekçiliğini yapan Erol Baytaş ile gerçekleşen sözlü tarih çalışmasından alıntıdır.
Haziran, 2018

←
Erol Baytaş ile gerçekleştirilen sözlü görüşmeden.
Fotoğraf: Murat Germen 2018

←
Από τη Συνέντευξη με τον Erol Baytaş.
Φωτογραφία: Μουράτ Γκερμέν 2018

←
During the interview with Erol Baytaş
Photograph: Murat Germen 2018

«Πώς το κατάντησαν έτσι το σπίτι μου;»*

[...] Εγώ ζω εδώ, είμαι δεμένος με το μέρος. Εδώ πέρασα τα παιδικά μου χρόνια, έχω αναμνήσεις από εδώ γι’ αυτό και έχει για μένα ιδιαίτερη αξία. Μου έγινε τρόπος ζωής, ταυτίστηκα μ’ αυτό. Θα μπορούσα να πω ότι εδώ είναι το σπίτι μου. Προστατεύω το σπίτι μου δηλαδή. Δεν εκτελώ απλά ένα καθήκον, φυλάω το σπίτι μου.

[...] Μια μέρα ήρθε ένας ηλικιωμένος άνδρας από την Σμύρνη. Μου είπε «Θέλω να μπω μέσα.» Ήταν χειμώνας και ψιλόβρεχε. «Δεν μπορείτε να μπείτε» του απάντησα, «είναι ιδιωτικός χώρος, άσε που είναι επικίνδυνο.» «Σας παρακαλώ!» μου είπε «θέλω να μπω.» «Και ο λόγος;» συνέχισα εγώ. «Εδώ σπούδασα» μου απάντησε. «Και δεν το λες από την αρχή;» του είπα και τον έβαλα μέσα. Άρχισα να τον ρωτώ κάποιες ερωτήσεις για να βεβαιωθώ. [...] Όσο ρωτούσα, τόσο πειθόμουν ότι πράγματι είχε ζήσει εδώ, ήξερε πολύ καλά όλες τις γωνιές του κτηρίου. Καθώς άρχισε να περιφέρεται μονολογούσε «Να, εγώ εδώ κοιμόμουν, εδώ ήταν οι κοιτώνες, εδώ ήταν η τραπεζαρία μας...» κλπ. Την περίοδο που σας λέω το κτήριο ήταν σε λίγο καλύτερη κατάσταση από τώρα. Το περιστατικό αυτό έγινε πριν 10 περίπου χρόνια. Όταν μπήκαμε στην τραπεζαρία τον είδα να συγκινείται. «Εδώ καθόμουν» μου είπε βουρκωμένος. Δεν υπήρχαν βέβαια τραπέζια εκεί, αλλά κάτι φαίνεται πως του θύμισε ο χώρος... «Εδώ καθόμουν» ξαναείπε και έβαλε τα κλάματα. «Πώς το κατάντησαν έτσι το σπίτι μου ρε συ;» Το δικό του σπίτι ήταν και δικό μου κι εγώ έζησα τα παιδικά μου χρόνια εδώ. Αισθάνθηκα κι εγώ όπως κι εκείνος και άρχισα να κλαίω. Αγκαλιαστήκαμε και κλάψαμε μαζί. Δεν θα το ξεχάσω ποτέ αυτό.

*
Απόσπασμα από την συνέντευξη που πραγματοποιήθηκε, στο πλαίσιο της καταγραφής προφορικής ιστορίας, με τον φύλακα του Ορφανοτροφείου Ερόλ Μπαϊτάς, ο οποίος εργάστηκε εκεί από το 1985.

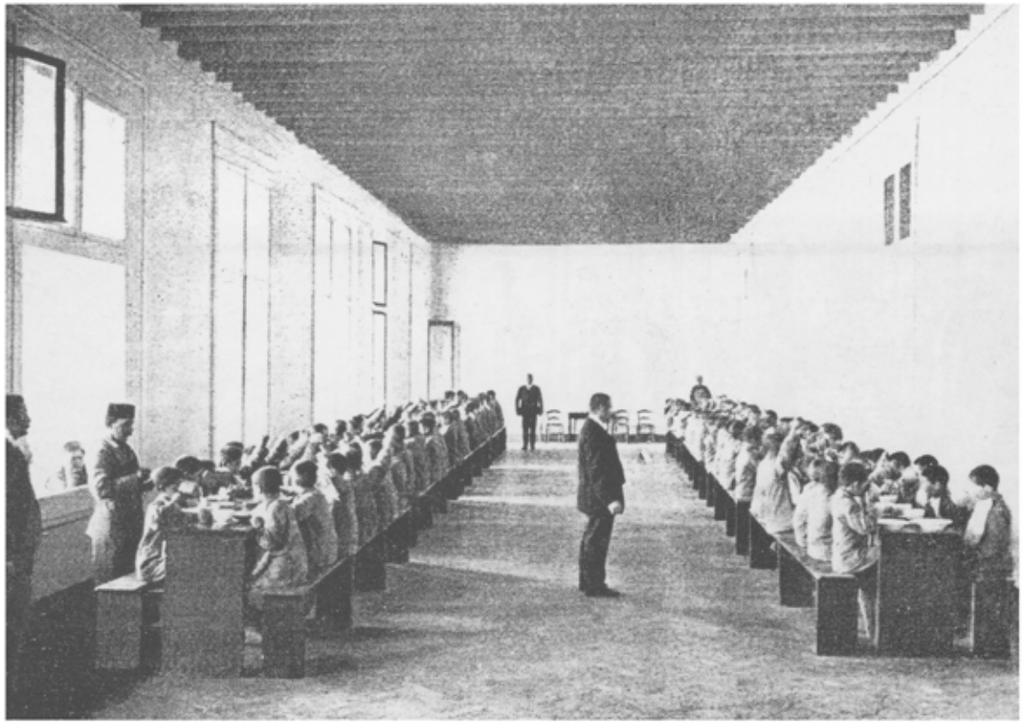
“What they have done to my home?”*

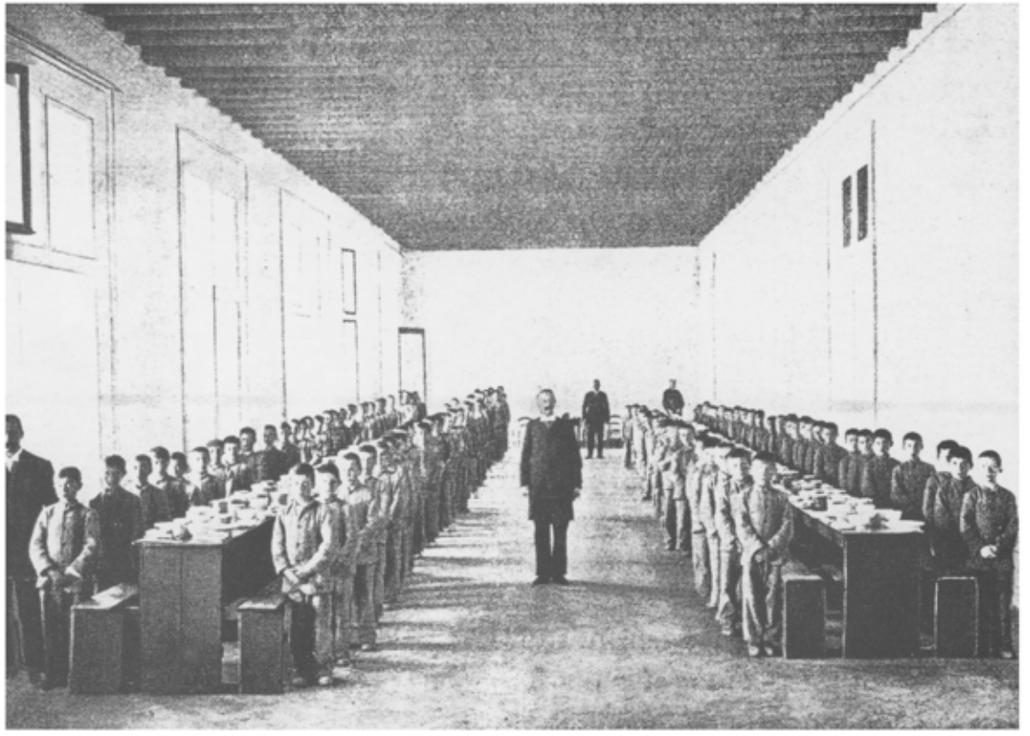
[...] I live here, there are ties of affection, this place is very valuable to me since I spent my childhood here and I have many memories. It’s my way of life, I’ve become identified with this building. My life-style. What I’m going to say is that; this place is my house at the same time. I am protecting my home. I can’t say I’m on duty here, I’m protecting my home.

[...] Someone from Izmir came to the door, an elderly man. “I want to go in,” he said. It was winter a day, the rain was drizzling. “You can’t enter,” I said, “It is a private property, then it’s dangerous as well.” He said “please, I want to enter.” I asked, “what’s the reason?”, “I studied here.” he answered. I said, “Why didn’t you just say so, come in of course”. I ask a few questions to understand. [...] I look at him as I ask, he really stayed here because he knows very well, every part of it. He walks around, “I was sleeping here, this was our dormitory, we had the refectory there” ... The building was a bit more solid at that time, I mean this story happened about 10 years ago, a memory. When we walked into the refectory, I looked at him, he was very touched. He said to me, “I would sit here.” Of course, there were no tables there, but in that part of the refectory, he said “I was sitting here.” And he started crying. I mean, I don’t know what came to his mind. “Oh!” he said, “what they have done to my home?” Now, his home is my home too, and I also lived here as a child. I shared his feelings, and we both started crying. I hugged him, and he hugged me. I never forget this.”

*
Excerpt from the oral history study conducted with Erol Baytaş who was the custodian of the Büyükada Greek Orphanage since 1985.
June, 2018

↖
Büyükada Rum
Yetimhanesi yemekhanesi
Kaynak: Akillas Millas.
Büyükada: Prinkipo Ada-i
Kebir. İstanbul: Adalı
Yayınevi, 2014.
Sergi fotoğrafları: Murat
Germen 2018

↖
Τραπεζαρίας στο
Ορφανοτροφείου της
Πριγκηπου
Πήγης: Akillas Millas.
Büyükada: Prinkipo Ada-i
Kebir. İstanbul: Adalı
Yayınevi, 2014.
Φωτογραφίες έκθεσης:
Μουράτ Γκερμέν 2018

↖
Prinkipo Greek
Orphanage Refectory :
Kaynak: Akillas Millas.
Büyükada: Prinkipo Ada-i
Kebir. İstanbul: Adalı
Yayınevi, 2014.
Sergi fotoğrafları: Murat
Germen 2018

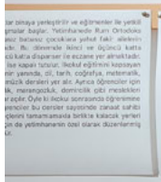

Büyükada Rum Yetim
1853-2018 zaman diz
Yetkiçak'de Bir
Rum Yatımhanesi
1853
Ένα Ελληνορφείδρο
ορφανοτροφείο στις Επτανήσους.
1853

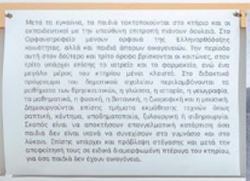

Sigmak
1942
Kastoriya
1942
Yeni Eklerografhane
1855

Έναρξη μαθημάτων

Yeni Ev
1903

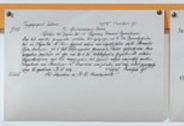
Το νέο σπίτι
1903

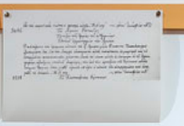

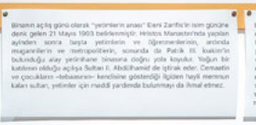

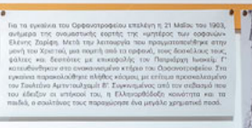

Yeni Ev
1905

Bugün 23 Nisan!

Σήμερα είναι γιορτή!
23 Απριλίου...

61 Yıl; İki Gün
1964

61 Χρόνια. 2 Μέρες
1964

Yeryüzünden göğe doğru yükselen sessizliğin derinliklerine doğru...

Προς τα βάθη της σιωπής
ανερχόμενη από τη γη στον ουρανό

Towards the depths of the silence
growing towards the sky

Murat German

Palas Pandıras

Bu topraklarda çok değerli eserler bırakmış bir mimar tarafından (Alexandre Vallaury) otel olarak inşa edilmiş bu enfes yapı. Adının Prinkipo Palas olması öngörülmüş, fakat yapının özgün işlevini yerine getirmesine izin verilmediğinden bu isim sadece bir arşiv bilgisi olarak bugünlere kalmış.

Binaya çekim yapmak için girdiğim seferlerde, gittikçe hızı artan bir yapısal çöküş yaşanıyor olsa da, olası ihtişamı hayal eder buldum kendimi. Fotoğrafları ise çökmekte olan bir binaya ağıt amaçlı değil, şimdiye kadar içine girdiğim en etkileyici mimari anıtlardan birisini yüceltmek güdüsüyle çektim; başkaları da benzer hislere kapılabilsinler diye...

Binanın son sakinlerinin hiç de sakin olmayan bir şekilde kapı dışarı edildiğini okuyoruz çeşitli kaynaklarda. Apar topar, ya da diğer deyişle palas

←
Murat Germen

Palas Pandıras
Belgesel fotoğraf serisi
2018

«Άρον άρον»
Φωτογραφίες του ντοκιμαντέρ
2018

Murat Germen
Helter- Shelter
Documentary photo series
2018

pandıras gitmek zorunda kalmışlar. Binanın iç mekânında sıklıkla rastlanılan çeşitli kalıntılar ve izler de bu ani terk edişe işaret ediyor. Bu zorunlu tahliyenin insanlarda ne gibi derin yaralar açtığını ise ancak bunu yaşamış olanlar bilebilir; biz ise üzülür ama kısa sürede unuturuz, binayı da unuttuğumuz gibi...

Άρον Άρον

Αυτό το υπέροχο κτήριο κατασκευάστηκε για να λειτουργήσει σαν ξενοδοχείο από έναν αρχιτέκτονα που χάρισε υπέροχα έργα στον τόπο αυτό, τον Alexandre Vallaury. Το όνομα που είχε προβλεφτεί γι' αυτό ήταν Πρίγκηπος Παλάς, αλλά καθώς δεν του δόθηκε άδεια να λειτουργήσει για τον σκοπό που προοριζόταν, παρέμεινε σαν μια πληροφορία αρχείου.

Κάθε φορά που έμπαινα στο κτήριο για φωτογράφιση, διαπίστωνα μια πολύ έντονη και αυξανόμενη μέρα με την μέρα φθορά, αυτό όμως δεν με εμπόδισε να φανταστώ την μεγαλοπρέπεια που θα είχε στον καιρό του. Όσο για τις φωτογραφίες, δεν τις τράβηξα με σκοπό να μοιρολογήσω ένα υπό κατάρρευση κτήριο, αλλά για να αναδείξω ένα από τα πιο εντυπωσιακά αρχιτεκτονικά αριστουργήματα που έχω επισκεφτεί μέχρι σήμερα. Για να νοιώσουν και άλλοι αυτό που ένοιωσα εγώ...

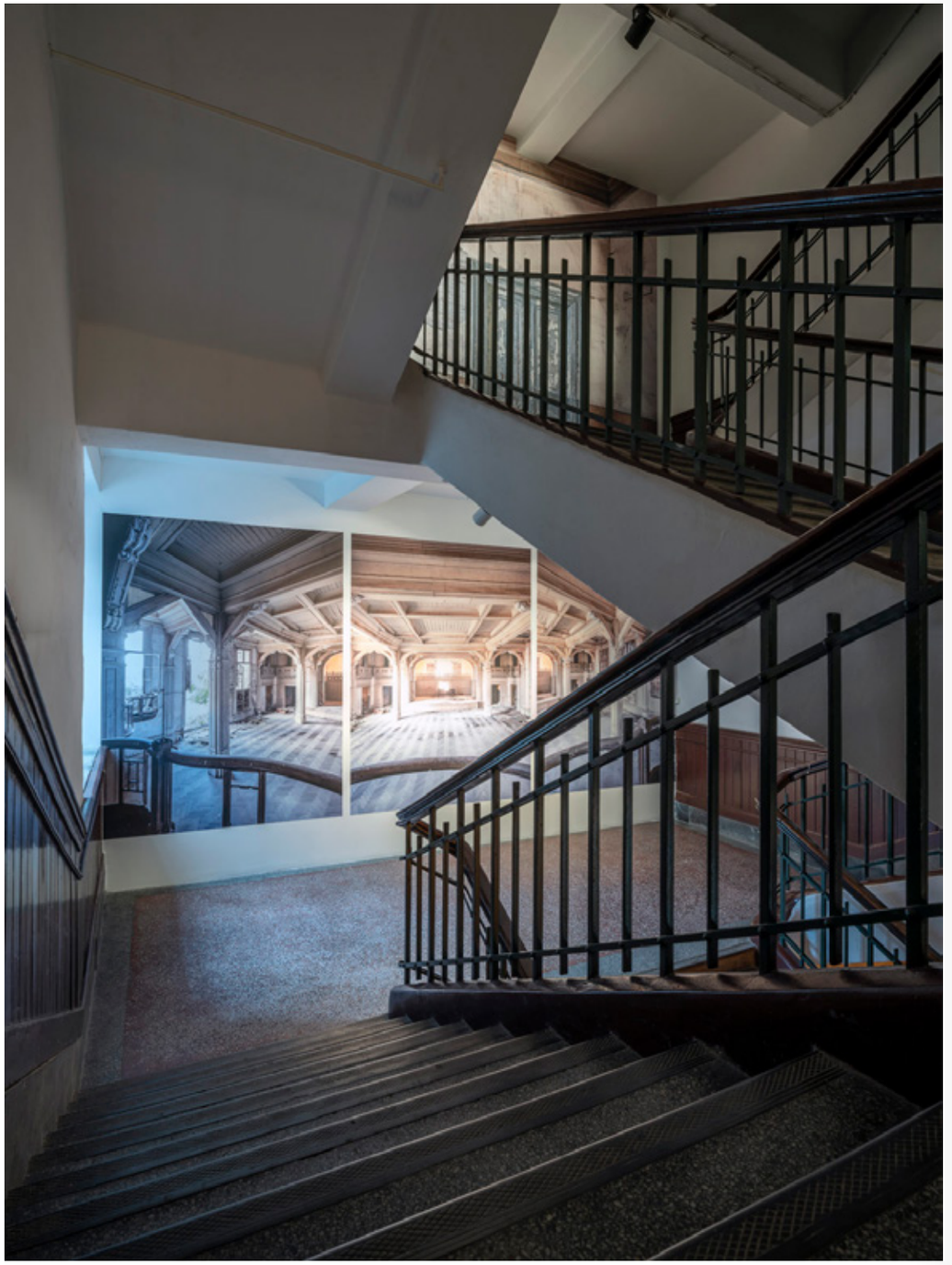
Διαβάζουμε στις διάφορες πηγές ότι οι ένοικοί του διώχθηκαν από εκεί με πολύ άσχημο τρόπο. Αναγκάστηκαν να το εγκαταλείψουν άρον άρον. Εξ άλλου τα διάσπαρτα αντικείμενα και τα ίχνη που συναντά κανείς στο εσωτερικό του, παραπέμπουν σε αυτή την βίαιη εγκατάλειψη. Το πόσο βαθιές πληγές θα έχει αφήσει αυτός ο διωγμός στις ψυχές των ανθρώπων, μόνο όσοι έζησαν από κοντά τα γεγονότα μπορεί να ξέρουν. Εμείς θα στενοχωρηθούμε, αλλά σύντομα θα ξεχάσουμε, όπως ξεχάσαμε και το κτήριο...

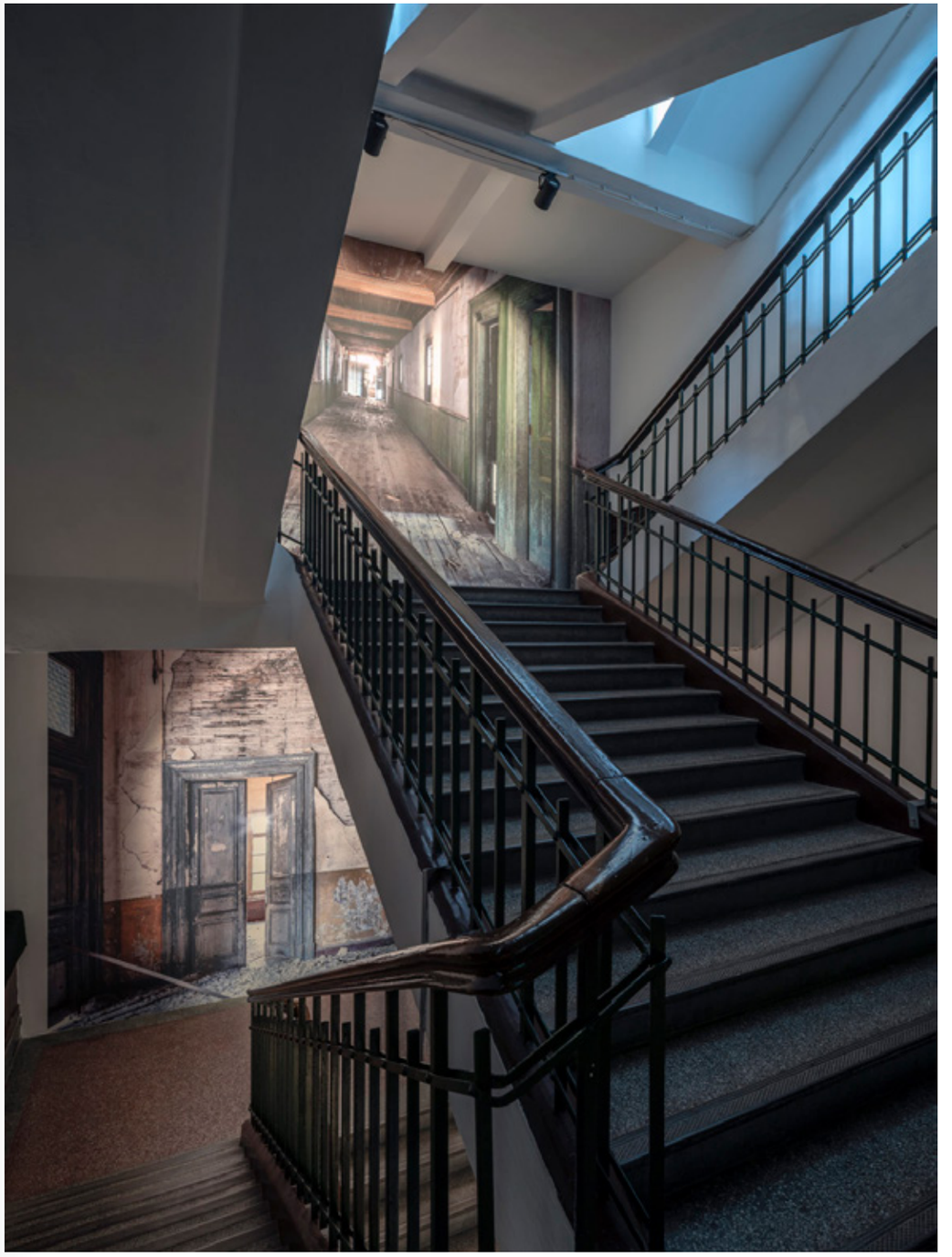
Helter-Shelter

This exquisite building built as a hotel by an architect (Alexandre Vallaury) who has left many valuable artifacts in this land. Proposed name was Prinkipo Palas, however this name was mentioned only in archives since the structure was not allowed to perform its original function.

Every time I entered to the building for shooting, I found myself imagining the possible splendour, even though there was a structural collapse which is rapidly increasing. The photographs I took was not intended to mourn after a crumbling building, but rather had the motive of aggrandise one of the most impressive architectural monuments I have ever entered; so that others may have similar feelings...

In various sources we are reading that the last inhabitants of the building were locked out of the door in a way that is not peaceful at all. They had to leave hastily in other words helter-shelter. Various marks and traces frequently encountered in the interior of the building indicate this sudden abandonment. Only those who have experienced this mandatory evacuation can know what kind of deep wounds it caused; we feel sad about it but soon we forget, just like we forgot about the building...

ALİ KAZMA

Büyükada Rum Yetimhanesi;

Türkiye Cumhuriyeti'nin sorunlu ve sancılı inşa sürecinin neredeyse tüm izlerini bedeninde inatla ve ısrarla taşımaya devam eden bir yapı.

Yağmura, rüzgâra, yer çekimine ve zamana direniyor.

Her gün bir parçası daha eksiliyor.

Yetim kalmış bir yetimhane.

Bir tanık.
Bir bina.

Hâlâ burada.

←→
Ali Kazma

Yetimhane
Çift kanallı sesli video
2018
sanatçının izniyle
Sergi Fotoğrafı:
Murat Germen

Ορφανοτροφείο
Βιντεο
2018
Φωτογραφίες έκθεσης:
Μουράτ Γκερμέν

Orphanage
diptych video with sound
2018
courtesy of the artist
Exhibition photo:
Murat Germen

Εθνικό Ορφανοτροφείο Πριγκήπου:

Ένα κτήριο που εξακολουθεί με πείσμα να φέρει μέσα του όλη την δραματική περίοδο της καθίδρυσης της Τουρκικής Δημοκρατίας.

Αντιστέκεται στην βροχή, στον άνεμο, στην βαρύτητα και στον χρόνο.

Κάθε μέρα που περνάει, χάνει και ένα κομμάτι του.

Ένας μάρτυρας.
Ένα κτήριο.

Είναι ακόμα εδώ.

Prinkipo Greek Orphanage;

A structure that continues to carry almost all the traces of troubled and painful construction process of Republic of Turkey with stubbornness and persistence in its body.

It resists rain, wind, gravity and time.

Reduces one more piece every day.

An orphaned orphanage.

A witness.
A building.

Still here.

HERA BÜYÜKTAŞCIYAN

Hangi bulanık ırmak sürükleyip götürdü bizi?
Biz derinlerde kaldık
Sular akıp gidiyor başlarımızın üstünden
Dilsiz kamışları eğerek

Çocukların fırlatıp attıkları
Çakıllara dönüştü
Kestane ağacının altındaki sesler.

“Bir kış ışını üstüne’’ Yorgos Seferis, 1966

“Dalgaların dalgası” tarihin yıllar yılı birikmiş külliyatının günün birinde şimdiki gerçekliğimizi sarsan ve yeri geldiğinde yutup geçen beklenmedik olan o kudretli dalganın hatırlatıcısıdır. Kimi zaman hasıraltı edilmiş yaşanmışlıkların, geri dönmemek ve hatırlanmamak üzere ardından bir

←
Hera Büyüktaşcıyan

Dalgaların dalgası
Yerleştirme
2018
Sergi fotoğrafı:
Murat Germen

Το κύμα των κυμάτων
Εγκατάσταση
2018
Φωτογραφίες έκθεσης:
Μουράτ Γκερμέν

The Wave of all waves
Installation
2018
Exhibition photo:
Murat Germen

taş atılan gerçekliklerin, bir daha geri gelmez denilip vazgeçilenlerin günün birinde ansızın dönmesi ve kök salmış olduğumuz zemini altımızdan her an çekip alabileceğinin hatırlatıcısı niteliğindedir.

Ποιος βουρκωμένος ποταμός μάς πήρε;
Μείναμε στο βυθό.
Τρέχει το ρέμα πάνω απ’ το κεφάλι μας
λυγίζει τ’ άναρθρα καλάμια·
οι φωνές
κάτω απ’ την καστανιά γίναν χαλίκια
και τα πετάνε τα παιδιά.
«Πάνω σε μια χειμωνιάτικη ακτίνα» Γιώργος Σεφέρης, 1966

«Το κύμα των κυμάτων» είναι αυτό που μας θυμίζει το μεγάλο, το αναπάντεχο κύμα, που φορτωμένο με το σύνολο των ιστορικών γεγονότων έρχεται μια μέρα και τραντάζει την τωρινή μας οντότητα, που σαρώνει τα πάντα στο πέρασμά του. Είναι αυτό που υπενθυμίζει τα όσα βιώθηκαν, αλλά καταχωνιάστηκαν κάτω από το χαλί, την πραγματικότητα που πιστέψαμε πως δεν θα ξανάρθει, πως πετώντας μια μαύρη πέτρα πίσω της με τον καιρό θα ξεχαστεί, είναι αυτό που μας υπενθυμίζει ότι μια μέρα επιστρέφουν ξαφνικά εκείνα που θεωρούσαμε παρελθόν, που μας υπενθυμίζει ότι μπορεί ανά πάσα στιγμή να τραβήξει κάτω από τα πόδια μας το πάτωμα όπου είχαμε απλώσει ρίζες.

Which murky river conquered us?
We collapsed at the deep.
The current runs over our heads
winding inarticulate reeds;
The voices
Under the chestnut tree became pebbles
And children throw them away.
‘’On a winter ray’’ George Seferis, 1966

“The wave of all waves” is reminder of the unexpected mighty wave that shakes our present reality and swallows it if need be, with the accumulated oeuvre of years of history. It is a reminder of; the shelved life experiences, realities that were waved goodbye to which won’t be remembered or coming back anymore, sudden return of those who have been hopelessly waived and the trustworthy ground could be taken away from us at any moment.

DİLEK WINCHESTER

Ihlamur Ağacı (Yukarıdaki Vahşilerin Anısına*)

“Ihlamur Ağacı” adlı çalışma Büyükada Rum Yetimhanesi’nde yaşamış ve çalışmış kişilerin anılarından belli fragmanlara ve binanın bugününden ses kayıtlarına dayanır. Yetimhane’de uzun yıllar eğitmenlik yapmış olan Marika Haçu, anılarında çocukların bahçedeki ıhlamur ağacı altında söylediği şarkılardan bahseder. Bunlar arasında yer alan Η Φλαμουριά, Wilhelm Müller’in Kış Yolculuğu (Winterreise) adlı eserindeki şiirlerden biridir. Kış Yolculuğu’ndaki tüm şiirler Schubert tarafından bestelenmiştir ve Romantik dönemin özlem ve hüzün gibi duygu yüklü temalarını barındırır. Ihlamur Ağacı şiiri de geçmişe duyulan yoğun özlemle ilgilidir ve özellikle nostalji temasıyla dikkat çeker.

Nostalji kelimesinin kökeni nostos (eve dönüş) ve algia’dan (özlem) gelir. Ancak kelime Antik Yunan’da değil, 17. yüzyılda İsviçre’de tıbbi bir terim olarak ortaya çıkmış ve memleket özlemi içinde hasta düşen asker ve öğrencilerin durumu için kullanılmıştır. Bu dönemde hastanın memleketini hatırlatan kokuların, seslerin ve şarkıların nostalji hastalığını tetiklediği

↑
Dilek Winchester

Ihlamur Ağacı
Yerleştirme
Ses tasarımı: Mine Erkaya, Gökçe Uygun
Piano: Bogatay Köprülü
2018
Sergi Fotoğrafı: Murat Germen

Η φλαμουριά
Εγκατάσταση
Σχεδιασμό ήχου : Mine Erkaya, Gökçe Uygun
Πιάνο : Bogatay Köprülü
2018
Φωτογραφίες έκθεσης: Μουράτ Γκερμέν

The Linden Tree
Installation
Sound design: Mine Erkaya, Gökçe Uygun
Piano: Bogatay Köprülü
2018
Exhibition photo: Murat Germen

düşünülmekteydi. Svetlana Boym, Nostaljinin Geleceği adlı kitabında, 17. yüzyılda yerinden yurdundan olmuş ve nostalji teşhisi konulmuş insanların “şimdi” ile bağlarının kesintiye uğradığının ve geçmişe dair ‘’hatalı temsiller’’ ürettiklerinin düşünüldüğünü yazar ve bizi uyarır: ‘’Üstünde pek düşünülmeyen nostalji canavarlar yaratır.’’

*
Akillas Millas, Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir adlı kitabında Yetimhane’deki çocukların sıhhi bakımını yapmış olan Heybeliadalı doktor Kriton Dinçmen’in anılarına yer verir. Okuldaki çocukların sayısını sorduğunda Dinçmen’e “diğerleri hariç” diyerek bir sayı söylenir. “Diğerleri”nin kim olduğunu sorması üzerine de “Vahşiler” adı verilen 4 çocuğun kullanılmayan üst katlara kaçtığını ve koca binada izlerini kaybettirdiğini öğrenir.

*
Ακύλας Μήλλας, Πρίγκηπος: Ο Ακύλας Μήλλας στο βιβλίο του «Πρίγκηπος» αναφέρεται στα απομνημονεύματα του γιατρού από την Χάλκη Κρίτωνα Ντίντσμεν, ο οποίος φρόντιζε επί χρόνια τα παιδιά του Ορφανοτροφείου. Όταν μια μέρα ο γιατρός είχε ρωτήσει τον αριθμό των παιδιών του Ορφανοτροφείου, του απάντησαν προσθέτοντας την φράση «εκτός από τα άλλα». Τότε εκείνος ρώτησε «ποια είναι τα άλλα;» και του εξήγησαν ότι αναφέρονται στα 4 παιδάκια, «τα άγρια», τα οποία το είχαν σκάσει στους μη χρησιμοποιούμενους επάνω ορόφους και δεν βρέθηκαν ποτέ.

*
Akillas Millas, tells the memoirs of the doctor Kriton Dinçmen from Heybeliada, who was responsible for the sanitary care of the children in the Orphanage in his book named Büyükada: Prinkipo Ada-i Kebir. When Dinçmen asks the number of children in the school, a number has been told to him “excluding the others”. Upon asking who the others were, he learned that four children, called the “savages”, who fled to the unused top floors and they were nowhere to be found in the huge building.

Η Φλαμουριά (Στην μνήμη των επάνω άγριων *)

Το έργο «Η φλαμουριά» βασίζεται σε στιγμιότυπα από τις μνήμες εκείνων που έζησαν και εργάστηκαν στο Εθνικό Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου, αλλά και σε καταγραφές ήχων του σημερινού κτηρίου. Η αείμνηστη Μαρίκα Χάτσου που εργάστηκε επί χρόνια στο Ορφανοτροφείο, στα απομνημονεύματά της, γράφει ότι τα παιδιά συγκεντρώνονταν κάτω από την μεγάλη φλαμουριά και τραγουδούσαν. Ένα από τα τραγούδια που αναφέρει, «Η φλαμουριά» είναι ποίημα που συμπεριλαμβάνεται στην ποιητική συλλογή «Χειμερινό Ταξίδι» του Wilhelm Müller. Όλα τα ποιήματα της συλλογής μελοποιήθηκαν από τον Schubert και αποτυπώνουν την νοσταλγία και την θλίψη της ρομαντικής εποχής. Έτσι και το ποίημα «Η φλαμουριά» αποτυπώνει την έντονη νοσταλγία του παρελθόντος και εντυπωσιάζει με το νοσταλγικό του θέμα.

Η ετυμολογία της λέξης «νοσταλγία» προέρχεται από τις λέξεις νόστος, που σημαίνει επιστροφή στην πατρίδα και άλγος, που σημαίνει πόνος. Ωστόσο η λέξη δεν κατάγεται από την Αρχαία Ελλάδα, αλλά πρωτοεμφανίστηκε τον 17ο αιώνα ως ιατρική ορολογία στην Ελβετία, για να περιγράψει την ασθένεια που έπληττε τους στρατιώτες και τους φοιτητές οι οποίοι ζούσαν στο εξωτερικό. Την εποχή εκείνη παρατηρήθηκε ότι η κατάσταση κάποιων ασθενών επιβαρυνόταν στην θέα μια εικόνας, στο άκουσμα μια μουσικής ή ακόμα και με κάποιο άρωμα που θύμιζε την πατρίδα τους. Η Svetlana Boym στο βιβλίο της «Το μέλλον της νοσταλγίας» γράφει ότι πιστεύεται πως όσοι ζούσαν αποκομμένοι από τον τόπο τους τον 17ο αιώνα και είχαν διαγνωστεί με συμπτώματα νοσταλγίας, είχαν αποκοπεί από το «τώρα» ενώ είχαν «λανθασμένες παραστάσεις» σχετικά με το παρελθόν. Μας προειδοποιεί λοιπόν επισημαίνοντας ότι «Η αγνοημένη νοσταλγία γεννάει τέρατα.»

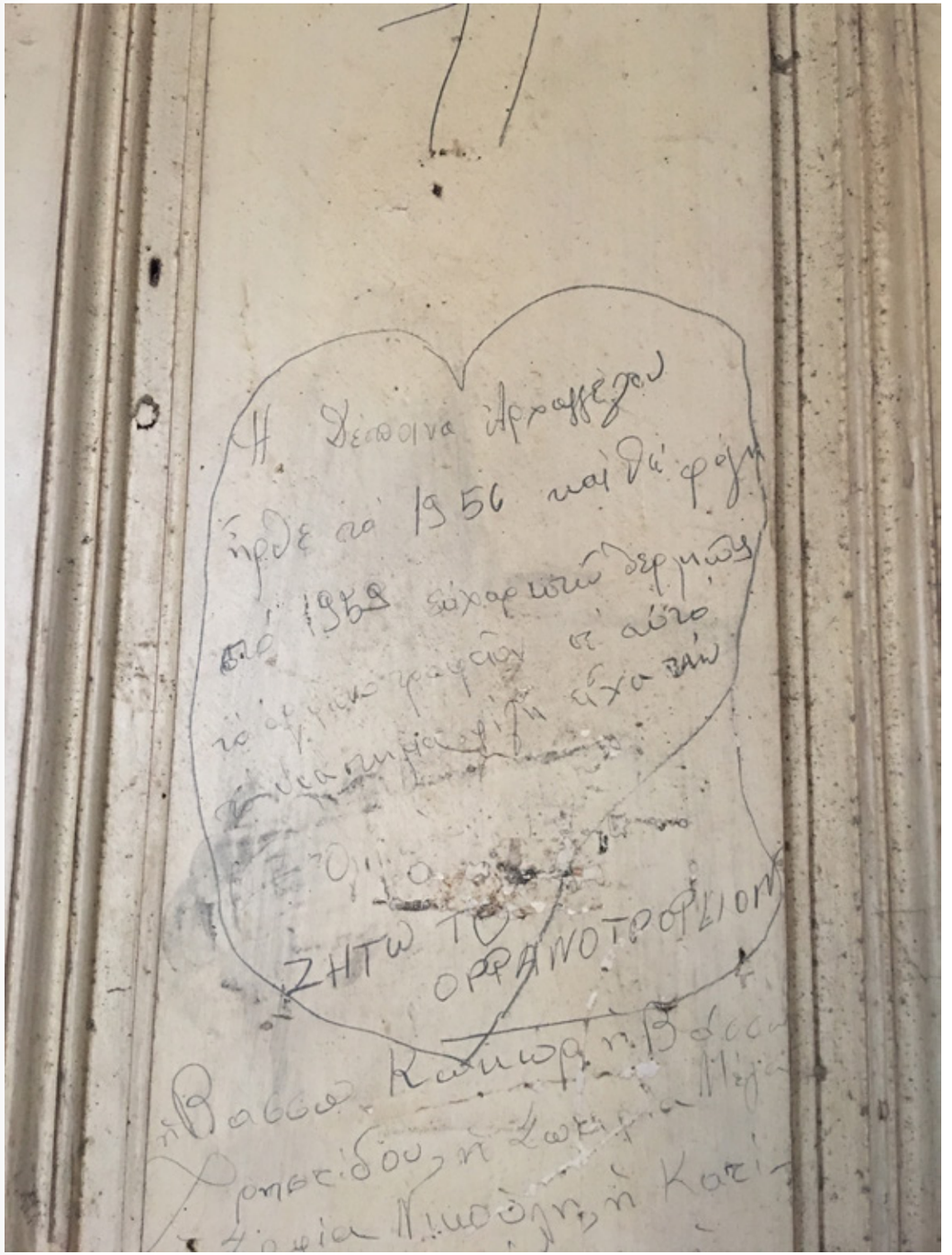
Linden Tree (In Memory of the Savages Upstairs*)

The work called “Linden Tree” is based on specific fragments from the memoirs of the people who lived and worked in the Prinkipo Greek Orphanage and the sound recordings of the building today. Marika Haçu, who worked as an instructor in the orphanage for many years, talks about the songs that children used to sing under the linden tree in the garden. One of these songs is Η Φλαμουριά which is based on the poem with the same title by Wilhelm Müller from his Winter Journey (Winterreise). All the poems in the Winter Journey were composed by Schubert and contain typical emotional themes of the romantic era such as yearning and sadness. The Linden Tree is about the intense longing for the past and especially attracts attention with its nostalgia theme.

The origin of the word nostalgia comes from nostos (home-coming) and algia (longing). However, the word did not originate in Ancient Greece but was invented in the 17th century as a medical term in Switzerland. It was used for naming the ailment of the soldiers and students who fell sick missing their hometown (homesick). In this period, it was thought that nostalgia was triggered by the smells, sounds and songs that reminded them of their hometown. In the book The Future of Nostalgia, Svetlana Boym writes that in the 17th century people who were displaced from their homes and diagnosed with nostalgia were disconnected from the “present” and produced “erroneous representations” of the past. And she warns us; “Unreflected nostalgia breeds monsters.”

ΖΗΤΩ ΤΟ
ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

Gök kubbe nin Altın daki Hüzün

Θλίψη κάτω από
τον θόλο του ουρανού

Sadness underneath
the vault /sky

Tehlike Altındaki Kültürel Miras: Büyükada Rum Yetimhanesi'nin Korunması

Burçin Altınsay

Büyükada Rum Yetimhanesi'nin "Tehlike Altındaki 7 Kültürel Miras" programının 2018 yılı listesine seçilerek Avrupa çapında tanınan ve yaygın biçimde duyurulan bir programda yer alması, yüzyılı aşkın süredir Büyükada'nın Hristos Tepesi'nde sessizce var kalan bu yapıya yeniden ilgi gösterilmesine, bugün içinde bulunduğu durumun daha geniş bir çevrede bilinir hale gelmesine vesile oldu.

"Tehlike Altındaki 7 Kültürel Miras" programı Avrupa'nın kültürel mirasının çeşitli nedenlerle onarım ve bakımı yapılamamış kıymetli örneklerinin yok olma riskine dikkat çeker, bu önemli varlıkların korunmaları ve yaşatılmalarını esas alan çalışmalara önayak olur. Kültürel varlığın sorumluluğunu taşıyan taraflara teknik tavsiyelerde bulunarak, kurtarılmasına destek olacak olası maddi kaynakları belirleyerek geniş bir desteği harekete geçirir. Yapının kurtarılması için paydaşlarıyla birlikte uygulanabilir eylem planlarını oluşturmak üzere kılavuzluk görevini üstlenir.

Büyükada Rum Yetimhanesi, bu programa Europa Nostra Türkiye / Bizim Avrupa Derneği tarafından yapının sahibi olan İstanbul Ekümenik Patrikhanesi'nin tasdikleri ile aday gösterilmiştir. Ulusal Ahşap Birliği, Kültürel Mirası Koruma Derneği ve Dünya Mirası Adalar oluşumu başvuruya katkıda bulunan sivil toplum kuruluşlarıdır. Yapının kurtarılması için önceki yıllarda defalarca çabalanmış; Europa Nostra Türkiye / Bizim Avrupa Derneği bütün bu çalışma ve çabaları derleyerek yapının "Tehlike Altındaki 7 Kültürel Miras" listesine seçilmesine bütün bu gruplar adına aracı olmuştur.

Yetimhane'nin "Tehlike Altındaki 7 Kültürel Miras" programına aday gösterilmesinin ve nihayetinde listeye seçilmesinin temel nedeni yapının bugün bütünüyle çökme tehlikesi ile karşı karşıya olmasıdır. En az bunun kadar belirleyici neden ise, yapıdan sorumlu kurum olan Patrikhane'nin korunması ve kurtarılması için niyetlerini kararlılıkla bildirmiş olmalarıdır. Aday gösteren ve yapıdan sorumlu olan kurumlar bu listede yer almanın getirdiği yükümlülükleri birlikte yerine getirme sözü vermiş olurlar ve Europa Nostra nezdinde bu sorumluluklarını yerine getirmeleri beklenir.

Yetimhane yapısının Avrupa Kültürel Mirası bütünü içinde eşsiz ve anlamlı bir yerinin olması seçilmesinin kültürel boyutudur. Osmanlı dünyasının Avrupa kültürüyle etkileşiminin arttığı dönemde Avrupa kökenli bir

1.
Tehlike Altındaki 7 Kültürel Miras Programı, Europa Nostra tarafından 2013 yılı Ocak ayında Avrupa Yatırım Bankası Enstitüsü'nün kurucu ortaklığı ve Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası'nın bağlantılı ortaklığı ile başlatılmıştır. Listede 2013'te Mardin'deki Surp Kevork Kilisesi, 2016'da ise Hasankeyf yer almıştır..... rel Mtında kültürel miras koruma Değerleri sürdürmek içinşidir.ak için

2.
Demiroğlu, Osman Cenk (2006) "Kültürel Miras ve Turizm İlişkisi Bağlamında Prinkipo Palace (Büyükada Rum Yetimhanesi) İçin Uygulanabilir Bir Yatırım Projesi Önerisi", Istanbul. [Zat, V. (der.). (2005) Eski Istanbul Otelleri. Istanbul: Bilge Karınca.] 1883 yılından itibaren İstanbul'a yönelik yabancı turist akışında önemli bir yeri olan "Compagnie Internationale des Wagon-Lits et des Grand Express Europeens", kısaca Wagon-Lits (Yataklı Vagonlar) Şirketi, Paris-İstanbul arasında işleyen Şark Ekspresi (Orient Express) adlı dünyaca ünlü tren seferlerinin yolcularına kaliteli konaklama sağlamak adına, Büyük Avrupa Otelleri (Compagnie Internationale des Grand Hotels) isimli bir yan firma kurarak ... ... 19. yüzyılın sonlarına ... Prinkipo Palace'ı, devrin önemli mimarlarından Alexandre Vallaury'ye yaptırmıştır.

kuruluş tarafından inşa ettirilmiş olması, yapının tasarımını yapan İstanbul'un önemli mimarlarından Alexandre Vallaury'nin aile kökenleriyle Avrupa ile bağlantılı olup Beaux-Arts eğitimi almış olması, bu yapıya Avrupa ile ortak kültürel mirasımız içinde özel bir anlam kazandırır. İnşa edildiği döneme ait Avrupa'daki en büyük ahşap konstrüksiyon olması ise yapıyı mimari mirasımız bakımından eşsiz kılar.

Koruma değerleri

Yetimhane binasının 1898-90 yılları arasında otel olarak kullanılmak üzere inşa edildiğinden beri 118 yıllık fiziksel ömrü var. 1903'ten 1964'e kadar 61 yıl boyunca yetimhane olarak kullanılmış. O zamandan bu yana, 54 yıldır, ömrünün neredeyse yarısını terkedilmiş olarak geçirmiş. Yetimhane'de yaşantının olduğu kadar terk edilmişliğinin de ayrı bir tarihi oluşmuş. Yaşantının sürdüğü dönemin canlı tanıkları maalesef çok az, bugün çoğumuz Yetimhane'yi harap ve metruk haliyle tanıdık, öyle biliyoruz. Yaşamın çekildiği yerler, harabeler hüzünlü ve romantik bir hava taşırlar. Yetimhane'nin geçmişini bugünden okumaya yönelik değerlendirmeler kaçınılmaz olarak romantizmle yüklü oluyor ki bu durum yapıya geçmişinde hiç olmamış anlamları yükleme tehlikesini barındırıyor. Fiziksel olarak ayakta durmakta zorlanan, oldukça kırılgan olan bu yapı aynı zamanda taşıdığı hatıralarla manevi olarak değerlerle yüklü.

Yetimhane güvenlik tehlikesi arz ettiği öne sürülerek kapatıldığı sırada yıkılmasına yönelik resmi taleplere karşılık 1964 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Yüksek Kurulu (GEEAYK) tarafından Vallaury'nin yapısı olması gerekçesiyle yıkılamayacağına, tamir ve muhafaza edilmesine karar verilmiş. Yapıya mimarının önemi üzerinden anlam yüklenerek korunmaya değer bulunmuş, mimari miras değeri erken bir tarihte kayda geçirilmiş.

Yetimhane çok büyük bir yapı. 26 dönümlük arazi üzerinde sadece ana yapının 15000 m2'ye yakın toplam kapalı alanı var. Yaşantının sürdüğü dönemlerde de hiçbir zaman yapının tamamı kullanılamamış, olanaklar elvermediği veya gerekli izinler alınamadığı için pek fazla onarım ve bakım yapılamamış. Sonraki dönemde mülkiyetine ve kullanım biçimine dair çözümsüzlükler, yapının bakımını ve korunmasını zora sokmuş, kullanılma girişimlerinin önünde engel olmuş, durumunun iyileştirilmesi yönündeki çabaları sonuçsuz bırakmış. Yapıya her dönemde bakması, baş edilmesi zor olduğu anlaşılıyor; bu zorluk sahiplik meselesi kadar cesametinden kaynaklanıyor. Yapının eşsizliği de her şeyden çok bu ölçüsünden geliyor, döneminden kalan ahşap konstrüksiyonlu bu ölçülerde başka bir örneğinin olmaması mimari miras içinde nedâret değerini öne çıkarıyor.

Yetimhane'nin büyük ölçekli ancak simgesel bir yapı ya da bir anıt olarak tasavvur edilmiş değil. Her zaman sivil bir yapı, hatta başlangıçta tamamen ticari niyetlerle yapılmış. Bu ölçülerde bir otelin işletilip, kar edilebileceği düşüncesiyle inşa edilmiş olması dahi döneminin İstanbul ve Adalar yaşantısına, böylesine iddialı bir girişimi kaldırabilecek bir sosyal ve ekonomik ortamın varlığına dair önemli bir gösterge. Daha sonra yetimhane olarak kullanılması kaydıyla Patrikhane'ye bağışlanarak bir hayır kurumuna evrilmiş olması, geçmiş yaşantının göstergesi olarak yapının sosyal tarih değerini getiriyor.

Sivil bir yapı ancak daha sonra sahipliği ve kullanım biçimine dair sorunların çözümü ve korunması için çeşitli gruplar tarafından verilen

mücadele ile herkesin sahiplendiği, Adalar ve İstanbul halkı için ortak hafızanın ve kültürün simgesi olarak toplumsal değer kazanıyor.

Yetimhane'nin taşıdığı bütün maddi ve manevi değerlerle birlikte yok olmasını önlemek üzere yola çıkarken bizler yapıdan kalanlar üzerinden hareket etmek durumundayız. Bugüne ulaştığı kadarıyla fiziksel varlığını, değerler silsilesi içinde ele alarak korumak durumundayız. Koruma, en geniş halinde düşünüldüğünde kalanları olduğu gibi tutmanın bir uçta, tamamen yıkıp yeniden yapmanın öbür uçta yer aldığı bir skalada farklı seviyelerde ve biçimlerde müdahale olasılıkları arasından seçimler yapılarak yürütülen bir faaliyettir; koruma eyleminin kendisi de bir müdahaledir. Yetimhane bu andan sonra bir metruke ve harabe halinden çıkacaktır. Olduğu gibi kalması halinde dahi malzemesinde bozulmaların ilerlememesi için yapılacak müdahaleler kalıntıları dönüştürecektir. Yapının varlığını sürdürebilmesi, yeniden yaşantının parçası olabilmesi için değişiklikler gerekecektir. Mimari koruma da esasen yapısal elemanlardan, nasıl kullanılacağına kadar farklı ölçeklerde bu değişimin yönetilmesi işidir. Yetimhaneyi, ortak hafızanın, hatıraların, geçmiş yaşantının izlerinin somutlaştığı yer olarak, kültürel miras değerini oluşturan unsurlar gözetilerek, özgün mimari ögelerinin bütünlüğü bozulmadan korumak esas olmalıdır. "Tehlike Altındaki 7 Kültürel Miras" programı çerçevesinde Europa Nostra'nın desteği bu esasa dayanmaktadır.

206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler sergisi, yapının hatıraların somutlaştığı yer olarak sessiz varoluşunun sanatçıların algısı aracılığıyla gözler önüne serilmesini, böylelikle daha fazla kişiye açılmasını sağladı. Şimdi sergiyi gören, toplantılara katılan, yapıyla ilgilenen herkesin Yetimhane'ye dair duygu ve düşünceleri oluşuyor, hatıralar yüzeye çıkıyor, geleceği için umut derleniyor. Buradan devamla, daha geniş kapsamlı, her kesimin içinde yer alacağı, her türlü bilginin, uzmanlık katkılarının veya maddi desteğin aranacağı ve somutlaştırılacağı biçimde çalışmak gerekiyor Yetimhane'nin korunması ve yaşantıya katılarak varlığını sürdürmek üzere.

Επαπειλούμενη πολιτιστική κληρονομιά: Η διάσωση του Ελληνικού Ορφανοτροφείου της Πριγκήπου Μπουρτσίν Αλτίνσαϊ

Το γεγονός ότι το Ελληνικό Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου έχει συμπεριληφθεί στον κατάλογο των «7 επαπειλούμενων μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς» του 2018 και το ότι πήρε μέρος σε ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα με μεγάλη απήχηση, στάθηκε αιτία στο να στραφεί το βλέμμα της κοινής γνώμης στο κτήριο αυτό που πάνω από έναν αιώνα στέκεται σιωπηλό στον λόφο του Χριστού, στην Πρίγκηπο.

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «7 επαπειλούμενα μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς» επισείει την προσοχή της κοινής γνώμης στα πολύτιμα κτίρια που βρίσκονται υπό αφανισμό και πρωτοστατεί στο να βρεθούν λύσεις για την διατήρηση και την συντήρησή τους. Παρέχει τεχνικές πληροφορίες στους κατόχους των κτιρίων αυτών και καθορίζοντας το χρηματικό ποσό που χρειάζεται για την διάσωσή τους ενεργοποιεί ένα ευρύ δίκτυο υποστήριξης. Επίσης επωμίζεται και το καθήκον του συμβούλου μεταξύ των συνδικαιούχων με σκοπό να βρεθούν πραγματοποιήσιμες λύσεις.

Το Ελληνικό Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου προτάθηκε στο πρόγραμμα Europa Nostra με την έγκριση του ιδιοκτήτη του, του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Οι ιδιωτικοί φορείς Εθνική Ένωση Ξύλινων Κτηρίων, Ίδρυμα Προστασίας Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Τα Νησιά ως Παγκόσμια Κληρονομιά, συνέβαλλαν στην προώθηση της αίτησης ένταξης στο πρόγραμμα. Τα προηγούμενα χρόνια είχαν γίνει κατ' επανάληψη προσπάθειες για την διάσωση του κτηρίου και ο Σύλλογος Europa Nostra Türkiye / Bizim Avrupa συλλέγοντας όλες αυτές τις προσπάθειες μεσολάβησε στο να επιλεγεί το κτίριο στον κατάλογο των «7 επαπειλούμενων μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς».

1.
Το πρόγραμμα 7 επαπειλούμενων μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργήθηκε τον Ιανουάριο του 2013 από την Europa Nostra και συνδρομητές το Ινστιτούτο Ευρωπαϊκής Τράπεζας με την Τράπεζα της Ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Στον κατάλογο του 2013 είχε συμπεριληφθεί ο ναός Σουρπ Κεβόρκ στην Μάρντιν και το 2016 το Χασάνκεγιφ.

2.
Demiroğlu, Osman Cenk. Η εταιρία «Compagnie Internationale des Wagon-Lits et des Grand Express Europeens» εν συντομία η γνωστή Wagon-Lits, η οποία είχε ξεκινήσει τα ταξίδια του Orient Express μεταξύ Παρίσι-Κωνσταντινούπολη, το1883 ίδρυσε την θυγατρική εταιρία Compagnie Internationale des Grand Hotels. Στα τέλη του .....19ου αιώνα... ζήτησε από τον γνωστό αρχιτέκτονα της εποχής Alexandre Vallaury την κατασκευή του Prinkipo Palace. Eser adı?

Ο κύριος λόγος που συνετέλεσε στο να επιλεγεί το κτίριο του Ορφανοτροφείο στον κατάλογο των «7 επαπειλούμενων μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς» ήταν ότι στις μέρες μας κινδυνεύει να καταρρεύσει. Επίσης πολύ σημαντικός λόγος ήταν και η απόφαση του ιδιοκτήτη του, δηλαδή του Πατριαρχείου, να διεκδικήσει με αποφασιστικότητα την συντήρηση και την διάσωσή του. Τα ιδρύματα που προτείνουν ή που είναι υπεύθυνα για τα επαπειλούμενα κτήρια οφείλουν να φέρουν εις πέρας τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από την ένταξη στον κατάλογο και να τις πραγματοποιήσουν υπό την εποπτεία της Europa Nostra.

Το κτήριο του Ορφανοτροφείου έχει μια ιδιαίτερη αξία για την Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Κληρονομιά και αυτή είναι η πολιτιστική του διάσταση. Σε μια περίοδο όπου ο Οθωμανικός κόσμος βελτίωσε τις επαφές του με τον Ευρωπαϊκό, μια ευρωπαϊκή εταιρία χρηματοδότησε και ένας από τους σημαντικότερους αρχιτέκτονες της Κωνσταντινούπολης, ο ευρωπαϊκής καταγωγής και απόφοιτος της Beaux-Arts, Alexandre Vallaury σχεδίασε, την ανέγερσή του. Η διάσταση αυτή προσθέτει ένα ιδιαίτερο νόημα στην κοινή πολιτιστική μας κληρονομιά με την Ευρώπη. Το γεγονός δε ότι αποτελεί το μεγαλύτερο ξύλινο κτήριο της Ευρώπης, κάνει το Ορφανοτροφείο μοναδικό γι αυτή την κοινή πολιτιστική μας κληρονομιά.

Από την περίοδο 1898-90 που το εν λόγω κτήριο κατασκευάστηκε για να λειτουργήσει ως ξενοδοχείο[2] μέχρι σήμερα, έχει στις πλάτες του 118 χρόνια ζωής. Από το 1903 μέχρι το 1964, επί 61 χρόνια, λειτούργησε ως ορφανοτροφείο. Από τότε μέχρι σήμερα, επί 54 χρόνια, δηλαδή περίπου το μισό του βίου του, έμεινε εγκαταλελειμμένο. Έτσι σχηματίστηκε μία ιστορία γύρω από το Ορφανοτροφείο, τόση για την περίοδο της λειτουργίας του, όση και για την περίοδο του μαρασμού του. Δυστυχώς οι μάρτυρες που θυμούνται την περίοδο της ακμής του είναι πλέον πολύ λίγοι. Σχεδόν όλοι μας γνωρίσαμε το Ορφανοτροφείο με την κατεστραμμένη, θλιβερή μορφή του. Έτσι το ξέρουμε. Τα μέρη απ' όπου απουσιάζει η ζωή, φέρουν μια μελαγχολική, μια ρομαντική αύρα. Όταν οι εκτιμήσεις όμως σχετικά με το παρελθόν γίνονται με την σημερινή οπτική, αναπόφευκτα είναι φορτισμένες με ρομαντισμό, πράγμα που εγκυμονεί τον κίνδυνο να προσθέσουν σ' αυτό πράγματα που δεν ισχύουν. Το εύθραυστο αυτό κτήριο που με δυσκολία στέκεται σήμερα στα πόδια του είναι φορτωμένο με αναμνήσεις.

Η εντολή κλεισίματος του Ορφανοτροφείου έγινε με το πρόσχημα της ασφάλειας και ζητήθηκε επισήμως η κατεδάφισή του. Ωστόσο το 1964 το Ανώτατο Συμβούλιο Παλιών Ακινήτων (GEEAYK) προβάλλοντας την αιτιολογία ότι ήταν έργο του μεγάλου αρχιτέκτονα Vallaury, πήρε την απόφαση να επισκευαστεί και να διατηρηθεί. Έτσι το κτήριο θεωρήθηκε διατηρητέο λόγω του αρχιτέκτονά του και έγινε πολύ νωρίς αντιληπτή η αρχιτεκτονική του αξία.

Το Ορφανοτροφείο είναι ένα πολύ μεγάλο έργο. Σε ένα οικόπεδο 26 στρεμμάτων οικοδομήθηκε κτήριο περί τα 15.000 τετραγωνικά μέτρα. Ακόμα και τότε που λειτουργούσε κανονικά, ουδέποτε χρησιμοποιήθηκαν όλες οι πτέρυγές του. Άλλοτε επειδή δεν υπήρχε δυνατότητα και άλλοτε επειδή δεν υπήρχε σχετική άδεια, δεν κατέστη δυνατή η συντήρηση και η επισκευή του. Στα χρόνια που ακολούθησαν τα αδιέξοδα που προέκυψαν σχετικά με την ιδιοκτησία ή τον τρόπο χρήσης του, εμπόδισαν την όποια προοπτική για την βελτίωση της κατάστασης. Σε κάθε περίοδο είχε γίνει σαφές ότι ήταν δύσκολη η διατήρηση του κτιρίου. Η δυσκολία οφείλεται πέρα από τα προβλήματα ιδιοκτησίας, και στο υπερβολικό μέγεθός του. Παράλληλα όμως και η μοναδικότητά του οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ίδια αιτία, δηλαδή στις υπερβολικές διαστάσεις του. Το ότι αποτελεί δε το μοναδικό ξύλινο κτίριο, αυτών των διαστάσεων, που κατάφερε να στέκεται ακόμα όρθιο, το κάνει μοναδικό για την αρχιτεκτονική κληρονομιά.

Το Ορφανοτροφείο δεν σχεδιάστηκε ως ένα μνημειακό ή συμβολικό κτήριο, και

μάλιστα αρχικά προοριζόταν για καθαρά εμπορική χρήση. Το ότι κατασκευάστηκε ένα τόσο μεγαλεπήβολο κτήριο και μάλιστα με σκοπό το κέρδος, είναι μία σημαντική ένδειξη του βιοτικού επιπέδου και της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης των κατοίκων της Κωνσταντινούπολης και ειδικότερα των Πριγκηπονησων, που θα είχαν την δυνατότητα να το συντηρήσουν. Στην συνέχεια η αγορά και η δωρεά του στο Πατριαρχείο με την προϋπόθεση να χρησιμοποιηθεί ως φιλανθρωπικό ίδρυμα, προβάλλουν την κοινωνιολογική ιστορία του κτηρίου.

Το κτήριο αυτό πέρασε από την φάση της ιδιωτικής κερδοσκοπικής διαχείρισης, στην κοινωφελή χρήση και στην συνέχεια οικειοποιήθηκε από διάφορες ομάδες που πάλεψαν για την διάσωσή του. Έτσι απέκτησε για τον λαό των Πριγκηπονήσων και της Κωνσταντινούπολης κοινωνική αξία ως σύμβολο της κοινής μνήμης και της κοινής κουλτούρας του.

Ξεκινώντας λοιπόν την προσπάθεια να αποτρέψουμε τον αφανισμό του κτηρίου μαζί με όλες τις πνευματικές και υλικές αξίες που φέρει, είμαστε υποχρεωμένοι να επικεντρωθούμε στην διάσωση της κτηριακής του υποδομής. Βρισκόμαστε σήμερα στην θέση να μελετάμε την διάσωση σε όλες τις εκδοχές της. Και όταν λέμε διάσωση εννοούμε ένα ευρύ φάσμα που περιλαμβάνει από την μια πλευρά την σταδιακή αποκατάσταση του ήδη υπάρχοντος κορμού, μέχρι την κατεδάφιση και την ανέγερσή του εκ νέου. Με άλλα λόγια η όποια διάσωση είναι μία επέμβαση. Από το σημείο αυτό και έπειτα το Ορφανοτροφείο θα πάψει να είναι ερείπιο. Ακόμα και στην περίπτωση που θα μείνει ως έχει, οι αλλαγές στα φθαρμένα υλικά θα μετατρέψουν το ταλαιπωρημένο σύνολο. Για να μπορέσει να επιβιώσει και να επανέλθει στην ζωή το κτήριο, θα χρειαστεί να γίνουν αλλαγές. Η αρχιτεκτονική προστασία είναι η διευθέτηση διαδικασιών όπως της σταδιακής αλλαγής των δομικών υλικών του κτηρίου, μέχρι και την χρήση για την οποία θα προορίζεται. Πρωτεύουσα σημασία έχει να διασωθεί το Ορφανοτροφείο ως ο χώρος όπου θα πάρουν σάρκα και οστά τα ίχνη της αλλοτινής ζωής και οι κοινές αναμνήσεις, και με γνώμονα τα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς θα διαφυλαχτούν στο σύνολό τους τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του. Σε αυτή την αρχή βασίζεται το πρόγραμμα στήριξης των «7 επαπειλούμενων μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς» της Europa Nostra.

Η έκθεση με τίτλο «Σιωπή 206 δωματίων: Μελέτες για το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου» κατάφερε να παρουσιάσει, μέσω της αντίληψης των καλλιτεχνών, την σιωπηλή ύπαρξη ενός κτηρίου φορτωμένου με αναμνήσεις και να το κάνει γνωστό στο ευρύτερο κοινό. Τώρα όσοι επισκέφτηκαν την έκθεση, όσοι πήραν μέρος στα συνέδρια, όσοι ενδιαφέρθηκαν γενικότερα για το Ορφανοτροφείο, έχουν αρχίσει να διαμορφώνουν μια αίσθηση και μια ιδέα σχετικά με αυτό, άρχισαν να βγαίνουν οι αναμνήσεις στην επιφάνεια και να πολλαπλασιάζονται οι ελπίδες για το μέλλον του. Στο εξής θα πρέπει να στραφούν οι προσπάθειες προς την αναζήτηση πόρων, συλλογής πληροφοριών και επιλογής ειδικοτήτων που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν, ούτως ώστε να μπορέσει να διασωθεί το Ορφανοτροφείο και να επανέλθει στην ζωή.

An Endangered Cultural Heritage: Safeguarding of Prinkipo Greek Orphanage

Burçin Altınsay

Prinkipo Greek Orphanage was selected to be included in the list of the “7 Most Endangered Heritage Programme” of 2018, a recognised and well known programme across Europe. The structure that, for more than a century, had silently existed on the Hristos Hill of Büyükada(Prinkipo island) . Thus, once again attentions were focused on the structure and today its endangered state is much more widely known.

The 7 Most Endangered Programme, draws attention to the risk of the extinction of valuable examples of Europe’s cultural heritage, which have not been repaired and maintained for a variety of reasons, and pioneers the work on the protection and survival of these important assets. By providing technical advice to the parties responsible for the cultural property, the programme identifies possible material resources to provide the rescue and motivates wide-range of support. It acts as a guide to formulate applicable action plans with stakeholders to save the building.

1.
7 Most Endangered Cultural Heritage was started in January 2013 by Europa Nostra with founder partnership of European Investment Bank Institute and co-partnership of Council of Europe Development Bank. Surp Kevork Church(Mardin) in 2013 and Hasankeyf in 2016 are other places in Turkey that were also selected to the list

2.
Demiroğlu, Osman Cenk. “Kültürel Miras ve Turizim İlişkisi Bağlamında Prinkipo Palace (Büyükada Rum Yetimhanesi) İçin Uygulanabilir Bir Yatırım Projesi Önerisi”, Istanbul. [Zat, V. (Ed.). (2005) Eski Istanbul Otelleri. Istanbul: Bilge Karınca.] From 1883, “Compagnie Internationale des Wagon-Lits et des Grand Express Europeens”, shortened as Wagon-Lits Company which had significantly contributed the tourist attraction to Istanbul, targeted to provide a luxury hotel experience to their passengers of world’s famous railway between Paris and Istanbul -Orient Express-, established a subsidiary company named “Compagnie Internationale des Grand Hotels” at end of the 19th century... Prinkipo Palace has been built by a famous architect of his time, Alexandre Vallaury for this company.

Prinkipo Greek Orphanage was nominated for the programme by Europa Nostra Turkey Association, with the grace and approvals of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople which is the owner of the building by historical donation . Turkish Timber Association, Association for the Protection of Cultural Heritage and the Islands, World Heritage are non-governmental organisations that have supported the application. Previously, many such efforts were made to save the structure; Europa Nostra Turkey only mediated the selection of the building to the “7 Most Endangered programme” list by compiling all previous work and efforts, on behalf of all those concerned parties.

The main reason for the Orphanage being nominated for ”7 Most Endangered programme” and ultimately its selection to the list is that the structure is in immediate danger of collapse. Another reason just as definitive is that The Patriarchate, the organisation responsible for the structure, has declared their sincere dedication to its rescue and protection . The institutions that are the nominators and the responsible for the structure have, together, promised to fulfil the obligations of participating in this list therefore they are expected to meet these responsibilities before Europa Nostra.

There is a cultural dimension to the selection of the Orphanage which is the unique and meaningful place this structure holds within European Cultural Heritage. It was built by an organisation of European origin, in a period when the interaction of the Ottoman world with European culture had considerably increased; moreover, Alexandre Vallaury, one of the most important architects of Istanbul who designed the structure, was connected to Europe with his family roots and had studied at Beaux-Arts. Thus such connections give the structure a special meaning in our common cultural heritage with Europe. The fact that it is the largest wooden construction in Europe from the time it was built makes the structure unique in terms of our architectural heritage.

Heritage values

The Orphanage building was constructed as a hotel between the years 1898-90, it now has 118 years of physical life; it was used as an orphanage for 61 years from 1903 to 1964. Since then, for 54 years, it has spent almost half its life in an abandoned state. For the orphanage, there are separate histories of active life and abandonment. Live witnesses of its active period are unfortunately very few, most of us today know and recognize the orphanage as a devastated and derelict structure. Ruins, the places where life had withdrawn, carry a sad and romantic atmosphere . Today, readings to the orphanage’s past are inevitably loaded with romance; this brings the risk of overloading of meaning that maybe never occurred in the past. This is a rather fragile structure, that barely stands physically, at the same time, it is laden with memories and spiritual values.

Against the official requests for the demolition of the Orphanage based upon risk hazards at the time of closure, in 1964 the resolve of the Supreme Council for Cultural Properties and Monuments, was that it could not be demolished as it was a design of Vallaury, instead it should be kept and maintained. Based on the significance of architect was the building was found to be worthy of protection, thus the architectural heritage value was verified in an early stage.

The orphanage is an enormous building in its physicality. Only the main building has a total indoor space of 15000 m2 on the 26-acre land. The building was, in fact, never possibly used in full extent, not even in the times when the structure was lively. Repairs and maintenance could not be carried out due to circumstances or the necessary permits could not be obtained. In the next period, the unresolved problems about the ownership and usage of the structure, have made it difficult to maintain and preserve the building, prevented the attempts to use the building and failed the efforts to improve its condition. It seems that it was difficult to deal with the structure in all periods; this difficulty mainly stems from the enormity of the structure as much as from the ownership issues. The uniqueness

of the structure is mainly in its size, the fact that there is no other example of a timber structure in such dimensions , emphasises the value of rarity in architectural heritage.

The orphanage is large-scale building, but it was not envisioned as a symbolic structure or a monument. It has always been a civilian structure, even originally it was built with purely commercial intentions. The fact that a hotel was built with the idea that it could be profitable, is an important indicator of the a social and economic environment in Istanbul and the Prince Islands in that times. Then it was donated to the Patriarchate on the condition that it would only be used as an orphanage, which brings the social history value of the structure as an indicator of the past life.

It is a civilian structure that had gained a social value as a symbol of collective memory and culture for the people of Istanbul and Princes Islands, it is now embraced by everyone through the efforts of various groups that had struggled for the solution of the problems related to ownership and usage and safeguarding of the building.

As we set out to prevent the loss of the building with all material, social and spiritual values carried by the Orphanage, we must act on the remains of the building. We have to protect what is left of its fabric today by evaluating it together with the range of heritage values. In broad terms, protection is a series of activities based on decisions; at that are in a scala where on one end the remains can be left untouched as they are, on the end, the building can be demolished and rebuilt. The interventions in different scales, procedures and variations work between these two ends; the act of conservation itself is also a major intervention. Once conservation begins, the orphanage will no longer be an abandoned ruin. Even if it remains as it is, the interventions to prevent the deterioration of the material will transform the remains. Changes will be required to sustain the existence of the structure, for it to be part of active life again. Architectural conservation is essentially the task of managing this change that will have an effect on the structural elements as well as it's use. It should be essential to protect the Orphanage without compromising the integrity of the original architectural fabric; as the place where signifiers of collective memory, memories of people and the past are represented, in consideration of the elements that constitute the cultural heritage values. The support of Europa Nostra, in the framework of the "7 Most Endangered Cultural programme" is essentially based on this principle.

The exhibition -206 Rooms of Silence: Etudes on Prinkipo Greek Orphanage- has depicted, through artist's perception, the silent existence of the building as the place where memories reside ; thus, has contributed to reach out to a larger audience. Everyone who visited the exhibition, participated in the meetings and are concerned with the building; have developed thoughts and feelings on the Orphanage, memories were revived, and hopes were raised for the future of the building. From here onwards, it is necessary to work in a broader scope such that all information, knowledge, expertise financial contributions or support shall be sought and gathered for the purpose safeguarding the Orphanage and bringing it back to life.

Unutmak, Hatırlamak ve Yaşa(t)mak Üzerine

Nilay Özlü

Nobel edebiyat ödüllü Japon yazar Kazuo Ishiguro, Gömülü Dev isimli eserinde geçmişi unutmanın toplumlara huzur getirip getirmeyeceğini ve hatırlamanın insanın laneti olup olmadığını sorgular. Unutmak ve geçmişi inkâr etmek, kısa vadede bir kaçış olarak görünse de, aslında belli acıların tekrar tekrar yaşanmasına ve geçmişe dair melankolik bir özlem halinin ortaya çıkmasına neden olur. Geçmişleri ve geçmiş travmalarıyla yüzleş(e)meyen birey ve toplumların bu travmaları aşması; yaşanmışlıkları yaşanmamış sayarak geçmiş ile uzlaşması mümkün değildir.

Dünyanın pek çok başka yerinde olduğu gibi, bu topraklarda da devlet yaşanan acıları, travmaları, farklılıkları ve haksızlıkları hatırlamayı, hatırlatmayı değil; unutmayı, unutturmayı seçmiştir. Özellikle Ermeni, Rum, Kürt ve Alevi yurttaşların geçmişleri ve bellekleri, tarihleri ile beraber silinmeye çalışılmış ve kimlikleri ulus-devlet potasında eritilmek istenmiştir. Mübadele, zorunlu göç, yüksek vergiler ve azınlık mallarına el konması gibi yöntemlerle, bu insanlara ait bellek mekânları yok edilmiştir. Bu bağlamda, 206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesine Dair Etüdler sergisine konu olan Büyükada Rum Yetimhanesi ve serginin mekânı olan Galata Rum Okulu el konulan azınlık mallarına ve silinmeye çalışılan hafıza mekânlarına örnek teşkil ediyor.

Hatırlama, imge üretimiyle doğrudan ilişkili dinamik bir süreçtir, dolayısıyla bellek zamansal olduğu kadar mekânsaldır da. Anılar mekânda vücut bulur ve mekân aracılığıyla hatırlanır; mekândan soyutlanan belleğin içi boşalır ve bireyin geçmişle bağı kopar. Bu bağlamda, mekân ile hatıra ve hatırlama arasında sıkı bir bağ vardır. Unutmak da hatırlamak kadar mekânla ilişkilidir. Mekân geçmiş ile bağ kurmanın olduğu kadar, geçmişi unutmanın da aracı olabilir. Dolayısıyla, geçmişle bağı koparılmak istenen toplumların öncelikle ''hafıza mekânları'' yok edilir. Mekânından, yani bağlamından koparılan birey ve toplumun geçmiş ile ilişkisi zayıflar, anıları silikleşir, bellek hatırlamak yerine unutmaya yönelir.

Fransız düşünür Pierre Nora tarafından ortaya konulan "les lieux de mémoire" (hafıza mekânları) kavramı, mekân ile hafıza ilişkisini irdeler. Nora'ya göre bazı mekânlar ve simgeler toplum ve ulus-devlet tarafından belirli bir geçmişle ilişkilendirilir ve tekil bir geçmişi kurgulamak ve hatırlatmak üzere toplumsal olarak inşa edilir. Dolayısıyla, bellek mekânsal olduğu kadar toplumsaldır da.

Fransız sosyolog Maurice Halbwachs'ın La Mémoire Collective (Kolektif Bellek) eserinde ifade etmiş olduğu gibi hatırlamak ve/veya unutmak toplumsal olgulardır ve algılar bireysel olsa dahi, anıların nasıl hatırlandığı, nasıl anlam kazandığı, birey için ne ifade ettiği toplumsallık tarafından belirlenir. Bellek toplumsal olarak inşa edilir. Elbette, toplumların homojen ve tekil olduğu tahayyülü bir yanılsamadan ibarettir. Çoğul toplumsallıklar aynı anda aynı mekânda vuku bulup, aynı mekâna farklı anlamlar ve farklı hatıralar yükleyebilir.

Bu bağlamda, Büyükada Rum Yetimhanesi farklı toplumlar için farklı anlamlar ifade edebilir. Örneğin bu yapı, Rum Cemaati için geçmiş bir ihtişamın —unutturulmaya çalışılan— bir hatırası olduğu kadar; cemaatin giderek azalan nüfusunun, 6-7 Eylül Olayları'nın, el konulan mallarının ve devlet eliyle uğramış olduğu ayrımcılığın da anılarını canlandırabilir. Benzer şekilde, bu devasa ahşap yapı, yetim çocukların hem yuvası hem korkulu rüyası olarak da hafızalarda yer eder. Yetimhane, I. Dünya Savaşı›nda İstanbul›a sığınan mülteciler için ısınmak için döşemelerini yakmak zorunda kaldıkları büyük ama kasvetli bir barınağı; mimarlar için dünyanın ikinci ve Avrupa›nın en büyük ahşap yapısını; mimarlık tarihçileri için Alexandre Vallaury'nin önemli eserlerinden birini, adalılar ve İstanbullular için Prens adalarının sembol yapılarından birini ifade ediyor olabilir. Dolayısıyla, Büyükada Rum Yetimhanesi yok olmaya direnen bir hafıza mekânı olarak, geçmişte kalan bir ihtişamı, geride bırakılan bir yuvayı, bir toplumun travmalarını, kaybedilmek üzere olan bir mimari şaheseri ve bir kültür mirasının anılarını belleklerde canlandırmaktadır.

Elbette, daima geçmişi yâd ederek geride kalana dair özlem duymak da geçmiş ile sağlıklı bir ilişki kurmak anlamına gelmez. Svetlana Boym, Nostalji'nin Geleceği başlıklı kitabında nostaljiyi "insanın hiç sahip olmadığı bir eve duyduğu özlem" olarak tanımlar ve nostaljinin 17. yüzyılda bir hastalık olarak kabul edildiğinin altını çizer. Boym'a göre nostalji kayıp ve yoksunluk duygusuyla ilişkilidir ve hatırlamanın çarpıtılmış ve kitsch halidir. Mekân ve nostalji ilişkisi —yani geçmişe ve belki de hiç yaşanmamış bir mekanda, hiç yaşanmamış bir geçmişe duyulan özlem— oldukça güçlüdür. Büyükada Rum Yetimhanesi özelinde ise, yaşanmış ve yaşan(a)mamış bir geçmişe yönelen bir nostaljiden ziyade, yapının bugününe ve geleceğine odaklanmak belki de daha anlamlı. Bu anıtsal yapı, farklı toplumların belleklerinde farklı tezahürler yaratıyor olsa da, şu noktada, yapının kurtarılması, korunması ve yaşatılması kolektif bir gelecek hayali olarak ortada salınıyor...

Rum Yetimhanesi kurtarılmayı, yaşamayı ve yaşatılmayı bekliyor.

Η λήθη, η μνήμη και η αναβίωση
Νιλάι Οζγκού

Ο τιμημένος με Νόμπελ λογοτεχνίας Ιάπωνας συγγραφέας Καζούο Ισιγκούρο στο έργο του με τίτλο Ο Θαμμένος Γίγαντας διερωτάται εάν προσφέρει ηρεμία σε μια κοινωνία η λήθη του παρελθόντος ή αν η μνήμη αποτελεί την κατάρα του ανθρώπου. Η λήθη και η αποκήρυξη του παρελθόντος όσο κι αν φαίνονται σαν μία βραχυχρόνια απόδραση, κατά βάθος ευθύνονται για την αναβίωση συγκεκριμένων οδυνηρών καταστάσεων και την επαναφορά στην επιφάνεια μιας μελαγχολίας που αφορά στο παρελθόν. Το άτομο ή η κοινωνία που δεν έχει αντιμετωπίσει ή δεν μπόρεσε να αντιμετωπίσει το παρελθόν και τα τραύματά του, είναι σαν να μην έχουν βιώσει το παρελθόν τους και είναι αδύνατον να συμφιλιωθούν με αυτό.

Όπως συμβαίνει με πολλά κράτη, έτσι και το δικό μας προτίμησε να ξεχάσει ή να αποσιωπήσει τους πόνους, τα τραύματα, την διαφορετικότητα και τις αδικίες που βιώθηκαν στα χώματα αυτά, αντί να τα θυμάται και να τα υπενθυμίζει σε όλους. Έγινε μία προσπάθεια να διαγραφεί το παρελθόν, οι μνήμες και η ιστορία κυρίως των Αρμενίων, των Ελλήνων, των Κούρδων και των Αλεβίδων, ενώ παράλληλα απο-πειράθηκε η πολτοποίηση της ταυτότητάς τους στην χοάνη του έθνους-κράτους. Με μεθόδους όπως ανταλλαγή πληθυσμών, διωγμούς, αβάστακτους φόρους, κατάσχε-ση περιουσιών και άλλα εξαφανίστηκαν χώροι φορτισμένοι με μνήμες αυτών των ανθρώπων. Υπό αυτή την έννοια και το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου, που στά-θηκε αφορμή για την έκθεση «Σιωπή 206 δωματίων: Μελέτες για το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου» και το κτίριο της Σχολής Γαλατά όπου φιλοξενήθηκε η εν λόγω έκ-θεση, αποτελούν τρανά παραδείγματα της προσπάθειας κατάσχεσης των μειονοτικών περιουσιών και διαγραφής της συλλογικής τους μνήμης.

Η μνήμη είναι μία δυναμική διαδικασία άμεσα συνδεδεμένη με την παραγωγή ει-κόνας και ως εκ τούτου η μνήμη σχετίζεται τόσο με τον χρόνο, όσο και με τον χώρο. Οι μνήμες ενσαρκώνονται μέσα στον χώρο και διατηρούνται μέσα σ' αυτόν. Η μνήμη που αποκόβεται από τον χώρο χάνεται και έτσι το άτομο αποκόβεται από το παρελθόν του. Γίνεται λοιπόν σαφές ότι υπάρχει άρρηκτη σχέση μεταξύ χώρου και μνήμης. Και η λήθη όμως σχετίζεται άμεσα με τον χώρο όπως και η μνήμη. Άρα ο χώρος μπορεί να είναι τόσο αυτός που συνδέει το άτομο με το παρελθόν του, όσο και αυτός που το κάνει να το ξεχνάει. Γι' αυτό όταν υπάρχει σχέδιο αποκοπής μιας κοινωνίας από το παρελθόν της, η πρώτη κίνηση είναι η κα-ταστροφή των «χώρων μνήμης» της. Κα-θώς το άτομο και η κοινωνία αποκόβονται από τον χώρο τους, αποδυναμώνονται οι δεσμοί τους με το παρελθόν, ξεθωριάζουν οι μνήμες τους και το υποσυνείδητό τους αντί να θυμάται αρχίζει να ξεχνά.

Ο όρος «les lieux de mémoire» (χώροι μνήμης) που πρωτοχρησιμοποίησε ο Γάλ-λος διανοούμενος Pierre Nora, αναφέρεται στην σχέση χώρου και μνήμης. Σύμφωνα με τον Nora κάποιοι χώροι και κάποια σύμβολα συνδέονται από την κοινωνία και το έθνος-κράτος με ένα συγκεκριμένο παρελθόν και δομούνται με σκοπό να ορ-γανώσουν και να υπενθυμίσουν ένα ενιαίο παρελθόν. Άρα όσο σχετίζεται η μνήμη με τον χώρο, άλλο τόσο σχετίζεται και με την κοινωνία.

Όπως υποστηρίζει ο Γάλλος κοινωνι-ολόγος Maurice Halbwachs στο έργο του με τίτλο La Mémoire Collective (Συλλο-γική Μνήμη) η μνήμη και/ή η λήθη είναι κοινωνικά φαινόμενα και ακόμα κι αν οι αντιλήψεις είναι υποκειμενικές, το πώς αναβιώνονται οι μνήμες, το πώς αποκτούν νόημα, το τι εκφράζουν για το εκάστοτε άτομο καθορίζεται από την κοινωνικότητα. Η μνήμη δομείται κοινωνικά και βέβαια η κοινωνικότητα δεν αφορά το άτομο, αλλά το σύνολο. Την ίδια στιγμή, στον ίδιο χώ-ρο βιώνεται πολλές φορές μια πολλαπλή κοινωνικότητα η οποία μπορεί να φορτίσει τον ίδιο χώρο με διαφορετικά νοήματα και διαφορετικές μνήμες.

Υπό την έννοια αυτή το Ορφανοτρο-φείο της Πριγκήπου μπορεί να εκφράζει διαφορετικά πράγματα για διαφορετικές ομάδες της κοινωνίας. Για παράδειγμα το κτίριο αυτό από την μια μπορεί να υπεν-θυμίζει στην Ελληνορθόδοξη κοινότητα την αίγλη του παρελθόντος που έγινε προ-σπάθεια να ξεχαστεί, αλλά και τον ολοένα μειούμενο πληθυσμό της, τα γεγονότα των Σεπτεμβριανών του 55, την κατασχεμένη από το κράτος περιουσία της, καθώς και τις σκληρές διακρίσεις που υπέστη. Με τον ίδιο τρόπο το θεόρατο αυτό ξύλινο κτήριο έχει μείνει στις μνήμες και ως μια ζεστή φωλιά για τα ορφανά, αλλά και ως ο εφιάλ-της τους. Το Ορφανοτροφείο για τους πρό-σφυγες του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου θα μπορούσε να ήταν το τεράστιο καταφύ-γιο του οποίου μέχρι και τα πολύτιμα παρκέ του είχαν αναγκαστεί να κάψουν για να ζεσταθούν. Για τους ιστορικούς της αρχιτε-κτονικής, είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα του Alexandre Vallaury. Για τους κατοίκους των Πριγκηπόνησων και γενικό-τερα για τους κατοίκους της Κωνσταντι-νούπολης, ένα από τα κτήρια-σύμβολα του τόπου. Με λίγα λόγια το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου, ως ένας χώρος μνήμης που αντιστέκεται στον αφανισμό, ζωντανεύει στις μνήμες τα περασμένα μεγαλεία, την φωλιά που χάθηκε, τα τραύματα μιας κοι-

νωνίας, ένα αρχιτεκτονικό αριστούργημα που κοντεύει να εξαφανιστεί, αλλά και τις μνήμες μιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Βέβαια το να αναφέρεται κανείς συνεχώς στο παρελθόν και να αναπολεί τις μέρες που πέρασαν δεν σημαίνει ότι έχει μια υγιή σχέση με το παρελθόν. Η Svetlana Boym στο βιβλίο της με τίτλο Το μέλλον της νοσταλγίας διερωτάται: Ο άνθρωπος μπορεί να νοιώθει νοσταλγία για σπίτι που δεν είχε ποτέ; και υπενθυμίζει ότι η νοσταλγία τον 17ο αιώνα θεωρείτο ασθένεια. Σύμφωνα με την Boym η νοσταλγία είναι η διαστρεβλωμένη και κιτς εκδοχή της θύμησης. Η σχέση χώρος και νοσταλγία –δηλαδή η αποθυμιά που νοιώθει κανείς για το παρελθόν, ενδεχομένως σε ένα παρελθόν ή σε έναν χώρο που δεν βιώθηκε ποτέ- είναι πολύ ισχυρή. Στην περίπτωση του Ορφανοτροφείου της Πριγκήπου όμως αντί να επικεντρώνεται κανείς στην νοσταλγία του βιωμένου ή μη παρελθόντος, θα ήταν προτιμότερο να ασχοληθεί με το σήμερα και το αύριο του κτιρίου. Αυτό το μνημειώδες κτίριο μπορεί να δημιουργεί διαφορετικά συναισθήματα και διαφορετικές εικόνες στις συνειδήσεις διαφορετικών κοινωνιών, στην παρούσα κατάσταση όμως αυτό που προέχει είναι η διάσωσή του, η συντήρησή του και η διατήρησή του και αυτό θα πρέπει να είναι ένα συλλογικό μελλοντικό όραμα...

Το Ελληνικό Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου περιμένει να το σώσουμε.

Forgetting, Remembering and Cherishing the Memory
Nilay Özlü

Nobel Prize winner Japanese writer Kazuo Ishiguro questions, whether forgetting the past will bring peace to societies and whether remembering is the curse of human beings in his book, The Buried Giant. Even though, forgetting and denying the past may seem to be an escape in the short term, in fact, it causes the recurrence of certain pains and the emergence of a melancholy yearning for the past. It is not possible to reconcile with their past and overcome their traumas for individuals and societies who do (can)not confront their past.

As in many other parts of the world, the state has chosen not to recall and remind the sufferings, traumas, differences and injustices that took place in these lands; but to neglect and efface them. Especially the histories and memories of Armenians, Greeks, Kurds and Alevis were tried to be obliterated and their identities were intended to be melted in the nation-state pot. Their sites of memory were destroyed by means of exchange, forced migration, excessive taxes and the confiscation of minority property. In this context, Greek Orphanage, which is subject of the exhibition 206 Rooms of Silence: Etudes on Prinkipo Greek Orphanage and Galata Greek School, which is the venue of the exhibition, serve as examples for the confiscated minority properties and significant sites of memory

Remembering is a dynamic process that is directly related to image creation, therefore memory is spatial as well as temporal. Memories take place within place and remembered via place. Memory that is isolated from the place loses its meaning and its connection with the past. In this context, there is a close connection between place, memory, and remembrance. Hence, space could also facilitate forgetting as well as remembering. The sites of memory are primary targets to destroy the vague link between the past and the present. Once isolated from its spatial context, an individual or a whole community lose their contact with the past, their memories fade away, and they tend to forget rather than to remember.

The concept of “les lieux de mémoire” (sites of memory) introduced by the French philosopher Pierre Nora, examines the relationship between place and memory. According to Nora, some spaces and symbols are associated with a certain past by the society and by the nation-state and are socially constructed to shape and remind a singular history. Therefore, memory is social as well as spatial.

Remembering and/or forgetting, as expressed by French sociologist Maurice Halbwachs in La Mémoire Collective (Collective Memory), are social phenomena. Even if perceptions are individual, how the

memories are remembered, how they make sense, and what they mean to the individual is determined by the society. Memory is socially constructed. Of course, the idea of a homogenous and singular society is an illusion. Hence, plural socialities can coexist at the same place at the same time, and they can ascribe different meanings and different memories to the same place.

In this context, the Greek Orphanage can express different meanings for different societies and communities. For example, this structure may reflect the memory of a splendid past –which is tried to be obliterated- for the Greek community; also, it could revive the memories of their decreasing population in this country, the infamous 6-7 September incidents, the confiscated properties of the non-Muslim community and the discrimination of the state towards them. Similarly, this gigantic wooden structure is remembered both as a nest and as a fearful reminiscence for the orphans, who once lived there. The Orphanage may represent; a large but bleak shelter for refugees in Istanbul during World War I, in which they had to burn the floors to warm up. It may represent the world’s second and the Europe’s biggest wooden structure for some, one of the most important works of Alexandre Vallaury for others, and it may also mean one of the symbols of the Princes’ Islands for the islanders and Istanbulites. Thus, the Greek Orphanage resembles a magnificent memory of the past, a home left behind, past traumas of a shrinking community, an architectural masterpiece that is about to collapse and a cultural heritage that resists to disappear.

On the other hand, yearning and longing for what is left behind, does not mean building a healthy relationship with the past either. Svetlana Boym, in her book The Future of Nostalgia, defines nostalgia as “a longing for a home that no longer exists or has never existed” and underlines that it “is a sentiment of loss and displacement” which was accepted as a disease in the 17th century. According to Boym, nostalgia is a distorted and kitsch form of remembering. The relationship between place and nostalgia -longing for a past that never happened or for a place that never have been- is very strong. In the case of Greek Orphanage, it is perhaps more meaningful to focus on the present and the future of the structure, rather than longing for an (un)lived past. Although this monumental building carries different connotations in the memories of different communities, at this point, protection and survival of the building should be the priority to construct a collective future...

The Greek Orphanage is waiting to be rescued and cherished.

Yetimhane: Akılların, Hayallerin Alamayacağı Bir Şey...

Korhan Gümüş

Aklın, hayalin almayacağı bir şey. Yetimhane böyle bir şey. Bu eşi benzeri olmayan dev yapının Büyükada'nın Hristos Tepesi'nde ne işi var? Bugün ziyaretçiler bu soruyu sorarlar.

Bu dev yapının inşası, buna tanıklık eden halkın aklının, hayalinin almayacağı bir şeydi.

1889 yılında İstanbul demiryolu ağı ile Paris'e bağlanmıştı. Konforlu trenlerle iki buçuk günde Paris'e ulaşmak, herhalde aklın, hayalin alamayacağı bir gelişmeydi: Gemilerde olduğu gibi, bağımsız yatak odaları, restoranlar, oyun salonları ile konfora sahip vagonlar... Demiryolları, gemiler ve gelişmiş bir sınırlar ötesi hizmetler ağı ile "Transavrupalı" bir hayalin şehri küresel bir dünyaya bağlayabileceğini düşünmek. Bu hattın düğüm noktasında egzotik bir Avrupa başkenti olarak tasavvur edilen İstanbul.

Dönüş kurblarına uygun olarak, çift dingilli haraketli tekerlek düzenleri ile yolcu vagonlarının boyu iki misli uzatılmıştı. Aynı zamanda çok yaylı süspansiyon sistemleri geliştirilmişti. Hattın bir ucunda Eyfel Kulesi, yeni ürünlerin sergilendiği fuarlar, diğer ucunda da cezbedici bir öteki, Doğu'nun başkenti bulunuyordu. Bu hayali aynı zamanda inşa etmek gerekiyordu.

Doğu Ekspresi'nin Sirkeci'de yolculuğu tamamlandığında lüks otellere ihtiyaç duyuluyordu. Beyoğlu'nda Pera Palace, Tarabya'da Summer Palace bunların en bilinen örnekleriydi. Marmara Denizi'nde neredeyse şimdikilerden bile daha hızlı ve konforlu vapurlar çalıştırılıyordu. Küçük bir köy olan Yalova bile sağlıkla ilgili çeşitli yararları olduğu söylenen termal su kaynakları sayesinde hızlı gemilerle şehre bağlanmış, bir sayfiye merkezi haline gelmişti. Burada inşa edilen Grand Hotel, yabancı ziyaretçilere hizmet sunmayı hedefliyordu. Prinkipo Palace şirketin düştüğü ekonomik kriz yüzünden tamamlanamadı. Osmanlı Bankası'nın yönetimindeki değişiklik, Balkan Savaşları, ulus-devletlerin kuruluşu, Aşar Vergisi'nden alınacak payın ödenememesi, yatırımların finansmanındaki beklenmeyen güçlükler ve mali bir kriz: Prinkipo Palace "bitmeyen otel" olarak adlandırılır.

1.
Yorgo L. Zarifi. Hatıralarım. Literatür Yayınları, 2005. s. 284

2.
Richard Senett. Beraber. Ayrıntı Yayınları, 2012. s. 51

Prinkipo Palace'ın Rum Yetimhanesi'ne dönüşümü de bugün aklımızın, hayalimizin alamayacağı bir şeydir. Maliyetinin neredeyse onda biri kadar bir bedelle Eleni Zarifi tarafından satın alınır ve Patrikhane'ye bağışlanır. Tanınmış bankacı ve hayırsever Yorgo Zarifi'nin ve ailesinin yakın dostu olan Padişah II. Abdülhamid bağışta bulunur ve saray mutfağından yetimlere günlük yedi buçuk okka et iaşesi sağlar. İmparatorluk coğrafyası içindeki Ortodoks çocukların eğitimini gerçekleştiren Elen Ticaret Okulu, Ruhban Okulu gibi kurumlar mahalle okulları değildir. Millet sisteminin omurgasını oluşturur. Benzerliklerin demetler halinde birleştirildiği, elitleri aracılığıyla temsil edildiği bir politik tasarımın içinde yapıştırıcı işlevi görürler. Toplulukların birbirlerine karşı kuşku ve güvensizlikleri yoktur. Banker Zarifi, mali durumu bozulan Şehzade Abdülhamid'e yardım eder, onun işlerini düzenler. Şehzade ile ilişkiler iktidara geldiğinde de devam eder. Sivil toplum liderlerinin güçlü etkileri bulunur: Hem iktidar üzerinde, hem de kendi milletlerinin modern eğitim kurumlarının oluşumunda.

Bugün bu hayallerin kalıntıları içinde yaşadığımızı söylemek mümkün. Bir tarafta II. Abdülhamid zamanından kalan bir hayal: Vatandaşlığın dizisel üretimi. Endüstri devrimindeki gibi kimliklerin de kalıplar içinde üretilmesi. Neoklasik kimlikler bu kurumlar ile inşa edilir. Bu kurumlar ve millet sistemi imparatorluk için yepyeni bir politik hayaldi. Osmanlı İmparatorluğu bu tarihte eşi benzeri olmayan bir politik deneyimin örneğiydi. Avrupa'daki ulus-devletçiliğe karşı imparatorluğun modernliğe bir tutunma çabasını sergiliyordu.

"Osmanlı Yurttaşlığı" hayalinin kırılganlığının nedenleri de burada aranabilir: Torun Yorgo Zarifi'nin babası ve annesi ile birlikte trenle gittikleri ve balmumu silindir üzerine ses kaydı gibi heyecan verici buluşları izledikleri[1] 1889 Paris Fuarı'nın hemen yanı başında başka bir mekân bulunur: "Toplumsal Sorun" (Question Sociale) başlıklı ve farklı ziyaretçilerle dolup taşan sergi ve etkinlik alanları, mesela[2].

Elitlerin temsilcisi oldukları modern kimlik kırılgan bir politik sistem üzerine kurulur ve sınıfsal perspektiften yoksundur. Kırılganlığını iç çelişkisi oluşturur: Kimliklerin temas kaybı ve dışarısının elitler arasındaki ilişkilere ve aşkın güçlere bırakılması. Bu nedenle Yetimhane homojen bir ulus tasarımı hayali ile bir azınlık kurumuna dönüşür. Bununla birlikte şehrin kadim nüfusu Rumlar adım adım şehirden kazınır. Elitist hayallerle birlikte sıradan insanlar da kendi yaşam hayallerinden koparılır.

Bu yüzden neoklasik dünyanın travmatik izlerini taşıyan kültürel mirasın korunmasının yaralanmış topluluklar kadar herkesi bir onarım sürecinin öğrenicileri haline getirdiği söylenebilir. Kimlikleri temsile bağlayan ilişkileri gözden geçirmek. Bu çabayı Yetimhane özelinde yeni bir praksise dönüştürmek. Temsile dayanan örgütlenmelerin gücü ile yaratıcı, kamusal olana yol açıcı işlevleri etkileşimli olarak ilişkilendirmek. Geçmiş bu hayallerin birbirini bastırması, yerini alması ile gerçekleşti. Acaba onu korumak için gösterilecek çabalar bu geçmişe mesafe koyabilir mi? Bu yüzden onun nasıl korunacağı da aklımızın ve hayallerimizin alamayacağı bir şey. Bilinen bir şey değil, muhataplarını farklı bir eşiğe taşıyacak bilinmeyen bir şey...

Το Ορφανοτροφείο: Κάτι που δεν μπορεί να το χωρέσει ο νους...
Κορχάν Γκιουμούς

Είναι κάτι που δεν μπορεί να το χωρέσει ο ανθρώπινος νους. Αυτό είναι το Ορφανοτροφείο. Τι δουλειά έχει ένα τεράστιο κτήριο, που όμοιό του δεν υπάρχει άλλο, στον λόφο του Χριστού, στην Πρίγκηπο; Αυτό αναρωτιούνται στις μέρες μας όσοι επισκέπτονται το νησί.

Η κατασκευή αυτού του θεόρατου κτηρίου ήταν και είναι κάτι που δεν χωράει στο μυαλό όσων το αντικρίζουν.

Το 1889 η Κωνσταντινούπολη συνδέθηκε σιδηροδρομικά με το Παρίσι. Η μετάβαση με υπερπολυτελές τραίνο στο Παρίσι μέσα σε δυόμιση μέρες ήταν μια εξέλιξη προφανώς αδιανόητη για την εποχή. Βαγόνια, όπως και στα πολυτελή πλοία, με ανεξάρτητα υπνοδωμάτια, εστιατόρια, καζίνο... Το όραμα ενός προηγμένου δικτύου υπηρεσιών Evrotrans χωρίς σύνορα, με τραίνα και πλοία, που θα ένωνε όλο τον κόσμο... Και η Κωνσταντινούπολη ως μια εξωτική ευρωπαϊκή πρωτεύουσα στο επίκεντρο του δικτύου αυτού...

Στα καινούρια τραίνα την κίνηση στους τροχούς εξασφάλιζαν διπλοί άξονες και τα βαγόνια ήταν διπλάσια σε μήκος, ενώ παράλληλα εφαρμόστηκε σύστημα ανάρτησης πολλαπλών ελατηρίων. Στην μια άκρη της γραμμής ο πύργος του Άιφελ και οι εμπορικές εκθέσεις όπου προβάλλονταν τα νέα προϊόντα και από την άλλη μια μαγευτική πρωτεύουσα της Ανατολής... Θα έπρεπε να χτιστεί στο σύνολό του αυτό το όραμα.

Καθώς το Orient Express ολοκλήρωνε το ταξίδι του στο Σίρκετζι, γεννήθηκε η ανάγκη για πολυτελή ξενοδοχεία. Τα πιο γνωστά εξ αυτών ήταν το Pera Palace στο Πέρα και το Summer Palace στα Θεραπιά. Την εποχή εκείνη στην θάλασσα του Μαρμαρά κυκλοφορούσαν πλοία όπου να 'ναι ταχύτερα και πολυτελέστερα των σημερινών. Ακόμα και το μικρό χωριουδάκι η Γιάλοβα, χάρη στα ιαματικά νερά της, είχε συνδεθεί ακτοπλοϊκώς με την πόλη και είχε εξελιχτεί σε παραθεριστικό κέντρο. Τότε κατασκευάστηκε εκεί το Grand Hotel με σκοπό να εξυπηρετήσει τους ξένους επισκέπτες. Το Prinkipo Palace λόγω της οικονομικής κρίσεις στην οποία είχε περιέλθει η επιχείρηση, δεν μπόρεσε να ολοκληρωθεί. Η αλλαγή στην διοίκηση της Οθωμανικής Τράπεζας, οι Βαλκανικοί Πόλεμοι, η ίδρυση του Έθνους Κράτους, η αδυναμία πληρωμής του μεριδίου της Δεκάτης, οι μη αναμενόμενες δυσκολίες της χρηματοδότησης των επενδύσεων και η οικονομική κρίση... Έτσι το Prinkipo Palace πήρε το όνομα «Το ημιτελές ξενοδοχείο».

Αδιανόητο όμως είναι και το ότι το Prinkipo Palace μετατράπηκε σε Ορφανοτροφείο. Το μέγαρο αυτό αγοράστηκε από την Ελένη Ζαρίφη σχεδόν στο εν δέκατο της αξίας του και δωρίστηκε στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ο σουλτάνος Αμπντουλχαμίτ που ήταν οικογενειακός φίλος του γνωστού τραπεζίτη και ευεργέτη Γιώργου Ζαρίφη, έκανε μία μεγάλη δωρεά και εξασφάλισε επίσης στα ορφανά από την κουζίνα των ανακτόρων ημερησίως επτάμισι οκάδες κρέας. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ελληνορθόδοξης κοινότητας στην οθωμανική επικράτεια, όπως Η Ελληνική Εμπορική Σχολή ή η Θεολογική Σχολή της Χάλκης δεν ήταν συνηθισμένα συνοικιακά σχολεία. Αποτελούσαν την ραχοκοκαλιά του συστήματος των μιλλέτ. Είναι εκεί όπου ενώνονταν οι ομοιότητες σε ανθοδέσμες και αποτελούσαν ένα είδος σύνδεσης ενός πολιτικού σχεδιασμού μέσω των ελίτ. Οι ομάδες ήταν δεμένες και εμπιστεύονταν οι μεν τους δε. Ο τραπεζίτης Ζαρίφης είχε βοηθήσει τον διάδοχο Αμπντουλχαμίτ που βρισκόταν σε δύσκολη οικονομική κατάσταση και είχε ρυθμίσει τις υποθέσεις του. Οι σχέσεις τους συνεχίστηκαν και μετά την ενθρόνιση του δεύτερου. Την εποχή εκείνη οι ηγέτες των κοινοτήτων ασκούσαν μεγάλη επιρροή, και στα άτομα της εξουσίας, αλλά και στις πρωτοβουλίες ίδρυσης σύγχρονων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του έθνους τους.

Θα μπορούσαμε να λέγαμε ότι στις μέρες μας ζούμε στα απομεινάρια αυτών των οραμάτων. Ένα όραμα που έμεινε από την εποχή του Αμπντουλχαμίτ Β': Ομαδική παραγωγή υπηκοοτήτων. Παραγωγή ταυτότητας σε καλούπια, όπως όλα στην περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης. Οι νεοκλασικές ταυτότητες διαμορφώνονταν μέσα σ' αυτά τα ιδρύματα. Τα εν λόγω ιδρύματα και το σύστημα των μιλλέτ ήταν για την αυτοκρατορία ένα ολοκαίνουριο πολιτικό όραμα. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία ήταν ένα πολιτικό πείραμα του οποίου όμοιο δεν υπήρξε την περίοδο εκείνη. Απεικόνιζε την προσπάθεια εκμοντερνισμού της αυτοκρατορίας κόντρα στην ευρωπαϊκή αντίληψη του έθνους-κράτους.

Θα μπορούσε κανείς να αναζητήσει εδώ τα αίτια της ευθραυστότητας του οράματος «Οθωμανός Υπήκοος»: Ο εγγονός, μαζί με τον πατέρα και την μητέρα του Γιώργου Ζαρίφη ταξιδεύουν το 1889 με τραίνο στο Παρίσι, στην έκθεση, όπου έρχονται αντιμέτωποι με εφευρέσεις όπως καταγραφή ήχου πάνω σε κύλινδρο κηρύθρας[1]. Δίπλα στην έκθεση υπάρχει και άλλος ένας εκθεσιακός χώρος, ο οποίος είναι κατάμεστος από επισκέπτες και φέρει τον τίτλο Question Sociale (Κοινωνικό Ζήτημα)[2].

Η σύγχρονη ταυτότητα των ελίτ είναι στημένη πάνω σε ένα εύθραυστο πολιτικό σύστημα, ενώ στερείται ταξικής προοπτικής. Η ευθραυστότητα αυτή οφείλεται στην εσωτερική αντίφαση του συστήματος. Η έλλειψη επικοινωνίας των ταυτοτήτων και η δυνατότητα σύναψης σχέσεων μεταξύ των κοινοτήτων μόνο μέσω των ελίτ. Το Ορφανοτροφείο, με το όραμα σχεδιασμού ενός ομογενοποιημένου έθνους, μετατράπηκε σε ένα μειονοτικό ίδρυμα. Παράλληλα ο Ελληνορθόδοξος πληθυσμός που από αιώνες ήταν σε εκείνα τα μέρη διώχτηκε σταδιακά από την πόλη. Έτσι μαζί με τα ελιτίστικα οράματα, αποκόπηκαν από τα προσωπικά τους οράματα ζωής και οι απλοί άνθρωποι.

Για τον λόγο αυτό θα μπορούσαμε να πούμε ότι το να προστατευτεί η πολιτιστική κληρονομιά που φέρει τα τραυματικά ίχνη του νεοκλασικού κόσμου κάνει τους πάντες κοινωνούς μιας περιόδου αποκατάστασης. Η επανεξέταση δηλαδή των σχέσεων που συνδέουν τις ταυτότητες με τα σύμβολα. Η προσπάθεια αυτή μπορεί να μετατραπεί σε πράξη, μέσω του Ορφανοτροφείου. Με την δύναμη της οργάνωση που βασίζεται στο σύμβολο, να ενεργοποιηθούν δημιουργικές και δημόσιες δραστηριότητες. Το παρελθόν πραγματοποιήθηκε καθώς τα οράματα βρήκαν την σωστή τους θέση. Άραγε οι προσπάθειες για την διάσωσή του θα καταφέρουν να κρατήσουν σε απόσταση το παρελθόν; Για τον λόγο αυτό, και το πώς θα γίνει η διάσωσή του είναι κάτι που δεν μπορεί να το βάλει ο νους. Δεν είναι γνωστό, είναι κάτι που θα οδηγήσει τις εμπλεκόμενες πλευρές σε κάποιο διαφορετικό κατώφλι...

1. Γιώργος Λ. Ζαρίφης. Οι αναμνήσεις μου. Εκδόσεις Literatür, 2005. σελ. 284

2. Richard Senett. Μαζί. Εκδόσεις Αγριντι, 2012. σελ. 51

The Orphanage: Something Incredible, Unbelievable...
Korhan Gümüş

Something unbelievable, incredible. The Orphanage is that kind of a thing. What is this unique, giant structure doing on Hristos Hill of Buyukada? Today, visitors ask this question.

The construction of this giant building was something that minds of people who witnessed it couldn't take.

In 1889, Istanbul was connected to Paris by rail network. Reaching Paris in two-and-a-half days with comfortable trains was probably a progress that minds, and imagination couldn't take: there were comfortable wagons with ensuite bedrooms, restaurants and game rooms as in ships... To think that a "Transeuropean" dream can connect the city to a global world with railways, ships and a network of advanced cross-border services. Istanbul considered as an exotic European capital at the vital point of this line.

The size of the passenger carriages was doubled by the two-axle traction wheels in accordance to the curves. Multiple spring suspension systems were developed at the same time. At one end of the line were the Eiffel Tower, fairs where new products were exhibited and on the other end there was a charming far, the capital of the East. Also, this dream supposed to be built.

Luxury hotels were needed, when the Orient Express complete the journey and arrived in Sirkeci. Pera Palace in Beyoglu and Summer Palace in Tarabya were the best-known examples. More comfortable and even faster ferries than now were operated in the Sea of Marmara. Even a small

village, Yalova, has become a resort centre connected to the city with fast ships due to the thermal water resources that are said to have several health-related benefits. The Grand Hotel, built here, was intended to serve foreign visitors.

The Prinkipo Palace could not be completed due to the economic crisis of the company. The change in the administration of the Ottoman Bank, the Balkan Wars, the establishment of the nation-states, inability to pay the share of the Tithe Tax, the unexpected difficulties in funding the investments and a financial crisis: Prinkipo Palace named "never ending hotel".

The transformation of Prinkipo Palace into the Greek Orphanage is also something that our imagination cannot take today. It is bought by Eleni Zarifi for almost one-tenth the cost and donated to the Patriarchate. Sultan II. Abdülhamid, close friend of well-known banker and benefactor Yorgo Zarifi and his family, makes donations and provides seven and a half okka (approximately 9,6 kg) meat to the orphans from the palace kitchen. The institutions such as the Elen Trade School and the Seminary School, which carry out the education of Orthodox children in the Imperial geography, are not local schools. It forms the backbone of the nation system. They act as glues in a political design where similarities are combined and represented by their elites. Communities do not have any doubts and mistrust against each other. Banker Zarif helps Şehzade Abdülhamid, whose financial situation is weakened, and he arranges his works. Relations with Şehzade continues when he comes into power. The leaders of civil society have strong implications for both power and for the formation of modern educational institutions of their own nation.

Today it is possible to say that we live in the ruins of these dreams. On the one hand, a dream from II. Abdülhamid's time: The serial production of citizenship. Production of identities in moulds, as in industrial revolution. Neoclassical identities are built with these institutions. These institutions and the nation system were a new political dream for the empire. The Ottoman Empire was an example of a political practice that was unprecedented in this history. They were making an effort to keep the Empire in a state of modernity, against the nation-stateism in Europe.

The reasons of the fragility of the "Ottoman Citizenship" dream can be sought here: Next to the 1889 Paris, where grandchild of Yorgo Zarifi went with his parents by train and visited the Paris fair with exciting inventions like a sound recording on the wax cylinder[1], and there was another venue with event areas and an exhibition titled "Question Sociale" overflowing with different visitors.[2]

The modern identity that elites represent is based on a fragile political system and lacks a denominational perspective. The inner contradiction creates its fragility: loss contact of identities and handing over the exterior to the relations between elites and the superior forces. For this reason, the Orphanage becomes a minority institution with the idea of a homogenous nation design. In addition, the olden population of the city is diminished from the city step by step. Ordinary people, along with elitist dreams, are detached from their dreams of life.

Therefore, it can be said that the preservation of the cultural heritage bearing the traumatic traces of the neoclassical world makes everyone as well as the wounded communities the students of a repair process. The review of the relationships that connect the identities to the representation. To turn this effort into a new praxis specific to Orphanage. Associating interactively the power of representational organisations and creative, conductive public functions. The past comprised when these dreams were suppressed and replaced. Could the efforts to protect it keep a distance from this past? So how to protect it, is something our minds and imaginations cannot take. Something unknown to carry their interlocutors to a different threshold, it is not known...

1. Yorgo L. Zarifi. Hatıralarım. Literatür Yayınları, 2005. p. 284

2. Richard Senett. Beraber. Ayrıntı Yayınları, 2012. p. 51

Sanatçı Özgeçmişleri

Ali Kazma

Ali Kazma (1971, İstanbul) çalışmaları uluslararası bienallerde ve sanat kurumlarında sergilenmiş bir video sanatçısıdır. Yüksek lisansını 1988'de The New School'da (New York) tamamlar. 2000 yılında halen yaşamakta olduğu İstanbul'a döner.

Şimdiye kadar Venedik, İstanbul, Sao Paulo, Curitiba, Selanik, Lyon ve Havana bienallerine katılan Ali Kazma, Venedik Bienali Türkiye Pavyonu'nda solo sergisiyle yer aldı (2013). Eserlerinin sergilendiği kurumlar arasında Musée d'art Contemporaine (Lyon), ARTER (İstanbul) Lenbachhaus (Münih) MAXXI (Roma) Hirshhorn Museum (Washington DC) ve MEP (Paris) yer almaktadır.

Dilek Winchester

Dilek Winchester, Central Saint Martin's College'da öğrenim gördü. Çalışmaları dil, çeviri, edebiyat, tiyatro, sözlü tarih ve duyguların ifade biçimleri üzerinedir. Son dönem araştırma konuları arasında alfabeler, alfabe reformu, Karamanlıca ve Ermenice harfli Türkçe kitaplar bulunmaktadır. Son dönem katıldığı sergiler arasında ise Aichi Trienali, SALT Beyoğlu'nda "Yüzyılların Yüzyılı", Atina'daki Ulusal Güncel Sanat Müzesi'nde "A Solo Show", Westfalischer Kunstverein'da "Müslüman Mahallesinde Salyangoz Satmak ve Beyrut'ta "Home Works 6" yer almaktadır.

Murat Germen

Murat Germen (1965) fotoğrafı bir ifade / araştırma aracı olarak kullanan, İstanbul ile Londra'da yaşayan ve çalışan bir sanatçı, eğitimci ve arşivci. Fulbright burslusu olarak gittiği Massachusetts Institute of Technology'den (MIT) mimarlık yüksek lisans derecesini Amerikan Mimarlar Birliği (AIA) Altın Madalyası ile aldı. Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde fotoğraf, sanat ve yeni medya dersleri vermekte. Fotoğraf, mimarlık, planlama, yeni medya ve sanat konularında birçok basılı / çevrimiçi yayını olan Germen, uluslararası platformda onlarca konferansa davet aldı.

Sanatçının eser külliyatı; aşırı kentleşme ve mutenalaştırmanın etkileri, katılımcı vatandaşlık ve kent hakları, yerel kültürlerin belgesel sürdürülebilirliği, insanın doğada neden olduğu tahribat gibi konulara odaklanıyor. Biri Skira (İtalya) ve diğeri de MASA'dan (Türkiye) olmak üzere iki adet monografik kitabı yayımlandı. Türkiye, Amerika, İtalya, Almanya, İngiltere, Meksika, Portekiz, Özbekistan, Yunanistan, Japonya, Rusya, Ukrayna, Polonya, Bulgaristan, İran, Hindistan, Avustralya, Fransa, Kanada, Bahreyn, Kore, Dubai, Çin, İsveç, İsviçre, Mısır gibi ülkeler olmak üzere seksenin üzerinde kişisel / karma sergiye katkıda bulundu. Sanatçının farklı eserlerine ait 300'ün üzerinde edisyon, yurtiçi / yurtdışındaki kişisel koleksiyonlara ve Istanbul Modern, Proje 4L Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi, Toruń Çağdaş Sanatlar Merkezi (Polonya), Benetton Vakfı'nın Imago Mundi - İstanbul Codex, Yapı Kredi Kültür Sanat koleksiyonlarına dahil edildi.

Hera Büyüktaşcıyan

Hera Büyüktaşçıyan (1984, İstanbul) Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü mezunudur (2006). Sanatçı işlerinde esas olarak "öteki" ve "görünmeyen" olanın izinden giderek, boşluk ve görünmezlik kavramlarıyla, bellek, tarih, mekân ve zaman ilişkisi üzerinden yeni imgesel anlatılar oluşturmaktadır.

İstanbul'da yaşayan ve çalışan sanatçının katıldığı sergilerden bazıları şunlardır: "Plenatary Planing", Dhaka Art Summit, Dhaka (2018), "Driftwood, or how we surfaced through currents", Fondazione Prada, Atina (2017), "Write Injuries on Sand and Kindness in Marble", Green Art Gallery, Dubai, (2017), EVA Uluslararası Bienali, Limerick City, İrlanda (2016), "Istanbul: Passion, Joy, Fury", MAXXI, The National Museum of XXI Century Arts, Roma (2016), 14. Istanbul Bienali (2015), 56. Venedik Bienali, Ermenistan Pavyonu, Venedik (2015), "Yüzyılların Yüzyılı", SALT, Istanbul (2015), "The Jerusalem Show VII", Kudüs (2014)

Βιογραφικά Καλλιτεχνών

Ali Kazma

Ο καλλιτέχνης βιντεοταινιών Αλί Κασμά (1971, Κωνσταντινούπολη), έχει πάρει μέρος στις διεθνείς εκθέσεις μπιενάλε και σε εκθέσεις ιδρυμάτων τέχνης. Ολοκλήρωσε τις ανώτατες σπουδές του το 1988 στην The New School της Νέας Υόρκης και το 2000 επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη, όπου εξακολουθεί να παραμένει μέχρι σήμερα.

Ο Αλί Καζμά συμμετείχε στις μπιενάλε της Βενετίας, της Κωνσταντινούπολης, του Σάο Πάολο, της Κουριτίμπα, της Θεσσαλονίκης, της Λυών και της Αβάνας. Το 2013 μετείχε με ατομική έκθεση στο περίπτερο της Τουρκίας στην Μπιενάλε της Βενετίας. Μεταξύ των ιδρυμάτων όπου εκτέθηκαν έργα του μπορούμε να αναφέρουμε το Musée d'art Contemporaine (Λυών), ARTER (Κωνσταντινούπολη) Lenbachhaus (Μόναχο) MAXXI (Ρώμη) Hirshhorn Museum (Ουάσινγκτον DC) και MEP (Παρίσι).

Dilek Winchester

Η Ντιλέκ Βίντσεστερ σπούδασε στο Central Saint Martin's College. Ασχολήθηκε με την γλώσσα, την μετάφραση, την λογοτεχνία, το θέατρο, την προφορική ιστορία και τους τρόπους έκφρασης των συναισθημάτων. Τα τελευταία χρόνια στο πεδίο των ερευνών της περιλαμβάνονται τα αλφάβητα, οι μεταρρυθμίσεις των αλφαβήτων, καθώς και τα τουρκικά βιβλία με Καραμανλίδικα και Αρμένικα γράμματα. Τα τελευταία χρόνια πήρε μέρος στις εκθέσεις Aichi Trienali, στο SALT Beyoğlu «Ο αιώνας των αιώνων», στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Αθηνών «A Solo Show», στο Westfalischer Kunstverein «Να πουλάς σαλιγκάρια σε γειτονιά Μουσουλμάνων» και στην Βυρηττό «Home Works 6».

Murat Germen

Ο Μουράτ Γκερμέν (1965) είναι ένας καλλιτέχνης που χρησιμοποιεί την φωτογραφία ως μέσο έκφρασης και εργαλείο έρευνας. Διαμένει και εργάζεται στην Κωνσταντινούπολη και στο Λονδίνο σαν καλλιτέχνης, εκπαιδευτικός και αρχειοθέτης. Ως υπότροφος του Fulbright έκανε τις μεταπτυχιακές σπουδές του στην αρχιτεκτονική στο Massachusetts Institute of Technology (MIT) απ' όπου αποφοίτησε παίρνοντας το Χρυσό Βραβείο της Αμερικανικής Ένωσης Αρχιτεκτόνων (AIA). Διδάσκει φωτογραφία, τέχνη και νέα μέσα επικοινωνίας στο

τμήμα Τέχνη και Κοινωνικές Επιστήμες του Πανεπιστημίου Σαμπαντζί. Συμμετείχε σε δεκάδες διεθνείς διασκέψεις αναπτύσσοντας θέματα που σχετίζονται με την φωτογραφία, την αρχιτεκτονική, τον προγραμματισμό, τα νέα μέσα επικοινωνίας και την τέχνη.

Το περιεχόμενο του έργο του επικεντρώνεται σε θέματα όπως οι επιπτώσεις της υπερβολικής αστυφιλίας και της αναβάθμισης κάποιων περιοχών, ενεργός πολίτης και δικαιώματα του πολίτη, η βιωσιμότητα των γηγενών πολιτισμών, οι καταστροφές που προκαλεί ο άνθρωπος στο περιβάλλον και άλλα. Δημοσιεύθηκαν από τις εκδόσεις Skira (Ιταλία) και MASA (Τουρκία) δύο μονογραφίες του. Συμμετείχε σε πάνω από ογδόντα ατομικές ή ομαδικές εκθέσεις σε Τουρκία, Αμερική, Ιταλία, Γερμανία, Αγγλία, Μεξικό, Πορτογαλία, Ουζμπεκιστάν, Ελλάδα, Ιαπωνία, Ρωσία, Ουκρανία, Πολωνία, Βουλγαρία, Ιράν, Ινδία, Αυστραλία, Γαλλία, Καναδά, Μπαχρέιν, Κορέα, Ντουμπάι, Κίνα, Σουηδία, Ελβετία, Αίγυπτο και άλλες. Πάνω από 300 αντίτυπα έργων του καλλιτέχνη βρίσκονται σε προσωπικές συλλογές εντός και εκτός χώρας, καθώς και στις συλλογές των Istanbul Modern, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης Proje 4L Elgiz, Κέντρο Μοντέρνας Τέχνης Toruń (Πολωνία), Benetton Foundation's Imago Mundi – Istanbul Codex, Κέντρο Πολιτισμού και Τέχνης της τράπεζας Yapi Kredi.

Hera Büyüktaşcıyan

Η Ήρα Μπουγιούκταστσιγιαν (1084, Κωνσταντινούπολη) αποφοίτησε από το τμήμα Σχεδίου της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Μαρμαρά το 2006. Η καλλιτέχνιδα έχοντας ως πυρήνα εκκίνησης των έργων της «την διαφορετικότητα» και το «αόρατο», δημιουργεί νέες οπτικοποιημένες αφηγήσεις μεταξύ των εννοιών κενό και αορατότητα και των εννοιών μνήμη, ιστορία, χώρος-τόπος και χρόνος. Στις τελευταίες της δουλειές επικεντρώνεται σε θέματα «δίχως τόπο-χωρίς πατρίδα» και «απουσία-κενό» τα οποία μελετά μέσα από την συλλογική μνήμη έχοντας ως άξονα τις σχέσεις μεταξύ πόλη-ατομικότητα- διαφορετικότητα.Ζει και εργάζεται στην Κωνσταντινούπολη.

Κάποιες από τις εκθέσεις που έχει πάρει μέρος είναι οι εξής: «Plenatary Planing», Dhaka Art Summit, Ντάκα (2018), «Driftwood, or how we surfaced through currents», Fondazione Prada, Αθήνα (2017), «Write Injuries on Sand and Kindness in Marble, Green Art Gallery, Ντουμπάι, (2017), EVA Διεθνής Μπιενάλε, Limerick City, Ιρλανδία (2016), «Istanbul: Passion, Joy, Fury», MAXXI, The National Museum of XXI Century Arts, Ρόμη (2016), 14. Μπιενάλε της Κωνσταντινούπολης (2015),56. Μπιενάλε της Βενετίας, Περίπτερο Αρμενίας, Βενετία (2015), «Ο αιώνας των αιώνων», SALT, Κωνσταντινούπολη (2015), «The Jerusalem Show VII», Ιεροσόλυμα (2014),

Artist Biographies

Ali Kazma

Ali Kazma (1971, Istanbul) is a video artist whose works have been exhibited in biennials and art institutions worldwide. Having received his MA degree in 1998 from The New School in New York City, he returned to Istanbul in 2000 where he still resides.

Ali Kazma has participated in biennials including Venice, Istanbul, Sao Paulo, Curitiba, Thessaloniki, Lyon and Havana. The 55th Venice Biennial of 2013 featured the solo show of the artist at the Pavilion of Turkey. Among the institutions that have exhibited his works are Musée d'art Contemporaine, (Lyon), ARTER, (Istanbul), Lenbachhaus, (Munich), MAXXI, (Rome), Hirshhorn Museum, (Washington DC) and MEP, (Paris).

Dilek Winchester

Dilek Winchester studied at Central Saint Martin's College in London. Her work often investigates translation, literature, language, drama, oral history, and emotional expressions. Her recent research has been about alphabets, the alphabet reform in Turkey and the literary canon with a particular emphasis on Karamanlidika and Armeno-Turkish books from the 19th century. Selected exhibitions include Aichi Triennale

(Nagoya), "Century of Centuries" (SALT Beyoglu), "Home Works 6" (Ashkal Alwan, Beirut) "Selling Snails in the Muslim Neighbourhood" (Westfalischer Kunstverein, Munster) and a solo exhibition at the National Museum of Contemporary Art in Athens.

Murat Germen

Murat Germen is an artist, academic and archivist using photography as an expression / research tool. Born 1965, he currently lives / works in Istanbul and London. Has an MArch degree from Massachusetts Institute of Technology, where he went as a Fulbright scholar and received AIA Henry Adams Gold Medal for academic excellence. Works as a professor of art, photography and new media at Sabanci University in Istanbul. Having many papers, photo series published on architecture / photography / art / new media in various publications; he has lectured at tens of conferences internationally.

His oeuvre focuses on impacts of over-urbanization and gentrification, civic rights and participatory citizenship, documentary sustainability of local cultures, human devastation of nature. Has two monographies, one published by Skira (Italy) and the other by MASA (Turkey). Has opened/joined over eighty inter/national (Turkey, USA, Italy, Germany, UK, Mexico, Portugal, Uzbekistan, Greece, Japan, Russia, Ukraine, Bulgaria, Poland, Iran, India, Australia, France, Canada, Bahrain, South Korea, Dubai, China, Sweden, Switzerland, Egypt) solo+group exhibitions. More than 300 editions of the artist's several artworks are in personal collections of eminent art collectors inter/nationally, in addition to several that are in Istanbul Modern, Proje4L Elgiz Museum of Contemporary Art (Istanbul), Centre of Contemporary Art in Toruń (Poland), Benetton Foundation's Imago Mundi – Istanbul Codex, Yapi Kredi Bank Culture and Arts Center (Istanbul) collections.

Hera Büyüktaşcıyan

Hera Büyüktaşçıyan (b. 1984, Istanbul) graduated from Marmara University, Faculty of Fine Arts, Painting Department in 2006. The artist locates the figure of the other between the twinned spectres of absence and invisibility in order to weave connections between identity, memory, space and time.

The artist lives and works in Istanbul and her selected exhibitions include: "Plenatary Planing", Dhaka Art Summit, Dhaka (2018), "Driftwood, or how we surfaced through currents", Fondazione Prada, Athens (2017), "Write Injuries on Sand and Kindness in Marble", Green Art Gallery, Dubai, (2017), EVA International Irelands Biennial, Limerick City, Ireland (2016), Istanbul: Passion, Joy, Fury, MAXXI, Italy (2015), 14th Istanbul Biennial, Istanbul (2015), Armenian Pavillion, 56th Venice Biennale, Venice (2015), "A Century of Centuries" SALT Istanbul (2015), "The Jerusalem Show VII", Jerusalem (2014)

Yazar Özgeçmişleri

Korhan Gümüş

Açık Radyo'da Metropolitika programının yapımcılarından. XXI Mimarlık dergisi köşe yazarı. İlgi alanında daha çok süreç odaklı tasarım, disiplin-dışı çok boyutlu kamusal alan çalışmaları yer alıyor. MSGSÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde öğretim görevlisi.

1975'de Saint Joseph Lisesi, 1981'de Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları'nda ürün geliştirme koordinatörü 1981-1987; Makro Mekan Organizasyonları A.Ş.'de Genel Müdür (1988-1996).

B.M. Habitat Zirvesi'nde Evsahibi Komite Üyesi (1994-1996) ve STK Forumu kolaylaştırıcılarından. İnsan Yerleşimleri Derneği'nin kurucularından. Sivil Koordinasyon Merkezi ve İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı gibi çok taraflı kamusal alan deneyimlerinde yer aldı.

Burçin Altınsay Özgüner

OTDÜ, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık bölümünden mezun olduktan sonra aynı fakültenin Restorasyon Bölüm'ünde yüksek lisans eğitimini tamamladı. İngiltere'de Society for the Protection of Ancient Buildings(Tarihi Yapıları Koruma Cemiyeti)'in bir yıllık uygulamalı özel eğitim programına kabul edildi. TBMM Milli Saraylar Daire Başkanlığı, Sell Wade Postins Architects and Conservation Consultants, Vakıf İnşaat A.Ş., ÇEKÜL Vakfı; proje ve şantiye sorumlusu olarak çalıştığı yerlerden bazılarıdır. TC Kültür Bakanlığı-Dünya Bankası Kültürel Miras ve Kalkınma Projesi ve Gap İdaresi-Avrupa Komisyonu Gap Kültürel Miras Programı'nda danışman olarak çalıştı. 2003-2008 yılları arasında Avrupa Komisyonu Fener Balat Semtleri Rehabilitasyon Programı'nın Restorasyon Projeleri ve Uygulamalarını yönetti, Nisan 2006'dan itibaren Program'ın Yerel Eş Direktörüydü. Paralel 41 Mimarlık'ta mimari koruma proje ve uygulamalarını yürütmektedir. KABA Mimarlık ile birlikte Zeyrek'te 16.yy hamam yapısı koruma ve yeniden kullanım projesinde çalıştı. İTÜ, Yeditepe, Bilgi ve Kadir Has Üniversitelerinde mimari koruma konusunda ders verdi. Europa Nostra Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı ve ICOMOS Türkiye Milli Komitesi Genel Sekreteri'dir.

Nilay Özlü

1998 yılında ODTÜ'den Mimarlık diplomasını alan Nilay Özlü, ilk master derecesini University of San Francisco'dan, ikinci yüksek lisans derecesini ise Yıldız Teknik Üniversitesi'nden almıştır. 2018 yılında Boğaziçi Üniversitesi Tarih bölümünde doktorasını tamamlamış olup, halihazırda Altınbaş Üniversitesi'nde mimari tasarım, mimarlık tarihi ve kuramı üzerine dersler vermektedir. İstanbul kent tarihi, Osmanlı mimarisi, Topkapı Sarayı, müze araştırmaları, mimarlık tarihi ve teorisi üzerine yayınları bulunmaktadır. Nilay Özlü›nün, M. Gahripour ile beraber editörlüğünü üstlendiği "The City in the Muslim World" isimli kitabı 2015 ve 2017 yıllarında Routledge tarafından yayımlanmış, ayrıca akademik çalışmaları Society of Architectural Historians ve The Barakat Trust tarafından ödüle layık görülmüştür.

βιογραφίες Συγγραφέων

Korhan Gümüş

Κορχάν Γκιουμούς Είναι ένας από τους παραγωγούς του προγράμματος Metropolitika του Açık Radyo (Ανοιχτό Ραδιόφωνο) και αρθρογράφος στο περιοδικό XXI Mimarlık (Αρχιτεκτονική XXI). Στα ενδιαφέροντά του περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός διεργασιών και τα πολυδιάστατα δημόσια έργα. Εργάζεται στην Σχολή Καλών Τεχνών Μιμάρ Σινάν (MSGSÜ) στο τμήμα Πολεοδομικός Σχεδιασμός. Το 1975 αποφοίτησε από το λύκειο Saint Joseph και το 1981 από το τμήμα Αρχιτεκτονικής της Σχολής Καλών Τεχνών. Από το 1981 έως το 1987 εργάστηκε στο εργοστάσιο παραγωγής γυαλιού και φιάλης Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları, από το 1988 έως το 1996 ως γενικός διευθυντής της AE Makro Mekan Organizasyonları. Το 1994-1996 συμμετείχε στη Σύνοδο του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς UN-HABITAT και ήταν ένας από τους μεσολαβητές στο κοινωνικό φόρουμ STK. Είναι από τα ιδρυτικά στελέχη του ιδρύματος Ανθρώπινες Εγκαταστάσεις. Συμμετείχε επίσης σε πολυδιάστατες κοινωνικές δραστηριότητες όπως στο Κέντρο Πολιτικού Συντονισμού και στο πρόγραμμα Κωνσταντινούπολη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2010.

Burçin Altınsay Özgüner

Μπουρτσίν Αλτίνσαϊ ΟζγκούνερΑρχιτέκτων, Ειδικός Αρχιτεκτονικής Προστασίας

Μετά την αποφοίτησή του από το τμήμα Αρχιτεκτονικής του Πολυτεχνείου της Μέσης Ανατολής (ODTÜ) στην Άγκυρα, ολοκλήρωσε εκεί και το μεταπτυχιακό του στο Τμήμα Αποκατάσταση Οικοδομών. Στην συνέχεια μαθήτευσε για ένα χρόνο στο ειδικό εφαρμοσμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα Society for the Protection of Ancient Buildings, στην Αγγλία. Εργάστηκε στην Κρατική Υπηρεσία Εθνικά Ανάκτορα (TBMM Milli Saraylar Daire Başkanlığı), στην ανώνυμη εταιρία Vakıf İnşaat A.Ş, στο Ίδρυμα ÇEKÜL κ.α. Εργάστηκε επίσης ως σύμβουλος στο Υπουργείο Πολιτισμού της Τουρκίας στο πρόγραμμα Παγκόσμια Πολιτιστική Κληρονομιά και στην Διεύθυνση «Σχέδιο Ανάπλασης της Νοτιοανατολικής Τουρκίας» (GAP)- Ευρωπαϊκή Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς GAP. Από το 2003 μέχρι το 2008 διεύθυνε το πρόγραμμα της ευρωπαϊκής επιτροπής «Ανάπλαση των περιοχών Φανάρι και Μπαλατά» και από τον Απρίλιο του 2006 έγινε ο τοπικός διευθυντής του προγράμματος. Διευθύνει επίσης το πρόγραμμα αρχιτεκτονικής προστασίας «Paralel 41 Mimarlık». Εργάστηκε με την εταιρία KABA Mimarlık στο πρόγραμμα προστασίας και επαναλειτουργίας του χαμάμ του 16ου αιώνα, στο Zeyrek. Δίδαξε στα πανεπιστήμια İTÜ, Yeditepe, Bilgi και Kadir Has το μάθημα Προστασία και Αποκατάσταση Μνημείων.

Διατελεί πρόεδρος της Τουρκικής Επιτροπής Europa Nostra και γενικός γραμματέας της Τουρκικής Επιτροπής ICOMOS.

Nilay Özlü

Η Νιλάι Οζλού αποφοίτησε το 1998 από το τμήμα Αρχιτεκτονικής του Πολυτεχνείου της Μέσης Ανατολής (ODTÜ) στην Άγκυρα, και πήρε το πρώτο μάστερ της από το University of San Francisco και το δεύτερο από το Πολυτεχνείο Yıldız. Το 2018 ολοκλήρωσε την διδακτορική της διατριβή στο τμήμα Ιστορίας του πανεπιστημίου Boğaziçi. Εργάζεται στο πανεπιστήμιο Altınbaş παραδίδοντας τα μαθήματα: Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός, Ιστορία και Θεωρία της Αρχιτεκτονικής. Δημοσιεύθηκαν μελέτες της με θέματα όπως Αστική ιστορία της Κωνσταντινούπολης, Οθωμανική αρχιτεκτονική, Το Τόπκαπι Σαράι, Έρευνες μουσείων, Ιστορία και θεωρία της αρχιτεκτονικής κ.α. Το 2015 και το 2017 εκδόθηκε από τις εκδόσεις Routledge το βιβλίο της με τίτλο The City in the Muslim World, την επιμέλεια του οποίου έκαναν από κοι-

νού με τον M. Gahripour. Επίσης ακαδημαϊκές εργασίες της βραβεύτηκαν από τους Society of Architectural Historians και The Barakat Trust.

Writer Biographies

Korhan Gümüş

One of the producers of the radio program Metropolitika on Açık Radyo. XXI Architecture magazine columnist. His interests include process-oriented design, non-disciplinary multi-dimensional public space studies. MSGSU Department of Urban and Regional Planning. He graduated from Saint Joseph High School in 1975 and from the State Academy of Fine Arts Department of Architecture in 1981. Turkey Glass Factories in product development coordinator 1981-1987; General Manager at Makro Mekan Organizasyonları A.Ş. (1988-1996). U.N. Host Committee of the Habitat Summit (1994-1996) and facilitators of the NGO Forum. He is one of the founders of the Human Settlements Association. He participated in multi-dimensional public space experiences, such as the Center for Civil Coordination and the Istanbul 2010 European Capital of Culture Agency.

Burçin Altınsay Özgüner

Graduated as an architect in 1983 and received her postgraduate degree in Architectural Conservation in 1986, both from METU Faculty of Architecture. Was awarded with the Scholarship of the Society for the Protection of Ancient Buildings in the UK. Briefly worked as a research assistant at ITU Faculty of Architecture. Worked for The Directorate of National Palaces, Sell Wade Postins Architects and Conservation Consultants, Vakıf Construction PA., ÇEKÜL Foundation. Works privately with her company since 1999 and as a consultant for EU in the position of conservation architect. Between 2003 and 2008 worked as the Coordinator for Conservation Works and from 2006 as the Local Co-director of Fener and Balat Districts Rehabilitation Programme of the EU. From 2012 onwards collaborates with KA-BA Architects on the conservation scheme for a 16 th century Ottoman bath building. Worked as lecturer on architectural conservation in İstanbul Technical University, Yeditepe University and KOREFD conservation craftpeople training programme.

Nilay Özlü

Nilay Özlü is an architectural historian with a focus on urban culture of Istanbul, late-Ottoman history and comparative court studies. She submitted her doctoral dissertation “From Imperial Palace to Museum: The Topkapı Palace during the Long Nineteenth Century” at Boğaziçi University, Department of History. Her co-edited volume The City in the Muslim World was published by Routledge in 2015 and in 2017. Her research topics include art and architectural history, museum studies, court studies, and urban culture, and contemporary art and architecture. She received Samuel H. Kress Foundation Fellowship by the Society of Architectural Historians, the Barakat Trust Award by Oxford University and Getty Foundation Connecting Art Histories Scholarship.

206 Odalı Sessizlik: Büyükada Rum Yetimhanesi Üzerine Etüdler

Küratör: Hera Büyüktaşcıyan

Sanatçılar: Ali Kazma, Dilek Winchester, Murat Germen, Hera Büyüktaşcıyan

Koordinasyon ekibi: Hera Büyüktaşcıyan, Liza Büyüktaşcıyan, Salih Erturan

Editör: Güney Ongun

Yunanca Çeviri: Io Çokona
İngilizce Çeviri: Defne Güçlüer

Arşiv çalışması: Hera Büyüktaşcıyan, Meri Komorosano

Kitap Tasarımı: Studio Pul | Amir Jamshidi

Sergi Tasarımı: KARŞILAŞMALAR

Sergi Kurulumu: FİKSATİF

Danışma Kurulu: Burçin Altınsay, Korhan Gümüş, Apostol Poridis, Vera Bulgurlu, Yuakim Billis

Proje Destekçileri:
İstanbul Ekümenik Rum Patrikhanesi
Athanasios Martinos
Schwarz Foundation
Sivil Toplum için Destek Vakfı
AB 2018 Avrupa Kültürel Miras Yılı
Yunanistan Başkonsolosluğu / Sismanogleio Megaro
ARTER
SALT
IKSV
LAMARTS
Tepta Aydınlatma
Jotun
Umur Matbaası

Σιωπή 206 δωματίων: Μελέτες για το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου

Κουράτορας: Hera Büyüktaşcıyan

Καλλιτέχνες : Ali Kazma, Dilek Winchester, Murat Germen, Hera Büyüktaşcıyan

Συντονιστές: Hera Büyüktaşcıyan, Liza Büyüktaşcıyan, Salih Ertura

Συντάκτης: Güney Ongun

Μεταφράστρια / Ελληνικά: Io Çokona
Αγγλικά: Defne Güçlüer

Αρχειακή έρευνα: Hera Büyüktaşcıyan, Meri Komorosano

Γραφικό σχέδιο: Studio Pul | Amir Jamshidi

Σχέδια εκθέσεων: KARŞILAŞMALAR

Διοργανωτές εκθέσεων: FİKSATİF

Συμβουλευτική Επιτροπή: Burçin Altınsay, Korhan Gümüş, Apostol Poridis, Vera Bulgurlu, Yuakim Billis

Υποστηρικτές:
İstanbul Ecumenical Patriarchate
Athanasios Martinos
Schwarz Foundation
Sivil Toplum için Destek Vakfı
EU 2018 European Year of Cultural Heritage
Consulate General of Greece Istanbul / Sismanogleio Megaro
ARTER
SALT
IKSV
LAMARTS
Tepta Aydınlatma
Jotun
Umur Matbaası

206 Rooms of Silence: Etudes on Prinkipo Greek Orphanage

Curator: Hera Büyüktaşcıyan

Artists: Ali Kazma, Dilek Winchester, Murat Germen, Hera Büyüktaşcıyan

Coordination team: Hera Büyüktaşcıyan, Liza Büyüktaşcıyan, Salih Erturan

Editor: Güney Ongun

Translation/ Greek: Io Çokona
Translation/English: Defne Güçlüer

Archival Research: Hera Büyüktaşcıyan, Meri Komorosano

Book Design: Studio Pul | Amir Jamshidi

Exhibition Design: KARŞILAŞMALAR

Exhibition Setup: FİKSATİF

Advisory Board: Burçin Altınsay, Korhan Gümüş, Apostol Poridis, Vera Bulgurlu, Yuakim Billis

Supporters:
İstanbul Ecumenical Patriarchate
Athanasios Martinos
Schwarz Foundation
Sivil Toplum için Destek Vakfı
EU 2018 European Year of Cultural Heritage
Consulate General of Greece Istanbul / Sismanogleio Megaro
ARTER
SALT
IKSV
LAMARTS
Tepta Aydınlatma
Jotun
Umur Matbaası

Teşekkürler | Ευχαριστίες | Thanks

İstanbul Ekümenik Rum Patrikhanesi
Yunanistan Başkonsolosluğu / Sismanogleio Megaro
Athanasios Martinos
Chiona Xanthopoulou - Schwarz / Schwarz Foundation
Yörük Kurtaran -Tuğçe Sarıoğlu / Sivil Toplum için Destek Vakfı
Nizam Hışım
Melih Fereli
Görgün Taner
Yukaim Bilis
Ayşe Umur
Füsun Eczacıbaşı
Françoise Heitsch
Merve Çağlar
Dilek Tütüncü
Fulya Erdemci
Akhilas Millas
Marika Haçou
Yannis Kalamaris
Diamantis Arvanitidis
Erol Baytaş
Yorgos Mutevellis
Konstantinos Karamanlis
Özgür Demirci
Hande Çetin Ongun
Antinos Chatzopoulos
Nikolaos Uzunoglou
Nikolaos Manginas
Katerina Prokou
Orhan Türker
Stavros Anestidis / Küçük Asya Araştırmaları Merkezi
Danai Iliadou
Maro Mavropoulou
Cem Murat Sofuoğlu
Evyenia Adamandidi
Yannis Panourgias
Irini Dimitriadis
Yorgo Papalyaris
Laki Vingas
Eva Achladi
Yannis Paisios
Farah Aksoy
Duygu Doğan
Başak Doğa Temür
Ayşe Orhun Gültekin- Alpagut Gültekin / Norgunk Yayınları
Nikolaos Saatçi
Aya Nikola Manastırı
Agathangelos Siskos
Mustafa Tüzel
Gökçe Uygun
Mine Erkaya
Özlem Yalım
Deniz Akkor
Azat Demirer
Özkan Şener
Yaren Bakkal
Emel Matesli
Beste Kopuz
Sena Özfiliz
Ersin Kılıçkan